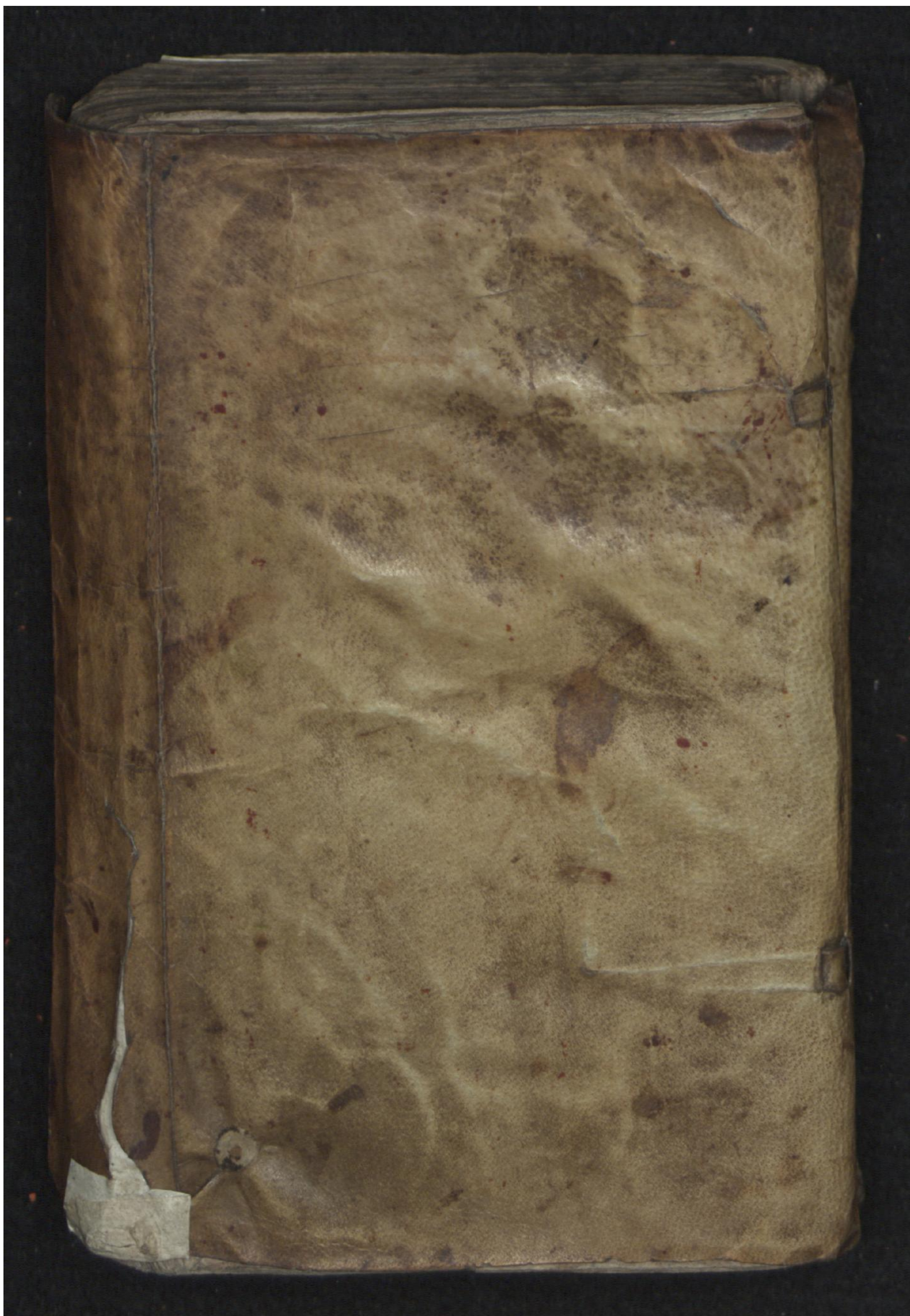

BIBLIOTHECA UNIVERSITATIS
HAUNIENSIS

Danmarks Natur-og Lægevidenskabelige Bibliotek
20001096

En ny Konstig Regne Bog / vdi Tal / Maader oc Vecter / paa Linnerne / oc met Ziffre / baade i helt oc brødit Tal / met skøne oc nyttige Regle oc Kaanstige Exempler / Oc der til nogle Kiøbmandskabs Taffler / Huilcken gantske nyttig oc gaffnlig er dem som bruge Verdslig Handel oc Kiøbmandskaff.

J. Levin

Vdgaaen ved Anders Oluffsøn
dom Regne oc Scriffue Mester
vdi Kiøbenhaffn.

Oc nu paa det ny forbedret / oc corrigeret
ved Niels Hanssøn

B. A. Hl

Prentet i Kiøbenhaffn / Aff Hans
Stockelman.
1590.

Erlig/ Velbyrdig
Mand/ oc strenge Riddere/
Her Herloff Trolle til Hillerødzholm/
Høybaarne Førstis Konning Fredericks/ vor
[n]aadigste Herris Befalnings Mand offuer
Sielandsstict/ sin gunstige Herre/ Ynsker ieg
Anders Oluffssøn/ Naade oc Fred/ aff Gud
vor HERRE Christo/ Dissligeste til-
biuder ieg/ min gantske ydmyge vi-
lie oc redebonne tieniste/
nu oc altid.

KJEre Her Herloff/ gun-
stige oc gode Herre/ Huor mec-
[i]g/ nyttig oc gaffnlig/ den Høyloff-
[u]ede oc velbekynte *Arithmetica* Konst
[f]ornøden er/ kand mand her vdaff
[n]ytteligen kiende/ vide oc forstaa.
[S]om den hellige Apostel til de Ro-
[m]ere vdi det første Capitel/ taler
[m]erckelige om de vduaartis siunlige

 oc

oc begribelige Vidnesbyrd / der er vdi Himmelen / Jorden oc den gantske Verden om Gud / huor aff icke aleniste Christne / men oc Hedninge / kunde lættelig kiende oc visselig vdaff sin egen forstand offueruindis / at denne Verden icke er bleffuen saadan aff sig selff / eller haffuer veret aff Euighed / Men at der maa io vist vere en euig / vijs oc Almectig Gud / som saadan drabelig oc vnderlig ting skafft haffuer. Dog aff alle saadanne Vidnesbyrd / som G[illegible] haffuer effter ladit vdi Naturen om [illegible] selff / Er dette It aff de besyn-derligste / at Gud haffuer vdi Men-niskens sind oc forstand / indplantet en ordentlig Vijsdom til at telle / Oc ved Tallet begribe mange andre dra-belige Tingest oc Kaanster / som er / at forfare Planeternis oc andre Stier-ners gang oc løff / oc der vdaff kiende Guds vnderlige Gierninger her paa

Jor-

Jorden. Item/Tallet oc Regne konst/
er en begyndelse til *Geometriam*, i huil-
cken mand lærer at maale Jorden/ vd-
aff huilcken Konst mand visst forfarer/
at Himmelen oc Jorden haffuer en en-
de/ oc icke er wendelig som mange w-
forstandige Menniske mene/ oc vdaff
saadan begrandskelse/ see wi at wi ere
her paa en Øe/ oc haffuer vort rette
Fæderne Land vdi Himmelen/ det wi
skulle stunde effter. Saadan drabelig
nytte oc gaffn haffue wi aff Regne
kaanst/ eller *Arithmetica*, der som hun
retteligen brugis/ dog icke det alene/
men oc at Land oc Riger kunde hol-
dis ved mact met Kiøb/ Sall oc an-
den Contract/ det som ingelunde skee
kunde/ vden Gud haffde begaffuet oss/
met den herlige Konst *Arithmetica*, Oc
der som den vaare oss fratagen/ vaare
der saare lidet skilsmisse imellem Men-
nisken oc wfornufftige Creatnr/ alle

Bogelige Konster ødelagdis/all Hand-
del/Kiøb/Sall/Laaen/ oc huad vil ieg
mere sige / end som den vise Isodorus
haffuer sagt: Tag Tallet fra alle ting
saa leggis de øde.

Huor aff mand letteligen dømme
oc forstaa kand / at de som icke acte
saadan wsigelig nytte oc gaffn/ oc der
aff lader sig røre til at elske saadanne
Konster / oc om Gud der giffuer Naa-
de til / Lærer andre oc sig selff / vdi de
ting mand kand kiende oc ære GVD
aff / oc tiene den menige Mand met/
de foracte Guds gaffue oc saadan en
Konst/ som aff alle Bogelige kaanster
mest sticker sig til Menniskens for-
stand. Derfaare haffuer ieg forme-
delst saadan oc anden wsigeligt nytte
oc gaffns skyld / som denne *Arithmetice*
kaanst met følger / Disligeste oc for-
medelst Guds forsiun / oc mine syn-
derlige Venners oc Disciplers Bøn

oc Begiering / taget mig it Arbeyde faare / vdi dette mit ringe Kald / at tiene dennem met som denne Bogelige konst lære ville / oc paa det / at saadan Konst maa bliffue diss liusere for huer Mand / ydermere end hun her til dags paa vort maal i Prent haffuer veret / Ladit en ny Regnebog paa Lynner oc Ziffre / met mange skøne Regle oc Exempler / vdi alle slags Handel oc Handtering vdgaa.

Saa seer ieg daglige / at alle som nogit beskriffue / eller vdsætte i huor liden Bogen hun er / eller huor ringe Materien kand vere / da holde de alle almindelige denne brug / at de samme Bog en synderlige Herre oc Ven til skriffue oc skencke / oc vdi hans beskermelse offuer antuorde oc befale / etc. Vdi lige maade haffuer ieg oc kiere Her Herloff / gunstige oc gode Herre / ocsaa taget mig faare / oc fordristet

mig til/effter denne almindelige brug/
at ville scriffue oc sætte vdi denne Bog
en Fortale/ eders Strenghed til ære
oc hukommelse/ Oc endog ieg vel veed/
at eders Strenghed denne min Reg-
nebog icke behøffue/ Men ere baade
vdi denne oc andre Bogelige Konster/
Tusinde gange bedre oc lærdere end ieg
vlærde Person er/ Dog haffuer ieg be-
tenckt at lade hende vdgaa vnder E:
S: Naffn oc Beskermelse/ baade for
den vilie E: S: haffuer til alle Boge-
lige konster/ oc for den Kundskaff mine
Forældre haffuer hafft met eder/ Be-
dendis E: S: gantske ydmygeligen/
at endog ieg denne min mening icke saa
konsteligen kand bescriffue/ fremsætte/
oc tilkiende giffue/ som ieg gierne vilde/
oc sig aff rette burde/ at E: S: vilde
dog vdaff den tilfødde naturlige From-
hed/ som den Allermectigste Gud E:
S: met haffuer begaffuit/ denne min
gode

gode vilie / oc lille Bog for en ringe skenck / tacknemmeligen anamme / som aff den der io gierne vilde giøre noget E: S: til ære / vilie oc gode kunde vere / for de Velgierninger mine Forældre vdaff eder beuist er. Vor HERRE JEsus vere met eder til euig tid / AMEN.

E: S:

villige Tienere

Anders Oluffsøn.

Om denne Regne Bogs første Begyndelse.

Item/ Naar du Extraherer Radicem Quadratam vdaff dette Christi Aars tal 1558. oc samme Quadratz Rod/ eller Quadratz tal/ Adderer til de Maaneder som vdaff det Aar forgangne vaare/ der ieg denne Regne Bog begynte at scriffue/ Da bliffue de Maaneder 9. gange flere/ end de Maaneder vaare som aff Aaret igien stod/ Oc naar du samme Quadratz Rod eller Tal/ Adderer til de Maaneder som aff Aaret igen stod/ da bliffue de Maaneder 5. gange flere/ end de Maaneder som paa den tid aff Aaret forgangne vaare/ Oc naar du tager 11. Dage/ fra samme Maaneds dage/ oc Duplere saa de Dage som igien bliffue/ oc tager saa $\frac{1}{3}$. del der aff/ da faar du en Dag vdi Maaneden som ieg begynte

gynte paa / Oc paa samme dag / vaar fra Solens opgang oc til Solens nedgang 16. Timer / Tager du $\frac{3}{4}$. del vdaff de Timer som aff samme Dag forgangne vaare / oc $\frac{3}{4}$. del vdaff de Timer som igien vaare aff Dagen / da faar du den Time / huilcken ieg begynte denne Bog paa. Sig mig nu / vdi huilcken Maanet / oc paa huilcken Dag oc Time / der ieg begynte denne min Regne Bog.

Facit h. M. kkk. D. h. T.

Ti

Til Læseren.

Christne Læsere / denne Regne Bog som ieg her haffuer mig faare taget at vdgiøre / oc forbedre met flere Regle / oc synderlige Konst oc Exempler / baade vdi helt oc brødit Tal / vdi alle slags Handel oc Handtering / end som wi her til dags paa vort Maal vdi Prent haffue hafft / Den haffuer Jeg icke vdgiort eller ladet vdgaa / for de Lærde oc Forfarne skyld vdi denne Konst / Men for de vnge Børns / Personers oc Discipler skyld / som vdi Regne Skoler eller anden steds lade sig vdi denne Regenskaffs Konst vnderuise oc lære / paa det at de kunde hende haffue at lære oc øffue sig effter / etc. Saa efftersdi at ieg tit oc offte haffuer fornummet oc befundet vdi min Skole iblant mine Discipler / groffue oc harnemmede

Børn

Børn oc Personer / iblant de skarpsin-
dige / som icke vdaff faa oc lætte Exem-
pler kunde vdi denne Konst oc alle Re-
gle / komme til forstand eller bliffue
forfarne. Haffuer ieg nu derfaare
denne min Regne Bog / vdi alle Re-
gle met mange oc atskillige slags
Exempler / baade lætte ocsaa tunge
vdi helt oc brødit Tal forbedrit / huil-
cke de kunde lære at øffue sig effter / oc
der vdaff komme til forstand vdi alle
Regle / Handel oc Handtering / oc
bliffue bequemme til Verdslig Handel
oc Kiøbmandskaff.

Saa haffde Jeg vel nu vdi denne
min Regne Bog / kundet indført oc sæt
mange flere Exempler vdi alle Regle /
baade vdi helt oc brødit Tal / end som
ieg haffuer / Men ieg tenckte det en føy
ting fornøden at vere / hende met fler
Exempler at forlenge / Thi at huer
som alle disse Regle met deris Exem
ple

pler som her vdi findis / rettelligen til grunds forstaa oc lære kunde / Da troer ieg at dennem en føye ting skal ydermere behoff giøris / vere sig huad for Embede eller Kald / de sig siden tilgiffue eller faare tage vilde. Saa vil ieg nu derfaare lade denne min Regne Bog oc hendis Exempler haffue ende paa denne tid / Oc vil gantske venligen ombede alle fromme Christne Læsere / oc alle andre som denne min Regne Bog / hender faare at komme / at i hende oc hendis Konst / Tacknemmeligen oc for gode anamme / som det paa denne tid er giort / Oc om her findis nogen brøst vdi / enten vdi Ord / Exempler eller Tal / som vel mueligt er findis kand / at i det samme Brøderligen corrigere oc rette ville / oc icke det i den verste mening vdlegge / det vil ieg met eder alle oc huer besynderlige / gantske ydmygeligen oc kierligen forskylde oc fortiene /

som

som met mine synderlige gode oc beste
Venner / i hues maade ieg kand. Men
ieg dog vel veed at denne min Regne
Bog icke bliffuer alle til tacke oc beha-
gelig / oc effter huer deris Hoffuet oc
Sind / Thi det icke vel mueligt er nogen
sin gierning saa at giøre / at hun loff-
uis oc prisis kand aff alle Mand / men
skal vel vdaff somme foractis / Syn-
derlige aff dennem mest / som selffue in-
tet vdaff denne Konst vide eller kunde /
Men de tacknemmelige Vise oc From-
me / oc alle de som denne Bogelige konst
elske oc lære ville / de tage vel denne min
brøst som her vdi findis / oc dette mi
ringe Arbeyde vel til tacke oc for gode /
huilcke alle ieg vil den Allermectig-
ste GVD befale til
euig tid.

Huilcken denne Konst icke giøris behoff at lære
Hand bør hende derfaare icke at vanære.

Frihart siger.

KOmmer Konst for it Huff at lede/
Oc spører om Hosbonden er tilstede
Konsten er aldrig saa gieff oc fri/
Husbonden er alt vdgaaen/ suare di.
Kommer Vijshed oc gaaendis der faare/
Da finder hun tilslagen de Dørre.
Kommer Tuct oc Ære i lige maade/
Hun maa alt gaa hen at stræde oc gade.
Kommer Tro oc Loffue/ vil gierne indgange/
Til Dørren at oplade kunde de ingen fange
Kommer oc Sandhed/ oc bancker paa/
Da maa hun lenge for Dørren staa.
Kommer Retfærdighed oc vden faare de dørre
Da findis Laase oc Stenger der faare.
Kommer Bagtal/ Affuind/ Spot/ Wretfær-
dighed/ Løgn/ oc Penninge frem/
Der opladis strax Porte oc Dørre for dem.

Dettne

Denne Bogs Inde-
holdelse.

EFterdi ieg haffuer taget mig denne Regne Bog oc Arbeyde faare / oc den paa Prent at lade vdgaa/ paa dette Rigis Mynt / Maader oc Vecter/ paa allehaande Vare oc Kiøbmandshandel / Dennem synderlige til nytte oc gode/ som denne Kaanst elsker / oc lyst haffuer til at lære/ Vil ieg nu derfaare skiffte oc dele hende vdi tuende Dele.

I den Første del vil ieg først oc fremmerst vnderuise oc lære Tallet oc Zifferne at scriffue oc vdtelle. Dernæst vil ieg kaarteligen vnderuise oc lære de andre Species/ som ere: Additio/ Subtractio / Multiplicatio / Diuisio oc Progressio / huorledis det haffuer sig met dennem paa Linnerne oc met Ziffrene. Thi mange ord oc lange tale paa huert vdi sær at giffue/ acter ieg icke fornøden at vere. Fordi at de som icke i denne Kaanst ere forfarne oc ey noget vdaff hende ved / eller hende tilforne haffuer lært/ kunde icke met mange ord oc lange tale vere behulpne/ etc.

Udi den anden del/ vil ieg beskriffue de almindelige Kiøbmands Regle oc andre met atskillige slags lætte oc saa tunge Exempler/ baade vdi helt oc brødet Tal/ paa atskillige Vare oc Kiøbmandskaff/ Huilcke som gantske nyttelige oc brugelige ere/ de Personer at lære oc sig effter at øffue / som acter ved Verdslige handel at bliffue.

Som ere :

Regula DeTri vdi helt Tal.
Dele at op tage.
De Species vdi brødet Tal.
Dele vdaff andre Dele at tage / eller it brudet Tal aff it andet at tage.
At kiende huilcket brud størst er.
At kiende it bruds vær.
It brudet Tal mindre at giøre.
Regula DeTri vdi helt oc brudet Tal.
At Summere Skippund / Lispund Cintener oc Marckpund.
Om Tara/ fra at tage/ eller til at legge.
Om Vinding oc Tabning.
Regula DeTri dubbelt.
Regula Conuersa.
Om Byten.
Om Madskaberi eller Selskaffs handel.
Om Arffue at skiffte oc dele.
Om Skibs part.

Om

Om Sølff oc Guld at Regne.
Om Mynteri.
Regula Falsi eller Position.
Regula Cecis eller Virginum.
Om Quadratz rod paa Linnerne at vddrage.

Dernæst allersidst nogle nyttige Taffler paa almindelige Kiøbmands Vare / som indkiøbis oc vdsellis/met Skepper/Pund/Lester/ Tynner / Fieringer/ Ottinger / Skippund/ Lispund/Cintener/Marckpund/Skaalepund/ oc om Aars Fortæring eller Fortieniste / oc om Sille kiøb / dennem meget gaffnlige som bruge Kiøbmandskaff / oc icke haffue lært at Regne.

Denne Regne Bogis
Første Deel.

Den Første Species.

Numeratio.

DEnne Første Species / som kaldis paa Latine/*Numeratio*, paa Danske er at telle/ Lærer dig først at kiende/ scriffue oc vdtelle de ni naturlige Ziffre oc Tal, huilcke ieg

nu først oc fremmerst kaarteligen vnderuise oc lære vil/ huorledis mand skal dennem scriffue/ kiende oc vdneffne.

Thi ingen kand denne Regne kaanst retteligen lære/ vden hand tilforne Telle kand/ oc forstaa Ziffrene/ der til dennem scriffue oc kiende/ etc.

Den Første Regel.

FOr det Første skal mand vide/ at der er Ni naturlige Ziffre til/ som opstige fra it oc til Ni/ Huilcke som ere paafundne vdaff Gamle/ Vise oc Forstandige Mestere/ Oc skulle samme Ziffre saaledis scriffuis/ Neffnis oc vdtellis som her effterfølger.

Denne Figur giør:

1	it
2	tu
3	try
4	fire
5	fem
6	sex
7	siu
8	ote
9	ni
0	nullo

Den

DEn tiende Ziffre o. paa Latine nulla kaldis/ betyder allene intet vdi ſig ſelff/ Men naarſomheldſt en aff de Ni bemerckelige Figurer / bliffuer denne Nulla eller o. tilſat eller tilſcreffuit imod den høyre Haand/ da komme/ ſamme nulla en aff de Ni Figurer/ at giøre eller mercke ſaa mange gange Ti/ſom ſamme Figurer eller Ziffre bemercker vdi ſig ſelffue/ Som denne efſterfølgende Figure vduiſer.

Naar det nulla bliffuer til ſat	1	Da giør det.	10 ti
	2		20 tiuffue
	3		30 trediue
	4		40 fyrretiuffue
	5		50 halfftrediesindstiue
	6		60 tryſindstiue
	7		70 halffierdeſindstiue
	8		80 fireſindstiue
	9		90 halffemteſindstiue

Den Anden Regel.

IGiennem fire ſteder bliffuer huert Tal kient oc vdneffnt:

Den ſted imod den høyre Haand / er den førſte ſted / Huilcken Figure ſom der ſtaar bety-

betyder icke mere end som hun giør vdi sig selff-ue. Den Figur som staar vdi den Anden sted imod den høyre Haand / giør Ti gange saa meget som hun bemercker vdi sig selff. Den Figur vdi den Tredie sted / imod den venstre Haand / betyder Hundrede. Vdi den fierde sted/ Tusinde gange saa meget som hun bemer-cker vdi sig selff/ Som disse efterfølgende Fi-gurer vduiser.

Den Første / Anden / Tredie / Fierde sted betyder saa mange

Venster Haand Neffner 8 5 9 7 Høyre Haand Teller

Tusinde Hundrede Ti Et

Den

Den Tredie Regel.

VIlt du vdtelle / eller vdsige / flere Ziffre end fire / da sæt oc betegne den fierde Ziffre met en Pricke / den samme Pricke mercker Tusind. Begynt siden fremdelis / fra dem som Pricken offuer fore staar / saa at du regner samme Ziffre for den første Figur / oc første sted / oc saa fremdelis til du kommer til den fierde Figur / oc fierde sted. Sætte vdi lige maade en Pricke offuen for samme Ziffre / saa at der kommer en Pricke at staa offuen huer Fierde oc Siuende.

Exempel.

78923456789 1.

i i i i

Vilt du nu vide Summen offuer alt paa samme forscreffne Ziffre. Da skalt du begynde at vdneffne eller telle / fra den venstre Haand oc imod den høyre / Saa mange Pricker som offuen fore Ziffrene betegnede ere / saa mange Tusinde skalt du neffne / som samme Tal bemercker vdi sig selff / huilcket Pricken offuen

fore staar / det Hundret som er den tredie Figur/ oc staar vdi den tredie sted/ skalt du allene vdsige oc vdtelle / Oc dernæst de første Ziffre/ som staar vdi den første oc anden sted / skalt du tilsammen vdtelle oc vdsige/ som her effterfølger / oc skulle forscreffne Ziffre saaledis vdneffnis.

Siu hundret Tusind/ Tusind gange Tusind/ Ni oc firesindstiue Tusind/Tusind gange Tusind/ tu Hundret Tusind gange Tusind / Fire oc trediue Tusind gange Tusind/ Fem hundret Tusind / Siu oc tresinds tiue Tusind/ote hundret/ It oc halffemtesindstiue.

Den Fierde Regel.

Item / vilt du scriffue it Tal/vdi huilcket ingen Ti / ingen Hundrede / eller ingen Tusinde skulle vere/Da sæt eller scriff vdi samme sted it o. huilcket intet vdi sig selff giør/ Men kommer de andre til at mercke oc den formerer Tallet/som før er lært oc sagt om samme o.

Exempel.

Vilt du scriffue it Tal/ vdi huilcket ingen Ti skulle vere/ Da scriff som du her seer.

Vdi

56709.

Vdi huilcket ingen Hundret er.

45067.

Vdi huilcket ingen Tusind er.

20345.

Ilige maade kant du oc giøre/Met hundret Tusind / met tusind Tusind / oc saa alt frem at/ som disse efftersceffne Figurer vduiser.

								1
							1	0
						1	0	3
					2	0	7	4
				3	0	5	9	5
			4	0	8	7	4	6
		5	0	6	3	8	3	7
	6	0	5	9	2	3	8	8
7	0	9	6	1	6	2	5	9
Hundret Tusind Tusind.	Ti tusind tusind	Tusind Tusind	Hundret Tusind	Ti Tusind	Tusind	Hundret	Ti	Je

Her effterfølger/ Huorledis mand skal forstaa Linnerne/ oc Species.

VD I denne effterfølgende Figur/ skalt du mercke/ At den første eller nederste Linne bemercker It/ Den anden Ti / Den tredie Hundret / Den fierde Tusinde/ etc. ocsaa frem at/ Oc huer rom for sig som er imellem huer i tho Linner/ bemercker eller giør icke vden halffparten saa meget som den Linne giør/ dernæst offuen for er. Oc skalt du betegne huer fierde Linne met it Kaarss/ paa det at du kant vide/ at den Linne/ som Kaarsset staar paa/ bemercker dig Tusinde / oc bemercker det Kaarss lige saa meget / som den Pricke giør/ som dig tilforne er lært/ at sætte offuer huer fierde Figur. Som denne effterfølgende Figur oc Taffle vduiser.

Denne Linne giør

Tusind gang tusind
fem hundrit Tusind
Hundret Tusind
halfftrediesindstiue (tusind
Ti Tusind
fem Tusind
Tusind
fem Hundrit
Hundrit
halfftrediesindstiue
Ti
fem
It
halt.

Her efterfølger at Addere oc sammen legge mange Tal vdi en Sum.

Additio.

DEnne Species lærer dig at Summere oc sammen legge mange haande Tal i en Sum.

Den Første Regel.

HER skalt du mercke/ at du skalt giøre oc skiffte saa mange rom paa Linnerne/ som der er atskillige slags Mynt oc Penninge forhaanden til/ saa at huer slags Mynt/ kommer at ligge vdi deris besynderlige Rom. Daler for sig/ Marck for sig/ Skilling for sig/ oc Penninge for sig/ etc.

Men for alting skalt du mercke/ acte oc vide/ disse try stycker som her efterfølger.

For det Første.

NAar fem Penninge kommer at ligge paa en Linne/ da skalt du tage dennem op/ oc legge en Penning i det rom/ som imellem næst offuenfaare er. Som disse efterfølgende Linner vduiser.

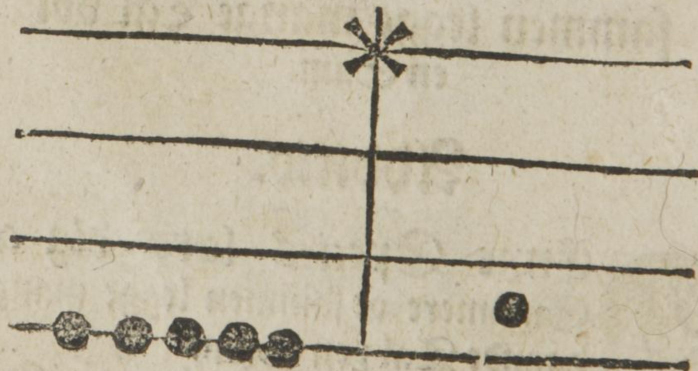

For

For det Andet.

Naar der ligger fem Penninge paa Linnen/ oc en Penning imellem i det rom næst offuen faare/ da tag de fem Penninge op/ som ligger paa Linnen/ oc den Penning som ligger imellem/ oc leg derfor en Penning/ paa den anden Linne næst offuen faare/ oc bemercker saa Ti/ thi fem Penninge paa Linnen/ oc den ene som mercker fem imellem Linnerne/ Giør Ti. Som du her seer.

For det Tredie.

Naar to Penninge komme at ligge vdi it Rom imellem to Linner/ da tag samme to Penninge op/ oc leg derfaare en Penning/ paa den Linne dernæst offuen faar er/ Som disse efterfølgende Linner vduiser.

Exem-

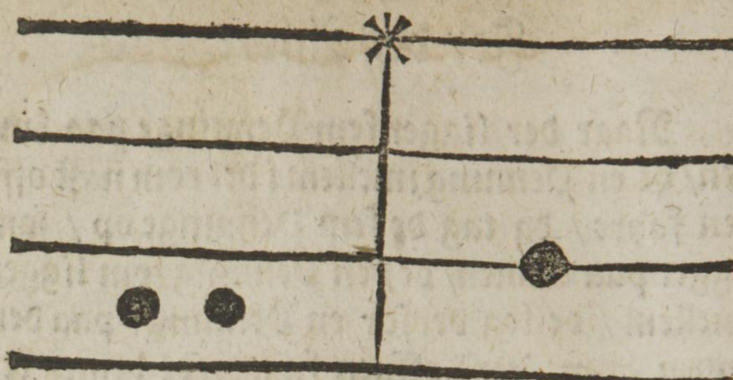

Exempel.

Item/ En Suend eller Tienere haffuer anammet paa sin Herris vegne/ disse effterfølgendis Penninge / Nu vilde ieg gierne vide/ huor meget samme effterfølgende Penninge beløber sig vdi en Sum.

Marck	Skilling	Penning
1234	19	5
345	18	8
567	15	2
789	13	7
102	7	3
200	10	6
220	9	9
110	11	1
3567	102	41
3573	9	5

Leg nu først paa Linnerne/Marckene for sig/dernæst Skillingene/i lige maade Penningene for sig/da faar du som det første Tal neden fore vduiser/ Giør nu de Penninge til Skillinge/ocsaa de Skillinge til Marck/da faar du som det andet oc nederste Tal udviser/ oc er den rette Sum/Huilcken paa Linnerne ligger/Som her efftefølger.

Første Regne Benck. Marck:	2. Regne Benck. Skil:	3. Regne Benck: Penning.

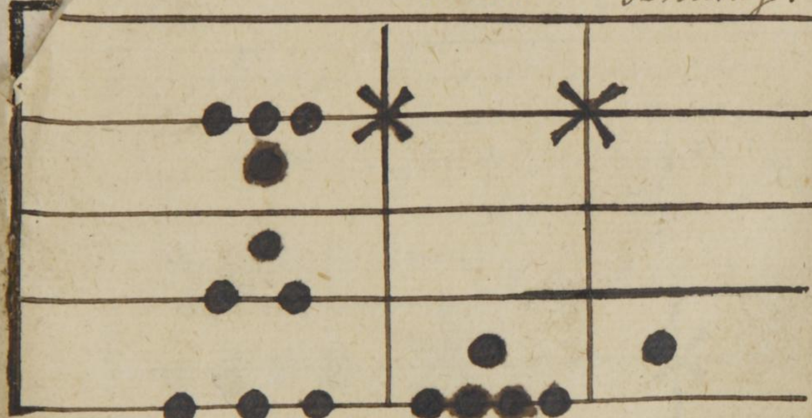

Andet Exempel:

Item/vor Naadigste Herris Rente Mestere haffuer udgiffuet/paa vor Naadis vegne for Fløyel/Damask/Skallertoy anden Silcke vare. Desligeste for Klæde/oc for Foderdug til hans Naadis Hoffsinder/disse efftersceffne

vilde ieg gierne vide/
er Sum.

10
11
4
3
Penning

screffne
vide / hu

2233
330
444
506
600 Gyl
111
110
200

4534
4536

Leg nu for
Skilling
ninge til
met 40. sa
ne / Som d

screffne Penninge. Nu vilde ieg giern vide / huad det beløber sig udi en Sum

Gylden	Skilling	
2233	15	2
330	14	0
444	13	1
506	12	8
600	9	5
111	7	
110	8	
200	6	
4534	84	44
4536	7	8

Leg nu først paa Linnerne Gylden / dernest Skilling / oc saa Penningene / giør saa de Penninge til Skilling / oc de Skilling til Gylden met 40. saa kommer det at ligge paa Linnerne / Som du her seer.

1. Benck 2. Benck 3. Benck

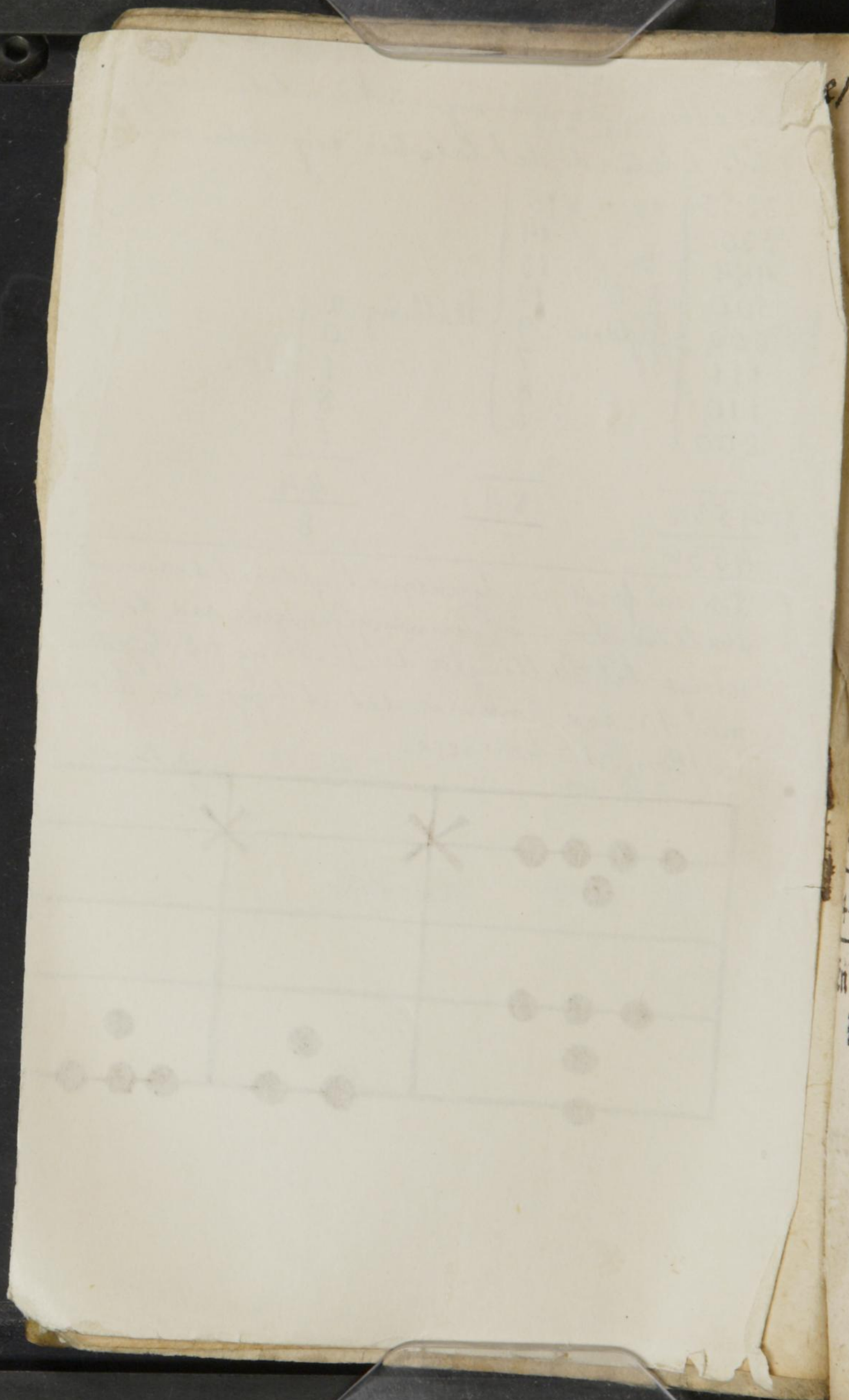

Tredie Exempel.

Item/ 10. Kiøbmend haffue kiøbt it Skib tilsammen/ som er A. B. C. D. E. F. G. H. J. K. oc skal huer betale som her efterfølger.

	Daler	Skilling	Pening
A	120	12	9
B	130	6	10
C	140	3	4
D	200	2	3
E	570	1	2
F	653	4	0
G	994	5	1
H	303	2	11
J	678	1	0
K	456	6	2
	4244	42	42
	4244	45	6

En Taffle paa Skippund/ Lispund oc Marckpund at Summere/ Regnendis Skippundet for 20. Lispund / oc Lispundet for 14. Marckpund.

		4		3	
2		0		1	
3		2		2	
2		6		2	
3	Skippund	2	Lispund	5	Marckpund
4		3		0	
2		7		4	
1		5		2	
7		1		0	
10		0		0	
35		30		10	
36		11		5	

En Taffle paa Korn / at Summere / Lester / Pund / Skepper oc Fieringer / Regnendis Læsten for 12. Pund / Pundet for 24. Skepper / Skeppen for 4. Fieringer.

Læster

Lester	Pund	Skepper	Fieringer
3	5	10	3
5	3	11	0
7	2	2	0
10	0	3	1
2	1	0	0
1	4	0	1
8	0	1	3
9	5	7	0
45	20	34	8
46½	3½	0	0

Subtractio.

SVbtractio/ er den Tredie Species / huilcken der lærer dig/ Huorledis du skalt affdrage eller afftage / it Tal eller Sum aff it andet.

Den Første Regel.

Til denne forscreffne Subtractionem/ hører tuende Tal/ det ene oc det første Tal/ vd-

aff huilcket du vilt Subtrahere/ eller affdrage noget andet Tal (det ſamme leg paa Linnerne) Det Andet/ det Tal ſom ſkal Subtraheris oc affdragis (ſcriff det for dig) Tag ſaa det mindſte Tal fra det ſom ſtørſt er/ eller lige aff lige (fordi det ſtørſte kand icke tagis aff det mindſte) oc huad da til offuers bliffuer/ kaldis Reſiduum eller Reſtant.

Den Anden Regel.

Men er det ſaa/ at du det ene Tal icke vdaff det andet kand affdrage (da Reſoluer) det er/ vetſle den øffuerſte Penning ned ſom ligger paa Linnen/ oc leg en Penning ned i det rom næſt neden faare/ oc der til fem Penninge paa den Linne næſt neden faare/ eller tag en Penning aff it rom/ oc leg fem Penninge paa den Linne næſt neden faare/ Tag ſaa dit forſatte Tal der fra.

Den Tredie Regel.

Er det ſaa/at du haffuer Skillinge/oc Penninge/ at tage fra/ oc de ere icke forhaanden/ ſaa at du kant dennem afftage/ da giør/ Daler/Gyldene/ eller Marckene til Skillinge oc

Skil-

Skillinge til Penninge/ Tag saa dit Tal der fra/ Saa seer du huad igien bliffuer.

Exempel.

Item / En Kiøbmand er en anden Mand skyldig 2000. Marck / der paa haffuer den anden betalt / som hannem skyldig er / vdi huer Termin/ saa mange Marck/ Skilling oc Penninge/ Som her efterfølger. Nu vil ieg gierne vide/ huor meget hand endnu hannem vdaff rette plictig er/ etc.

Marck	Skillinge	Penninge
105	12	7
223	9	5
37	15	8
69	0	11
157	13	0
251	17	10
842	66	41
846	5	5

Summere tilsammen / huad som hand hannem paa Regenskaff betalet haffuer / kommer som her næst offuen faare staar / som er: 846. Marck/ 5. Skillinge/ 5. Penninge/ Leg nu op paa Linnerne din Hoffuet Sum / som

 er:

er: 2000. Marck/ oc tag forscreffne vdlagde oc betalde Penninge der fra/ da bliffuer igien liggendis/ 1153. ℳ/ 10. ß/ 7. ₰. Som hand hannem endnu skyldig er at betale/ etc.

Proba.

Vilt du Probere/ eller forsøget/ om du haffuer giort det ret eller ey/ da giør som her effter følger.

Leg det afftagne Tal/ til det som paa Linnerne ligger/ kommer da det første oplagde Tal igien/ da haffuer du ret.

Andet. Exempel.

Item/ En Scriffuere paa it Slot/ haffuer indtaget/ anammet oc opbaaret 9876. Gylden/ 36. ß/ 11. ₰. Oc haffuer der vdaff vdgiffuet paa sin Herris vegne/ saa mange Gyldene/ Skillinge oc Penninge/ som her efterfølger/ Nu vilde ieg gierne vide/ huor mange ₰. forscreffne Scriffuere haffuer inde hos sig.

Gylden	Skilling	Penning
2196	10	2
1234	13	7
3497	15	1
101	9	0
222	2	4
300	6	3
7550	55	17
7551	16	5

Leg Intecten paa Linnerne/ som er: 9876. Gyldene/ 36. Skillinge/ 11. Penninge/ Tag vdgifften der fra/ som er: 7551. Gyldene/ 16. Skillinge/ 5. Penninge/ Da befinder du/ at hand end da haffuer hoss sig/ 2325. Gyldene/ 20. Skillinge/ 6. Penninge/ etc.

Tredie Exempel.

Item/ En Herre Mand/ haffuer laant en Borgere 400. Daler/ 1. Marck/ 6. Skillinge/ 4. Penninge. Nu haffuer Borgeren Herre Manden der paa betalet/ 379. Daler/ 2. Marck/ 5. Skillinge/ Huor meget bliffuer hand endnu skyldig. Facit 23. Daler/ 2. Marck 1. Skilling/ 4. Penninge.

Proba.

Leg det Tal som du togst fra/ til det Tal som ligger paa Linnerne igien/faar du dit første oplagde Tal eller Sum igien/ da haffuer du ret Subtraheret.

Duplatio.

DVplatio den fierde Species/ Lærer dig it Tal dubbelt at giøre (oc er intet

andet end at Multiplicere it Tal met 2.) som her effter læris.

Mediatio.

MEdiatio er den femte Species/ huilcken der lærer dig / huorledis du skalt halffuere eller halffgiøre it Tal (oc er icke andet end at Diuidere eller dele it Tal igiennem 2.) som du her effter ydermere vdi Multiplicatione oc Diuisione lære skalt.

Multiplicatio.

MVltiplicatio er den siette Species/som lærer dig / huorledis du skalt formere oc forøge / det ene Tal met det andet.

Den Første Regel.

Til denne Multiplicering hører tuende Tal/Det ene oc det Første/som skal Multipliceris oc forøgis/ det samme leg paa Linnerne/ oc scriff det andet for dig / met huilcket du skalt Multiplicere.

Men

Men for alting skalt du tilforne vel vden at lære/ dette En gang It. Dog icke høyre eller lengre end 4. gange 9. Thi met Regne Penninge paa Linnerne / giøris icke ydermere behoff at lære vden at. Thi naar fem Penninge kommer at ligge paa Linnerne/ da tager mand dennem op / oc legger en Penning vdi det rom næst offuen faare/ oc sætter saa sin Fingre paa den Linne næst offuen faare/oc legger eller giffuer for hannem it halfft.

Det en gang It.

1. gang	1	er	1	2. gang	1	er	2
	2		2		2		4
	3		3		3		6
	4		4		4		8
	5		5		5		10
	6		6		6		12
	7		7		7		14
	8		8		8		16
	9		9		9		18

3. gang	er	4. gang	er
1	3	1	4
2	6	2	8
3	9	3	12
4	12	4	16
5	15	5	20
6	18	6	24
7	21	7	28
8	24	8	32
9	27	9	36

5. gang	er	6. gang	er
5	25		
6	30	6	36
7	35	7	42
8	40	8	48
9	45	9	54

7. gang	er	8. gang	er
7	49		
8	56	8	64
9	63	9	72

9. gange 9. er 81.

Exempel.

Exempel at Multiplicere met en Figure.

6789. gang	2	giør	13578	
	3		20367	
	4		27156	
	5		33945	
	6		40734	
	7		47523	
	8		54312	
	9		61101	
	Dette Tal skal Multipliceris		Det Product eller Facit.	

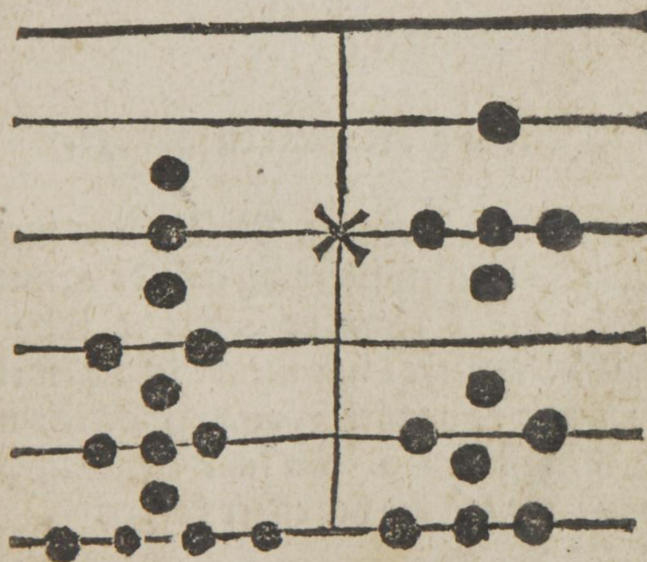

Exempel paa en Figure.

EN Edel Mand haffde en Gaard vdi huilcken vaar 2. Stuer / vdi huer Stue vaare 3. Skiffuer/paa huer Skiffue stode 4. Sølff Fad/ vdi huert Sølff Fad vaare sat 5. forgylte Sølff Stobe / om huer Stob vaare 6. Krantze vdaff Guld/ paa huer Krantz vaare 7. Rosen vdaff Sølff/ Vdi huert Rosen sade ote Edel Stene / oc huer Sten vaar kiøbt for 9. Gyldene. Huor mange Gyldene kostede samme Edel Stene. Facit

362880. Gyldene.

Dette at giøre/ skalt du saaledis.

Leg paa Linnerne/ 1. Multiplicere met 2. kommer 2. Multiplicere dernæst de 2. met 3. da faar du 6. Dernæst de 6. met 4. kommer 24. Multiplicere i lige maade de 24. met 5. ocsaa met 6. ocsaa met 7. ocsaa fremdelis met 8. oc dernæst met 9. Da faar du Facit paa huer vdi seer / Som her effter følger.

Item/

Item	1 Gaard	giør	1 Gaard
	2 Stuer		2 Stuer
	3 Skiffuer		3 Skiffue
	4 Sølff fad		24 Sølff fad
	5 forgylte stobe		120 forgylte stobe
	6 Guld krantze		720 Guld krantze
	7 Rosen		5040 Rosen
	8 Edelstene		40320 Edel stene
	9 Gyldene		362880 Gylden

At Multiplicere met 2. Figurer.

7654. gang	10	giør	76540
	11		84194
	12		91848
	24		183696
	42		321468
	53		405662
	69		528126
	70		535780
	81		619974
	99		757746

Exempel / paa 2. Figurer.

Item / En Juncker bads til en Jomfru/ den tid hand red til hende/oc skulde feste hende/ haffde hand met sig 80. Mend til Heste / om

huer

huer aff forscreffne Mends Hals / haffde hand hengt 14. Guld Kæder / vdi huer Kæde vaar 28. dubbelde Ducater / oc huer Ducat vaar saa god som 12. Marck d. Den tid hand kom i Gaar til sin Feste Mø / tog hand alle de Guld Kæder aff deris Hals / oc gaff samme Jomfru/sin Feste Mø/til festende gaffue/ Nu spørgis her / huor god samme skenck oc gaffue vaar / Facit 376320. Marck / vdi Daler 125440.

Giør det saaledis. Leg først paa Linnerne de 80. formere dennem met 14. da faar du 1120. formere nu samme 1120. met 28. kommer 31360. formere forscreffne 31360. met 12. kommer 376320. Marck / giør nu de Marck met 3. til Daler/ da faar du 125440. oc saa mange Daler vaare de Guld Kæder oc Skenck verd/ som her efterfølger.

Item	80 Mend 14 Kæder 28 Ducater 12 Marck	giør	80 Mend 1120 Kæder 31360 Ducater 376320 Marck Vdi Daler (125440)

At Multiplicere met 3. Figurer.

9876.

	234		2310984
	345		3407220
	456		4503456
	567		5599692
9876. gang	678	er	6695928
	789		7792164
	890		8789640
	999		9866124
	200		1975200

At Multiplicere met 4. Figurer.

	1532		13107792
	1558		13330248
8556. gang	4005	er	34266780
	5809		49701804
	3570		30544920

Proba.

Vilt du probere eller forsøge / om du haffuer ret Multipliceret eller ey/Da giør som her efterfølger / Affdele det Product (det er det Tal som er Multipliceret) met eller igiennem det Tal / met huilcket du haffuer Multipliceret / faar du da det første oplagde Tal igien/ Saa haffuer du ret Multipliceret.

Diuisio.

DIuisio er den siuende Species/ der lærer dig det ene Tal igiennem det andet at affdele / Oc der til hører tuende Tal / det første Tal som skal affdelis/ leg det paa Linnerne. Det andet / met huilcke du skalt affdele / scriff det for dig / Som dette effterfølgende Exempel vduiser.

	13578		2	
	20367		3	
	27156		4	
Dele	33945	igiennem	5	kom̃er 6789
	40734		6	
	47523		7	
	54312		8	
	61101		9	

Leg paa Linnerne / huilcket aff disse forscreffne Tal du vilt / oc affdele det met den Figure / som der lige imod screffuen er / Da faar du 6789. Som denne Figur vduiser.

Det Product eller Facit.

Det Tal huilcket det ſkal Diuideris igiennem 2.

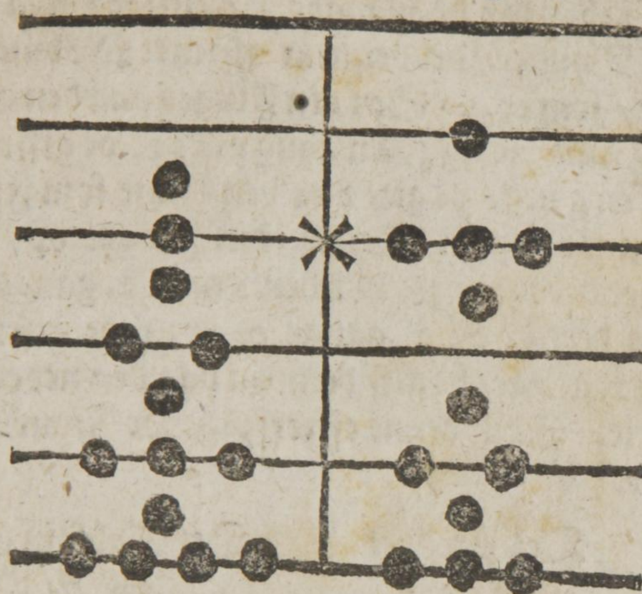

Exempel.

Item/ 6. Kiøbmend haffuer ſammen lagt huer 112. Marck/ ſom er tilhobe 1008. Marck/ Met ſamme Penninge haffue de vdgiort til Falſterbo en aff deris Tienere/ ſom ſkulde ſalte dennem Sild/ for ſamme Penninge/ til deris Huſis behoff/ Oc hand ſaltede 108. Tynner Sild/ Nu vilde de dele dennem imellem hin anden/ oc vilde gierne vide huor meget huer der vdaff til kommer/ Facit 12. Tynner.

Dette oc alle andre flere saadanne Exempler skalt du saaledis giøre.

Leg paa Linnerne/ den Sild som hand haffuer kiøbt / for de vdlagde Penninge / som er 108. Tynner / del dennem aff met Kiøbmendene / som er 9. Sæt din Finger paa den anden Linne/ oc sig / En gang 9. er 9. oc giffuer mig en gang / oc giff paa den Linne som Fingeren staar paa. Tag nu din Finger op / da ligger der igien 18. vdi dennem er 2. gange 9. Sig derfaare / 2. gange 9. er 18. oc giffuer mig 2. gange/ oc giff dennem paa den nederste Linne. Som denne efterfølgende Figur vduiser.

At Affdele met 2.
Figurer.

Dele

Dele	76540	igiennem	10	kommer 7654.
	84194		11	
	91848		12	
	183696		24	
	321468		42	
	405662		53	

Exempel.

Item/ 24. Personer haffuer fundet it Bytte/ som er 480. Marck vært / forscreffne Personer vilde skiffte samme Bytte/ oc vilde gierne vide / huor meget huer der vdaff met rette tilkommer. Facit 20. Marck.

Leg paa Linnerne det Bytte som de haffue fundet/ som er 480. Marck / Affdele dennem met Personer som er 24. da befinder du / at huer tilkommer 20. Marck/ oc saa met alle andre flere saadanne.

Met 3. Figurer at Affdele.

Dele	2310984	igiennem	234	giør 9876.
	3407220		345	
	4503456		456	
	5599692		567	
	6695928		678	
	7792164		789	

Exempel.

Item / 642. Borgere skulle giffue Kong. Mayestat en Bys skat / som beløber sig 2959. Daler / Nu vilde ieg gierne vide / huor meget huer tilkommer at vdlegge / til forscreffne skat. Facit 6. Daler 8. Skillinge. Giør som her effterfølger.

Leg op den forscreffne skat / som er: 2959. Daler / Affdele dennem met Borgerne som er 642. da til bliffuer vdoffuer liggendis / 107. Daler / huilcke du icke kand Affdele / giør dennem derfaare til Skillinge met 48. da faar du 5136. Skillinge / dennem affdele met Borgerne / som er / 642. oc kommer 8. Skillinge / oc er saa ret.

At Affdele met 4. Figurer.

```
        13107792          1532
        13330248          1558   kom-
Dele    34266780  igiennem 4005   mer
        49701804          5809   3556.
        30544920          3570
```

Proba.

Vilt du Probere eller forsøge / om du haffuer ret affdelet eller ey.

Da

Da Multiplicere samme Tal som er Diuideret/ met det Tal som du Diuideret eller affdelit haffuer (det er Delerne) kommer da det første oplagde Tal igien/ da er det ret giort.

Her effter vil ieg met det allerkaarteste/ vnderuise oc lære dig disse forscreffne Species met Ziffre at Regne.

Additio.

ADditio / er en tilsammen leggelse/ som lærer dig tilsammen at legge mange Tal/ vdi en Sum/ Oc skal saa giøris som her effterfølger.

Den Første Regel.

Scriff de Tal huilcke du vilt tilsammen Addere/ den ene Ziffre ret vnder den anden/ saa at den første Figure kommer at staa vnder den første / den anden vnder den anden / den tredie vnder den tredie Figure / ocsaa fremdelis den ene Figure lige vnder den anden / Oc det Tal

som størst er / det skalt du sætte øffuerst / oc det som mindre er der lige vnder neden.

Den Anden Regel.

Drag nu en tuer strig vnder samme Tal eller Ziffre / vnder huilcken tuer strig / du skalt scriffue det Tal / som kommer aff de øffuerste Tallis tilhobe leggelser.

Naar det er giort / begynt saa først imod den høyre Haand / oc sammen Addere den første Rad som gaar op oc neder / kommer der vdaff it Tal met en Figure / da scriff den der lige vnder neden. Men kommer der vdaff it Tal met to Figurer / saa scriff den første der vnder neden / oc sæt den anden til en hukommelse / vdi en krum strig.

Dernæst Addere de andre Ziffre / som staar i den anden Rad / op oc neder / oc huad der vdaff kommer eller findis / det scriff lige der vnder neden i den anden sted / Men haffuer du noget Tal vdi din hukommelse / Da skalt du legge det der til.

Vdi lige maade / skalt du giøre met den tredie oc fierde Rad / Dog skalt du acte / at huad du haffuer vdi hukommelsen / det skalt du altid tillegge. Hender det sig ocsaa / at du

faar

faar iij. eller iiij. Figurer i hukommelsen / da hører den første til den første radt/Den anden til den anden/dernæst den tredie til den tredie/ ocsaa fremdelis. Men hender det sig / at der kommer to Figurer paa det sidste/da scriff dennem baade/etc. At du dette diß bedre kand forstaa/ da merck disse effterfølgende Exempler.

Exempel.

Item / 6254. Marck / oc 2435. Marck/ Huor meget giøre de vdi en Sum / Sæt det som her effterfølger.

6254	234567
2435	123420
8689	357987

Vilt du nu Addere disse forscreffne Tal oc Ziffre tilsammen / da begynt først imod den høyre Haand / (som før lært er) der finder du 5. oc 4. lige vnder hin anden/ Addere dennem nu først tilsammen / oc sig / 5. til 4. er 9. Scriff de 9. vnder tuerstrigen / vdi den første sted vnder de 5. som offuen faare staar. Dernæst Addere de andre to Figurer sammen som staar vdi den anden sted / som er 3. oc 5.

 da

da faar du 8. de 8. scriff der lige vndernen. Addere nu de to Figurer sammen / som staar vdi den tredie sted / imod den venstre Haand / som er 4. oc 2. kommer 6. dennem scriff i den tredie sted / Dernæst de 2. oc 6. som staar vdi den fierde sted / da faar du 8. Sæt de 8. lige vndernen i den fierde sted / oc kommer saa aff denne Addering / som offuen faare vnder tuerstrigen screffuit staar / Som er 8689. Marck / oc er saa ret giort.

It andet Exempel / som lærer dig at Addere mange Figurer oc Tal tilsammen.

	Daler	Gylden	
Daler	9867	765432	Gylden.
	5321	48611	
	4682	3247	
	2345	987	
	1123	34	
	2233		
	25571 Summa.	818310 Summa.	

Vilt du disse forscreffne Figurer tilsammen Addere / som er Daler først / Da tilsammen Addere / de to Figurer (som

før

før er lært) som staar i den første sted imod den høyre Haand/ som er 3. oc 3. da faar du 6. Addere saa til de 6. de andre Figurer som staar der offuen faare/ som er 5. 2. 1. 7. oc sig 5. til 6. er 11. dernæst 2. til 11. er 13. oc 1. til 13. er 14. oc 7. til 14. er 21. Scriff nu den første Figur som er imod den høyre Haand / som er 1. vnder tuerstrigen / vdi den første sted / imod den høyre Haand / Oc beholt den anden Figure vdi din hukommelse/ som er 2. Dernæst begynt nederst paa den anden Rad/ som staar i den anden sted/ som er 3. oc 2. Leg dennem sammen/ giør 5. til de 5. Addere de andre Tal/ som offuen faare staar / Som er 4. 8. 2. 6. da faar du 25. der til / Addere de 2. som du haffuer i din hukommelse / Da faar du 27. De 7. som staar imod den høyre Haand/ Scriff lige vnder de andre Ziffre / vdi den Anden sted / oc beholt de 2. vdi din hukommelse. Vdi lige maade Addere de andre Figurer tilsammen/ op oc neder/ som nu lært er. Naar du haffuer Adderet de sidste Tal sammen/ haffuer du da en Figure / da scriff den / haffuer du tho / da scriff dennem baade/ som før er lært/ etc.

Proba.

Kast 9. bort aff de Tal / som staar offuen

tuer strigen/ saa tit som du kant/ intet actendis huad orden eller sted Figurerne stander vdi / Men actendis huer som hun er til i sig selff/ Huad siden igien bliffuer/ som er vnder 9. det sæt vdi den ene side vdi it Kaarss. Kast saa 9. aff de Tal/ som staar vnder tuer strigen/ saa tit som du kant/ beholder du da lige saa meget off-uer/ som du beholte aff det første/ da er det ret.

Subtractio.

Item / Jeg haffuer laant en anden/ 6248. Gylden/ der paa haffuer hand betalet mig 5764. Gylden/ Nu vilde ieg gierne vide/ huor meget hand mig endnu plictig er/ giør som her efterfølger.

Scriff først for dig den Sum Penninge som du hannem laant haffuer. Sæt der lige vnder neden de Penninge/ som hand paa Re-genskaff dig haffuer betalet/ saa at Figure kom-mer lige vnder Figure at staa. Drag nu en strig der vnder / som før er lært. Begynt saa paa den første sted/ imod den høyre Haand/ oc tag den nederste Figure aff den øffuerste/ huad til offuers er/ eller igien bliffuer/ det scriff vn-der Linnen lige vnder samme Tal/ saa at Figu-re kommer lige vnder Figure at staa.

Men

Men er det nederste Tal større end det øff-uerste/ da tag der fra 10. saa at du laaner 10. til den anden Figure / som hende staar næst imod den venstre Haand / oc det vdoffuer 10. bliffuer/leg det til den lille Figure/som offuen faare staar / oc scriff det / saa meget som det giør tilsammen vnder Linnerne.

Dog saa tit du laaner vdaff 10. saa tit oc offte skalt du igien betale / saa at du legger 1. til den efterfølgendis Figure der vnder staar/ Som her efterfølger.

Gylden	6248	gielde	832060	ß.
	5764	betalnining	787654	
	484	vbetalet	44406	

Forklaring.

Tag nu først Gyldene for Haand/tag 4. fra 8. bliffuer 4. igien / de 4. som til offuers bliffuer/Sæt der lige vnder neden/som du her offuen faare seer/Tag nu 6. aff de 4. det kant du icke/ Laan derfaare aff 10. oc sig / 6. aff 10. bliffuer 4. igien / de 4. Addere til de 4. som offuen for de 6. staar / kommer 8. dennem sæt lige vnder de 6. vnder Linnen. Nu du gaar frem beder til den tredie Figure / skalt du icke sige

7. vdaff

7. vdaff 2. Men 8. aff 2. fordi du Laante tilforne aff 10. derfaare maat du betale/ oc leg it til de 7. som vnder staar/ da faar du 8. Nu kant du icke tage vdaff 2. Tag dennem derfaare aff 10. bliffuer 2. igien / dennem leg til de øffuerste 2. bliffuer 4. dennem sæt lige der vnder. Nu fremdelis til den fierde Figure/ siger du icke 5. vdaff 6. Men 6. aff 6. fordi du laante sidste gang vdaff 10. derfaare sig 6. vdaff 6. gaar lige op / oc derfaare scriffuer du der vnder / ingen Figure / oc er saa ret giort.

Men hender det sig / at en icke faar sin betalning paa en tid altsammen/ men en gang en Sum/ oc en anden gang en anden / da Addere alle de Summe tilsammen / som før er lært/ huad der aff kommer sæt lige vndernen den Sum som vdlaant er/ Subtrahere/ saa det ene aff det andet som Lært er / saa kommer vnder Linnen/ huad vbetalet er.

Exempel.

Item/ En Mand haffuer Laant en anden 1000. Marck/ der paa haffuer den anden betalet hannem vdi huer Termin/ som her effterfølger/

følger/ Huor meget er hand hannem endnu plictig/ Restat 11. Marck. Set som her.

199	Marck.	Marck	
340		1000	gield
450		989	vbetalet.
Summa 986		11 Rest.	

Proba.

Kast 9. bort vdaff de tu nederste Tal / det er / det Tal som staar næst offuen Linnen / oc det som staar vnder Linnen / huad igien bliffuer holt for din Probe / Kast siden 9. bort aff det øffuerste Tal / saa tit som du kant / Regnendis huer icke vden som hun er til vdi sig selff / bliffuer der lige vdoffuer som der bleff aff de 2. nederste / da er det ret.

Multiplicatio.

Vilt du it Tal met it andet / lætteligen Multiplicere/
Da skalt du først vel vden at lære.
Met stor flidt / det En gang It/
Til 9. gange 9. saa bliffuer det dig læt.

TABV.

TABVLA PYTAGORÆ.

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	14	21	28	35	42	49	56	63
8	16	24	32	40	48	56	64	72
9	18	27	36	45	54	93	72	81

Først vil ieg vnderuiſe oc lære dig/ Huorledis du ſkalt Multiplicere oc forøge / en Digitum met en anden (det er / huorledis du ſkalt Multiplicere it Tal/ ſom er en Figure) met it andet Tal / ſom er oc en Figure / oc kaldis det Tal/ *Digitus*, ſom er: 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. derfaare at de ſcriffuis vnder 10. oc icke offuer 10. Fordi at huert Tal ſom ſcriffuis offuer 10. kaldis *Compoſitus* , Oc huert ſom ſcriffuis met lige 10. ſom diſſe / 10. 20. 30. 40. 50. etc. kaldis *Articulus*.

Vilt du vide huor meget 8. gange 7. er/ da ſæt den ene *Digitum* oc Tal vnder det andet/ det mindſte vnder det ſtørſte / ſom her ſtaar $\frac{8}{7}$.

her næst/merck oc besee huor meget de baade ere fra 10. det samme sæt lige imod samme Figur/ imod den høyre Haand / her seer du at 8. er 2. fra 10. oc 7. er 3. fra 10. Sæt det nu som her staar 8 X 2 / 7 3 Forøg nu først de tilsammen/ oc giff deris forøgelse. Tag 2. fra 7. bliffuer 5. igien / Drag nu en tuer strig vnder samme Kaarss oc Ziffre / oc scriff de 5. vnder de 7. Dernæst Multiplicere de tu mindste Tal met hin andet / som er 2. oc 3. oc sig / 2. gang 3. er 6. de 6. sæt vnder tuer strigen / i den første sted imod den høyre Haand/lige vnder de 3. oc kommer at staa som her effterfølger.

8 X 2
7 X 3
―――――
5 6

Her seer du at 8. gange 7. er 56. oc saa met alle andre saadanne.

Item/ Jeg vil vide huor meget 6. gange 5. er/ Sæt 5. vnder 6. som før er lært/her seer du at 6. er 4. fra 10. oc 5. er 5. fra 10. Sæt det fordi som her 6 X 4 / 5 5 Drag nu en strig der vnder/oc tag saa 4. fra 5. bliffuer 1. igien/haffne det 1. i hukommelse/sig nu 4. gange 5. er 20. sæt det 0. vnder de 5. imod den høyre Haand/

Addere saa de 2. til det ene du haffuer vdi hukommelse/ bliffuer 3. de 3. sæt vnder de 5. imod den venstre Haand/ oc staar som her.

6 ╳ 4
5 ╳ 5

3 0

Her seer du at 6. gange 5. giør 30.

9 ╳ 1	tal imellem 9. oc 10.	
7 ╳ 3	tal imellem 7. oc 10.	
6 3	Facit	

7 ╳ 3	tal imellem 7. oc 10.	
6 ╳ 4	tal imellem 6. oc 10.	
4 2	Facit	

Denne maade feyler dig dog alligeuel/ naar Figurerne ere smaa/ fordi at wi deris forøgelse/ formedelst vor egen forstand/ foruden denne Kaanst oc wmage/ vden at lætteligen kunde begribe.

Den

Den Første Regel.

Vdi all Multiplication oc forøgelse/ maa vere tuende Tal.

Det Tal som skal Multipliceris / scriff øffuerst/ oc scriff det Tal / som du vilt Multiplicere met/ lige vnderneden / imod den høyre Haand / saa at Figure kommer lige vnder Figure at staa/drag en tuer strig der vnder. Multiplicere saa de tuende tilsammen / kommer da it Tal / met en Figure / da scriff samme Tal vnder tuer strigen lige vnder neden den første Figur. Men kommer der it Tal met to Figurer / da scriff den første / oc haff den anden vdi hukommelse / Multiplicere saa det andet Tal som staar i den anden sted / met den samme nederste Figure/leg der til/det Tal eller Figure/ som du beholdst i din hukommelse / scriff atter igien den første Figure / oc beholt den anden vdi hukommelse (om du faar it Tal met to Figurer) Forfølge det saa til enden/ at du dette diss bedre kand forstaa / tag for dig dette Exempel til lære.

Exempel met en Figure.

Item/ En Herre / lod vexle til sig 1243. Vngers Gylden / oc gaff for huer 5. Marck

danſk. Nu vilde ieg gierne vide huor mange Marck hand gaff for ſamme Guld / Facit 6215. Marck / Sæt det ſom her.

1243 Dette Tal ſkal forøgis.
5 Dette Tal forøger ieg met.

6215 Forøgelſen.

Forklaring.

Sig nu 5. gange 3. (eller bedre at ſige) 3. gange 5. er 15. Den førſte Figure / ſom er 5. den ſcriff vnder Linnen/Den anden/ ſom er 1. beholde i din hukommelſe/Sig nu 5.gange 4. (eller 4. gange 5.) giør 20. 1. der til ſom du haffuer vdi din hukommelſe/giør 21.det 1.ſcriff vnder Linnen/ de 2. holt vdi din hukommelſe/ Sig nu 5. gange 2. (eller 2. gange 5.) giør 10. 2. der til / ſom du beholdſt i din hukommelſe/ bliffuer 12. ſcriff de 2.der vnder neden/haff det ene i din hukommelſe / ſig nu 5. gange 1. (eller 1. gange 5.) er 5. Addere der til det 1. ſom du beholdſt i din hukommelſe / kommer 6. de 6. ſcriff vnder Linnen / kommer vnder Linnen at ſtaa ſom her offuen faare ſcreffuit ſtaar / ocſaa met alle andre ſaadanne.

At Multiplicere met 2. Figurer.

Et

Er det saa at du vilt Multiplicere it Tal met 2. Figurer / eller flere / da handle oc skicke dig i alle maade / som dig nu tilforne lært er / saa at de Figurer / met huilcke du vilt noget Tal Multiplicere / kommer lige at staa vnder det Tal / som skal Multipliceris / den første Figure vnder det første Tal / den anden vnder det andet Tal.

Naar det er giort / Multiplicere saa alle de øffuerste Tal / met den første Figure / aff de der vnder staar / imod den høyre Haand / huad der aff kommer / sæt lige vnder neden / som før er lært / Dernæst Multiplicere atter de øffuerste Tal / met den anden Figure / som staar neden faare i den anden sted / huad der aff kommer / sæt vnder Linnen / som før er sagt / Naar du saa haffuer Multipliceret / Summere saa de tuende Summe / eller vnderste Tal tilsammen / saa faar du det Tal som kommer aff samme Multiplicering.

Exempel / paa 2. Figurer.

Item / En Mand haffde 12. Døtter / dennem alle gifftede hand fra sig / oc lod hiem driffue met huer Daatter 10. Ploune / for huer

Plou lod hand spende 12. gode Plou øxen / oc huer Oxe vaar saa god som 24. Marck dansk. Nu vilde ieg gierne vide / huor mange Plouue / oc mange øxen / dissligeste huor mange Penninge eller Marck / samme øxen vaare vert / giør det som her efftersølger.

12 Døtterne
10 Plouue

---

120 Facit paa Plouuene.
12 øxen.

240
120

1440 Facit paa øxene.
24 Marck.

5760
2880

34560 Facit paa Marck.

Merck.

Vilt du forøge it Tal met 10. saa sæt 0. for det samme Tal / ved den høyre Haand / saa er

er det giort. Vilt du forøge samme Tal met 100. da sæt 00. for det / Vilt du met 1000. da sæt derfaare 000. Men er icke it i enden effter 0. da forøg de Figurer met huer andre / alle sammen saa nær som 0. Leg siden til den forøgelse alle de 0. der er i begge Tal / saa haffuer du ret.

89 | 00
45 | 00

445
356

4005 | 0000.

Met 3. Figurer.

1558	1532
345	120
7790	30640
6232	1532
4674	
537510	183840

Met 4. Figurer.

9876
4235

49380
29628
19752
39504

41824860

5408
5408

43264
216320
27040

29246464

Merck denne Vnder- uisning.

Naar du haffuer nogle o. vdi de Tal/ som skal Multipliceris met hin anden/ som i dette næste forscreffne Tal findis / Da Multiplicere først det ene Tal effter det andet / met den

første

første Figure / som er 8. da faar du det Tal/ som næst neden tuerstrigen/betegnet er/ Naarsomheldst du kommer til 0. som staar i den anden sted / oc skal met forscreffne 0. de øffuerste Tal Multiplicere/ stryg det vd met en strig/ oc sæt it 0. vnder de 6. som staar i den anden sted vnder Tuerstrigen. Dernæst Multiplicere de øffuerste Tal / met den Figure som staar i den tredie sted / som er 4. oc huad der aff kommer/ sæt lige vnder huer aff de Figurer / som næst vnder tuerstrigen screffne ere / Multiplicere saa met den fierde Figure/ som er 5. oc kommer som forscreffuit staar.

Proba.

Tag 9. aff det Tal/ som du haffuer Multipliceret/ dißligest oc aff det Tal/ met huilcket du haffuer Multipliceret/ det du faar aff samme tuende Tal / det skalt du met hin andet Multiplicere / Kast 9. der aff saa tit som du kant/ huad siden igien bliffuer/ det holt for din Proba.

Exempel.

Jeg vil forsøge oc Probere / om ieg ret haffuer Multipliceret / met disse Figurer som her efterfølger.

9876

9876
4235

41824860

Tag 9. aff det øffuerste Tal/ som er/ 9876. saa tit som du kant/ Saaledis/ Addere 6. oc 7. tilsammen/ da faar du 13. tag 9. der fra/ bliffuer 4. igien/ de 4. leg til 8. kommer 12. tag 9. fra 12. bliffuer igien 3. Tag 9. fra 9. gaar lige op/ oc bliffuer saa de 3. til offuers/ dennem sæt vdi it Kaarss imod den venstre Haand/ som her/ 3 X 5. Kast i lige maade 9. aff det Tal som vnder staar / huilcket du haffuer Multipliceret met / da bliffuer der 5. offuer/ de 5. sæt i den anden side aff Kaarsset/ som her offuen faare staar / Multipliceere nu disse 3. oc 5. tilsammen / kommer 15. der fra tag 9. bliffuer igien 6. de 6. sæt øffuerst vdi Kaarsset/ Tag nu 9. aff det / Facit som vnder tuerstrigen staar / huilcket som aff din Multiplicering kommen er / da befinder du at der bliffuer oc 6. offuer dennem sæt nederst vdi Kaarsset / oc staar som du her seer 3 $\overset{6}{\underset{6}{X}}$ 5 oc er saa ret.

Medi=

Mediere oc Duplere.

Disse tuende Species/ acter ieg icke gantske fornøden at vere/ her noget at scriffue/ handle eller at tale om/thi at Mediere/er intet andet end at giøre it Tal helten mindre end det er/ (oc er intet andet end at affdele det met 2.) At Duplere / er icke andet end at giøre it Tal end en gang mere end det er / (oc er intet andet end at Multiplicere met 2.)

Diuisio.

Denne Species/ lærer dig it Tal igiennem it andet at affdele/oc Penninge eller Penningis værd/ imellem nogle Personer at skiffte oc dele/ giør som her efterfølger.

Scriff først det Tal/som skal Affdelis/oc sæt Deleren vnder den sidste Figure / imod den venstre Haand.

Dernæst giør en krum Circkel der vd fra/ huilcken som kaldis en Quotient. Dernæst Randsage oc betenck / huor tit du kant haffue din Delere i den øffuerste Figure / huor tit/ det Tegen eller scriff i din Quotient / forøg dernæst / det Tal som i Quotienten opteg-

net er / Met det Tal som du Affdeler met / oc drag saa de tuende Tallis forøgelser vdaff det øffuerste Tal.

Naar det er giort/ saa flyt din Delere/ frem bedre imod den høyre Haand/ Om det øffuerste Tal er større/ saa at det icke kand giøris vd met en Figure i Quotienten/ Oc randsage eller betenck / atter huor tit / du kant haffue din Delere/ vdi det øffuerste Tal/ huilcket du Affdeler/ Det/ huor tit / scriff vdi din Quotient/ hoss det andet som tilforne indtegnet er / Forøg siden den Figure vdi Quotienten / som tilforne er lært/ vdi det Tal du Affdeler met/ oc drag deris forøgelse aff de øffuerste Tal / oc saa alt frem at til enden / som disse efftersølgendis Exempler vduiser.

```
1              234
7236 (1206     78905 (15781.
6666           55555
```

Exempel met 3. Figurer.

Item/ 240. Landzknecte haffuer 6960. Gylden dennem imellem at Bytte / oc vilde gierne vide huor mange Gylden huer aff rette tilkomme/ Sæt det som her staar.

Facit

3
210
6960 Facit (29. Gylden.
240
24.

Exempel met 4. Figurer.

8
343
857
23728
98277
634435968 (9352
6784444
67888 7
677 ——
6 Pro. 7

Naarsomheldst du haffuer 10. at Affdele met/ Da tag en Figure der fra/ ved den høyre Haand/ haffuer du 100. da tag to Figurer fra ved den høyre Haand/ haffuer du 1000. da tag tre Figurer fra/ oc er icke fornøden/ eller giøris behoff anderledis at Delis/ ocsaa frem-delis/ naarsomheldst 1. er vdi enden effter o. etc.

Pro-

Proba.

Multiplicere det Tal / som i Quotienten staar/met det Tal/som du Affdelede met/faar du da det øffuerste Tal igien / som du haffuer Affdelet/saa er det ret/Er der oc bleffuet noget Tal til offuers/ da leg det til/ naar du haffuer Multiplicerit / saa faar du det øffuerste Affdelte Tal igien.

Progreßio.

Den Otende Species.

Lærer dig mange Tal/ vdi en Sum at Regne/ Der er oc findis tuende slags Progreßion/ Den første kaldis en Naturlig Progreßion/ som denne/ 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. etc. Den anden kaldis en sønderskaaren / eller atskilt / som denne / 2. 4. 6. 8. 10. 12. 14. 16. 18. 20. 22. Vilt du nu lætteligen lære oc vide / huad saadanne Progreßiones giøre vdi en Sum/ enten der er lige eller wlige/ ieffne eller wieffne/ Da giør som her efterfølger.

Addere oc tilsammen leg det første oc sidste Tal / oc huad vdaff samme tuende Tallis tilhobe leggelse kommer / det samme Tal giør

helten

helten mindre/ (det er/ tag halffparten fra eller Affdelit met 2.) huad siden igien bliffuer/ det Multiplicere met Progreßionis steder/ huad vdaff saadan Multiplicering aff kommer/ det er den rette Sum oc Facit paa samme Tal/ kommer der oc wlige Tal / da skalt du i lige maade giøre oc handle met dennem / som nu sagt er om de andre lige Tal / etc.

Exempel / paa Naturlig Progreßion.

Item/ 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. huor meget giøre disse forscreffne Tal vdi en Sum. Addere 6. oc 26. tilsammen / kommer 32. dennem halffuere / det er / (giør dennem helten mindre) da bliffuer igien 16. thi helten aff 32. er 16. de 16. Multiplicere/ met Progreßionis steder / som ere 21. da faar du 336. oc saa meget giøre disse Tal vdi en Sum.

Andet Exempel.

Item / 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. Huad giøre de vdi en Sum / giør som tilforne er lært/eller effter en anden maade som denne / Leg det første Tal / oc det sidste tilsammen/

men/ ſom er j. oc j2. kommer j3. Multiplicere dennem met helten aff Progreſsionis ſteder/ Stederne ere j2. helten aff ſtederne ere 6. da faar du 78. ſaa meget giøre de vdi en Sum/ Som denne effterfølgendis Figur vduiſer.

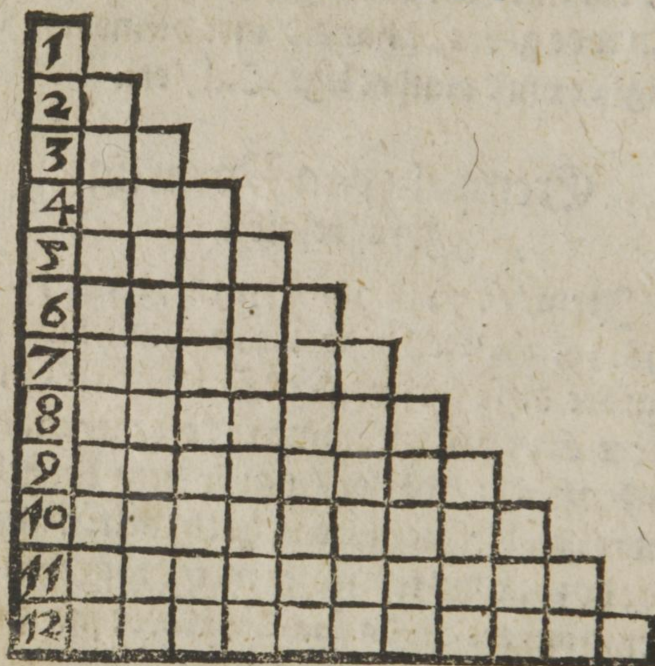

Den Anden Regel.

Naar der kommer it Tal ſom paa odde opſtiger / oc endis paa wlige eller wieffne Tal/ (dog aff de Naturlige) ſom diſſe/ j. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. j0. jj. j2. j3. da ſkalt du giøre ſom her effterfølger.

Multiplicere det ſidſte Tal/ ſom er j3. met helten

helten

helten aff det Tal / som følger næst effter 13. det er 14. helten aff 14. er 7. da faar du 91. oc er saa ret.

En anden maade.

Addere det første oc sidste sammen / som er 1. oc 13. kommer 14. Multiplicere helten aff Progreſsionis ſted / ſom er $6\frac{1}{2}$. met de 14. ſaa haffuer du ret / Oc ſaa met alle andre ſaadanne deris lige.

Den Tredie Regel.

Naar it Tal offuergaar det andet / met ieffne 2. ſom diſſe Tal oc effterfølgende Figurer vduiſer / da giør ſom her effterfølger.

2. 4. 6. 8. 10. 12. 14. 16.

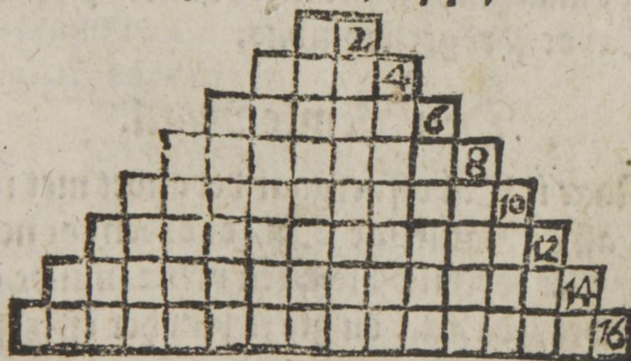

Neder leg helten aff det ſidſte Tal / ſom er 16. det er 8. Multiplicere de 8. met helten aff det Tal / ſom opſtiger met 2. effter 16. det er 18. helten aff 18. er 9. de 9. Multiplicere de 8. met /

8. met/da faar du 72. oc saa meget beløber disse forscreffne Tal eller rum / vdi en Sum.

Den Fierde Regel.

Naar it wlige Tal opstiger fra it met lige 2. oc endis paa wieffne Tal/ som disse/ 1. 3. 5. 7. 9. 11. 13. 15. Da neder leg den største halffue part vdaff 15. det er 8. Multiplicere dennem i sig selff/ da faar du 64. oc er saa ret. Eller Multiplicere disse Tals steder som er 8. i sig selff/ kommer oc 64. Eller oc leg det første Tal/ som er 1. til det sidste som er 15. da faar du 16. de 16. Multiplicere/ met helten aff Progreßionis sted/ som er 4. da faar du 64. i lige maade maat du oc giøre met de andre forscreffne Tal oc Progreßionibus.

Den Femte Regel.

Naar it Tal offuergaar det andet met ieffne 2. aff de Naturlige Tal/ oc orden/ oc neder stige/ eller formindskis igien met 2. minde end det andet / da skalt du giøre som her efterfølger.

Exempel.

2. 4. 6. 8. 10. 12. 14. 12. 10. 8. 6. 4. 2.

Saa-

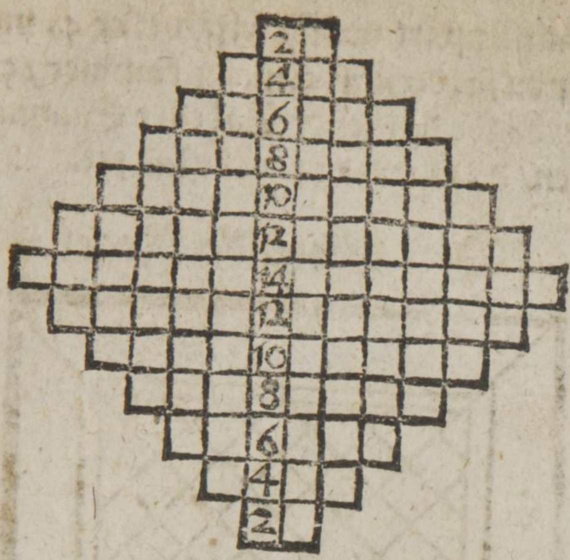

Saadanne Tal eller Figurer skalt du saaledis Summere. Leg op det største eller middelste Tal/som er 14. oc Multiplicere dennem met det samme Tals halffue del / det er 7. da faar du 98. oc er saa ret.

Den Siette Regel.

Naar it wlige Tal / opstiger eller offuergaar det andet / met 2. oc lige maade igien neder stiger/oc endis paa wlige Tal/som disse 1. 3. 5. 7. 9. 7. 5. 3. 1. Da skalt du dele / det største Tal/ som er 9. vdi tuende Dele / saa at der kommer 4. vdi den ene Del / oc 5. vdi den anden / thi 5. oc 4. giør 9. Multiplicere nu

huer

huer halffue part vdi sig selff/det er 4. met 4. da faar du 16. dernæst 5. met 5. kommer 25. Addere nu baade de tuende Tal eller Summe tilsammen/ da faar du 41. oc er saa ret.

Den Siuende Regel.

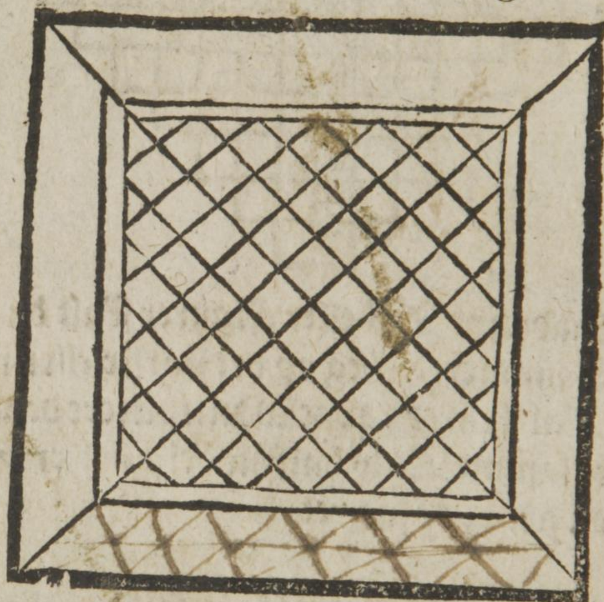

Vilt du nu vide Summam paa denne forscreffne firekante Figure/eller hendis rum eller Tal/ da nederleg det øffuerstis sidste Tal/som er 6. eller de øffuerste 6. rum/ Multiplicere dennem met det vnderste Tal eller rum/som er 7. da faar du 42. Duplere de 42. da faar du 84. oc saa mange rum haffuer denne firekante Figure.

Exem-

Exempel.

Item / It Glar Vindue som er 9. Ruder høyt / oc 8. Ruder bret / Mange Ruder er vdi samme Vindue. Facit 144. Ruder.

Den Otende Regel.

Naar dig faarekommer saadan en Figurer eller Tal / som her efterfølger / da skalt du saaledis giøre.

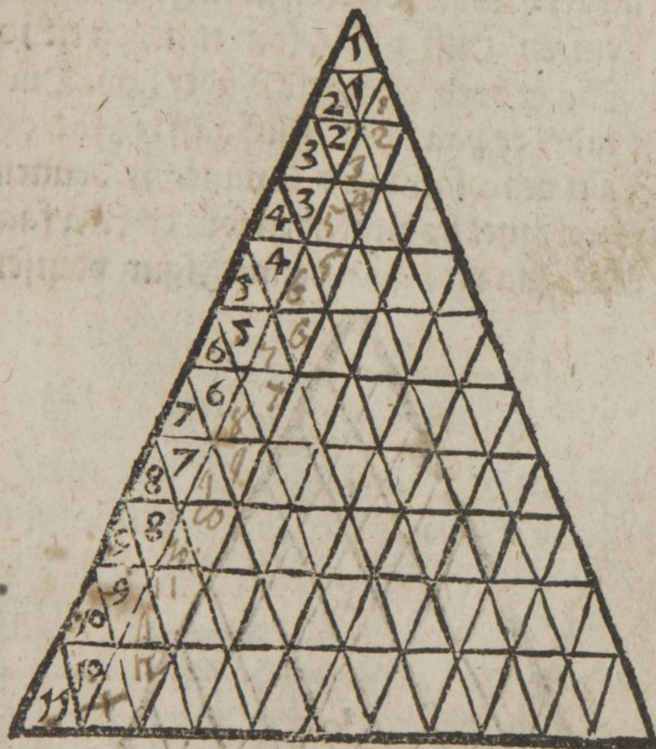

Multiplicere det sidste Tal / som er 11. eller de nederste rum som er oc 11. vdi sig selff / da

faar du 121. oc saa mange rum / er vdi denne forscreffue Figure.

Men staar det sidste Tal to gange/som du her seer/1.1. 2.2. 3.3. 4.4. 5.5. 6.6. 7.7. 8.8. Her seer du at det sidste Tal som er 8. staar to gange/Leg der faar det første som er 1. til de 8. de faar du 9. Multiplicere samme 9. met helten aff Progreßionis sted/som er 8. da faar du 72. oc saa meget beløber forscreffne tal sig i en sum.

Item/en Huss gaffle/som er neden til 10. halffue Ruder bred/oc 5. hele Ruder høy. Huor mange ruder er paa sāme Huss gaffle/Fac. 55.

Leg 1 oc 10. sammen/ kommer 11. dennem multiplicere met høyligheden som er 5. da faar du 55. oc er saa ret / som denne Figur vduiser.

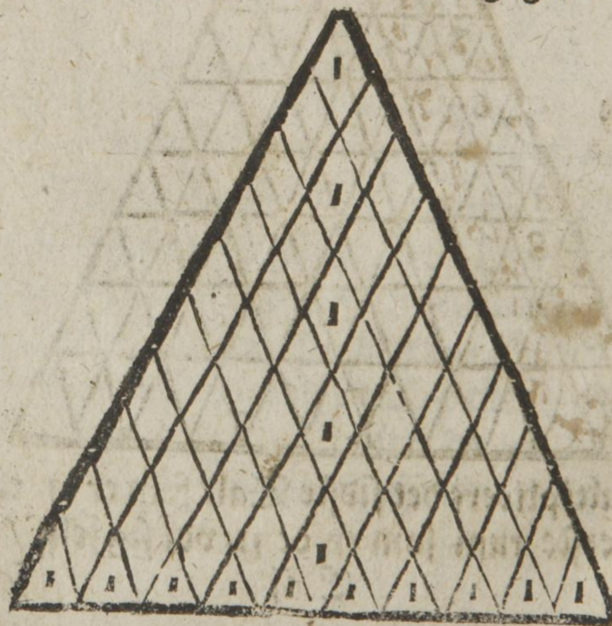

Item / Vilt du vide huor meget disse eff-
terscreffne Tal eller Figuris rum / er tilhobe/
Da giør det ret effter Progression/ som før er
lært / som er: 6. 6. 6. 6. 6. 6. 6. 6. 6. 6. 6. 6.
da faar du 72. oc er saa ret.

Sig 6. gang 6. til 2. gange giør oc 72.

Item/4.7.10.13.16.19. huor meget giøre de i
en sum/giør det effter Progression/da faar du
69.Som denne efterfølgende Figure vduiser.

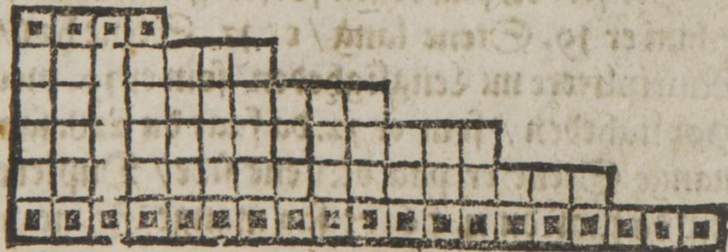

Item/ It Huſſ ſom er 80. Tagſtene langt/ oc 20. Stene høyt/ huor mange Tagſtene ſkal hand haffue til ſamme Huſſ/ dette at giøre er ligere en Multiplication/ end en Progreſſion/ Multiplicere lengligheden / ſom er 80. met høyligheden/ ſom er 20. da faar du 160. oc ſaa mange ſkalt du haffue til den ene ſide/Duplere dennem/ da faar du 320. oc ſaa mange ſkalt du haffue til det gantſke Huſſ/ paa baade ſider.

Exempel

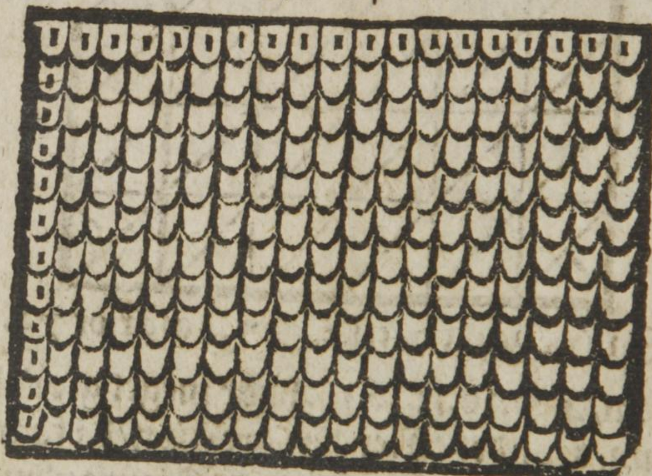

Her ſeer du paa denne forſcreffne Figure / at hun er 19. Stene lang / oc 12. Stene høy/ Multiplicere nu Lengligheden/ ſom er 19. met Høyligheden / ſom er 12. da faar du 228. ſaa mange Stene er paa den ene ſide / Duplere dem da faar du 456. oc ſaa mange Stene er

der

der paa baade sider. Oc saa met alle andre saa-danne / etc.

Merck.

Naarsomheldst it Tal offuergaar det andet to dubbelt / tre dubbelt / eller fire dubbelt / etc. Da skalt du Multiplicere det sidste Tal / met det offuertrædende Tal / oc tage saa det første Tal der fra / huad da vdi igien bliffuer / det samme Affdele met det offuertrædende Tal it minde / saa haffuer du den rette Sum oc Facit der paa / Som disse effterfølgende Exempler vduiser.

Exempel.

Proportio Dupla.

Item / 4. 8. 16. 32. 64. 128. 256. 512. Huor meget giøre disse Tal vdi en Sum. Her seer du at det ene Tal offuergaar det andet / dubbelt / Multiplicere derfaare det sidste Tal / som er 512. met det offuertrædende Tal / som er 2. da faar du 1024. Tag nu det første Tal der fra / som er 4. saa bliffuer igien 1020. Det Affdele met det offuertrædende Tal / som er 2. it minde / det er met 1. det kant du icke / Saa bliffuer det 1020. som det er / oc er saa ret.

It andet almindeligt Exempel.

Item / En Mand haffuer kiøbt en Hest aff en anden/ som er Skoet met 32. Søm/ oc hand skal giffue hannem/ for det første Søm 1. Penning/ for det andet 2. Penninge/ for det tredie 4. Penninge / for det fierde 8. Penninge/ for det femte 16. Penninge / oc saa alt frem at til enden/ det ene dubbelt mere end det andet/ Her spørgis nu huor meget samme Hest koster/ Facit 7456540. Daler/ 1. Marck/ 5. Skillinge/ 3. Penninge / oc staar i sin Figure som her efterfølger/ giør det som før er lært.

Duplere det nederste Tal / som er: 2147483648. da faar du 4294967296. tag der fra det første/ som er 1. Saa bliffuer igien 4294967295. det er Penninge/ giør dennem met 12. til Skillinge / oc saa de Skillinge met 16. til Marck / Dernæst de Marck til Daler / da faar du det Facit som offuen faare staar.

1
2
4
8
16
32
64
128
256
512
1024
2048
4096
8192
16384
32768
65536
131072
262144
524288
1048576
2097152
4194304
8388608
16777216
33554432
67108864
134217728
268435456
536870912
1073741824
2147483648

4204967296

℞ 4294967295 Facit.

Proportio Tripla.

Item / En Kiøbmand haffuer 16. Marck Sølle / det Sølle vil en Guldsmed kiøbe hannem aff / Kiøbmanden holder hannem Marcken for 8. Gylden. Men der som hand icke vil giffue hannem saa meget for ℳ / da skal hand giffue hannem for den første ℳ. Sølle 1. ₰ / for den anden 3. ₰ / for den tredie 9. ₰ / for den fierde 27. ₰. Oc saa alt frem at / den ene tre dubbelt mere end den anden. Dette kiøb behager Guldsmeden gantske vel / mente sig at haffue forscreffne Kiøbmand storligen skuffet oc bedraget / Nu spørgis her / huor meget Guldsmeden skal giffue forscreffne Kiøbmand for sit Sølle / oc huilcken aff hin anden bedragen er / giør som her efterfølger.

Multiplicere det nederste Tal / som er: 14348907. met det offuertrædende Tal / som er 3. Thi det ene Tal offuergaar det andet tre dubbelt / da faar du 43046721. der fra tag det øffuerste Tal som er 1. bliffuer igien 43046720. Dennem affdele met det offuertrædende Tal / som er 3. 1. minde / det er 2. Da faar du 21623360. ½. oc det er ₰. giør dem met 12. til ß / Dernæst de ß. met 40. til Gylden / Da faar du 44840. Gylden / 13. ß / 4½. ₰ / oc saa meget skal Guldsmeden giffue Kiøbmanden

den

den for ſit Sølff / oc er der met vdaff Kiøbmanden bedragen. Vilt du nu vide huor meget Guldſmeden vdaff Kiøbmanden bedragen er/Da opleg de 16.Marck Sølff/Multiplicere dennem met de 8. Gylden / ſom hand ſkulde giffue hannem for huer Marck Sølff/da faar du 128. Gylden/ Tag dennem fra de 44840. Gylden/bliffuer igien 44712. Gylden/ 13.ß/ 4. ₰ / Oc ſaa meget er nu Guldſmeden vdaff Kiøbmanden bedragen / oc ſtaar vdi ſin Figure/ ſom her efftérfølger.

1
3
9
27
81
243
729
2187
6561
19683
59049
177147
531441
1594323
4782669
14348907
₰ 43046721 Facit.

Item / en er fortinget 12. Mile at vandre eller gaa / som er fra Kiøbenhaffn oc til Kallingborge / Oc skal haffue for den første Mil 1. ₰/for den anden 4. ₰/for den tredie 16. ₰/ for den fierde 64. ₰/ ocsaa fremt at/ alt 4. dobbelt for huer Mil / Hør spørgis nu / huor meget forscreffne Person haffuer fortient for de 12. Mile at gaa/ Facit 29127. ℔/1. ß/9. ₰.

Giør som tilforne er lært/ Multiplicere den sidste Sum met den offuertrædende tal / som er 4. tag saa det fra det første/ som er 1. huad igien bliffuer/ det affdele met det offuertrædende tal/ 1. minde/ er 3. kõmer 5592405. ₰/ giør dem til ß oc dernæst til ℔/ kõmer Facit som offuen staar.

Oc staar i sin Figure som her.

1
4
16
64
256
1024
4096
16384
65536
262144
1048576
4194204

₰ 16777216 Facit.

Her effterfølger denne Regne Bogis Anden Del.

Regula De Tri.

REgula De Tri / anden Proportion kaldet / er en Regel / som indeholder vdi sig trende bekynte Tal / vdi igiennem huilcke det fierde oc vbekynte forklaris oc obenbaris / oc for alt giøris dig behoff vdi hannem / at acte disse trende Regle / som her effterfølger.

Den Første Regel.

Vdi Regula De Tri / skal stedse det første oc sidste Tal / haffue lige naffn oc bemerckelse / Saa at neffnis det første Tal / Lest / Pund / Skeppe / Alen / Skippund / Lispund / etc. Da skal stedse det sidste Tal vere i lige neffning oc bemerckelse / met det første.

Den Anden Regel.

Her skalt du oc giffue act paa / at du altid sætter / sidst imod den høyre Haand / det

Spørsmaal/huilcket dig bliffuer atspurt/huad det koste skal / Oc det samme som Spørsmaalet er ligt i naffn oc bemerckelse/ som du veedst kiøbit paa/det første imod den venstre Haand/ Men det tredie Tal/ som er Penningene/ met huilcke det første er kiøbt faare/ skal sættis mit imellem disse forscreffne tu Tal.

Den Tredie Regel.

Naarsomheldst du haffuer saa sæt disse try Tal vdi Regel / da skalt du dernæst Multiplicere det middelste ot sidste Tal met hin andet/ huad der vdaff saadan Multiplicering kommer/ det Affdele met det første/som staar imod den venstre Haand / saa haffuer du vdi din Quotient/ huad det tredie oc sidste koster/etc.

Denne Regel DeTri / er oc vdaff somme Regula Proportionum kaldit / Fordi at vdi hannem findis 4. Proportionerede Tal/Saa at det første haffuer sig lige vdi det tredie oc sidste / oc det middelste haffuer sig lige vdi det fierde oc vbekynte Tal/Det er/saa tit som det første Tal befindis vdi det tredie/saa tit bliffuer oc det andet / vdi det fierde oc vbekynte befunden. Vdi lige maade/ saa tit som det første Tal bliffuer vdi det middelste befundit/saa tit bliffuer oc det sidste Tal befunden / vdi det

fierde

Item / En kiøber 5. Alne Lærit for 6. Marck/ huad koster 15. Alne/ Facit 18. Marck. Sæt det vdi Regelen som her.

5. Alne——6. Marck——15. Alne.

Dette Exempel er Proportio Tripla/ Thi 5. er vdi 15. 3. gange/ oc det middelste som er 6. oc vdi det Facit som er 18. tre gange befunden. Dernæst haffuer du det første som er 5. vdi det middelste som er 6. 1. gang / oc en fem del/ i lige maade haffuer du det sidste som er 15. vdi dit Facit som er 18. oc 1. gang oc en fem del i sit mindste/ giør nu som tilforne er lært/ Multiplicere det middelste met det sidste/ som er 15. dennem Affdele met det første som er 5. kommer Facit/ som forscreffuit staar.

Item / En kiøber 7. Alne Klæde for 9. Gylden/ huad koster 14. Alne/ Facit 18. Gylden/ Sæt det vdi Regelen som her staar.

7. Alne——9. Gylden——14. Alne.

Dette Exempel er Proportio Dupla/ thi det første som er 7. er vdi 14. to gange / oc det middelste som er 9. vdi dit Facit / som er 18. Gylden oc to gange/ etc.

Her vdaff kant du nu lætteligen vide / lære oc forstaa / Saadanne Exempla oc alle andre deris lige / huad deris Facit er eller bliffue skal. Kant du haffue det første Tal lige to

gange vdi det sidste/som i dette forscreffne Exempel findis / Da duplere det middelste Tal/ huad du da faar formedelst samme Duplering det er dit Facit/ paa det sidste Tal.

Men haffuer du det første Tal / vdi det sidste lige tre gange/da Triplere det middelste Tal (det er/Multiplicere det met 3.) huad aff samme Multipligering kommer/det er det rette Facit/ huilcket som er 3. gange saa meget oc saa stort/ som det middelste Tal.

Men der som du haffuer det første Tal / vdi det sidste lige 4. gange / eller huor tit det første vdi det sidste findis kand/ da bliffuer dit Facit saa mange gange mere end det middelste Tal er / som det første vdi det sidste Tal / lige bliffuer befunden/ etc. Her effter vedst du nu at rette dig met alle andre saadanne.

Nu efterfølger her mange oc atskillige Exempler vdi.

Regula DeTri.

Item/En Alne Klæde for 15. Skillinge/ huad koster 16. Alne/ Facit 15. ℔/ Sæt det i Regelen som du her seer.

1. Alne——15. Skillinge——16. Alne.

Multi-

Multiplicere det middelste som er 15. met det sidste som er 16. Da faar du 240. Skillinge/ dennem skulde du nu affdele met det første/ det kant du icke/ Thi met 1. kant du huercken Multiplicere eller Affdele/ giør fordi de 240. Skillinge met 16. til ℳ/ da faar du 15. ℳ / oc saa meget komme de 16. Alne Klæde at betale/ effter den første Alnis Kiøb.

Item / En giffuer for en Alne Sardug 14 ℔/ Huor meget skal hand giffue for 24. Alne/ Facit 7. ℳ / Sig:

1. Alne——14 ℔——24. Alne.

Multiplicere det nederste/ som er 14. met det sidste/ som er 24. Da faar du 336. ℔/ giør dennem met 3. til Skillinge/ Fordi du kant icke affdele met det første/ da faar du 112. Skillinge/ giør dennem met 16. til ℳ/ da faar du 7. ℳ / Oc saa meget skal hand giffue for de 24. Alne.

Item / En kiøber 42. Alne Duellick / oc giffuer for 1. Alne 8. ß / Huad koster samme 24. Alne. Facit 21. ℳ.

1. Alne——8. Skillinge——42. Alne.

Multiplicere 8. met 42. da faar du 336. Skillinge / giør de Skillinge met 16. til ℳ/ Da faar du 21. ℳ/ Oc saa meget koster de 42. Alne Duellick.

Item/En Kiøber it stycke Klæde/holder 35. Alne / oc giffuer for huer Alne.18. Skillinge/ huad koster samme 35. Alne/Facit 39. Marck/ 6.Skillinge/Sæt det i Regelen som her staar.

1. Alne——18. Skillinge——35. Alne.

Multiplicere 18. met 35. Da faar du 630. Skillinge / giør de Skillinge til Marck / da faar du 39. Marck / 6. Skillinge / saa megit koster de 35. Alne.

Proba.

Vilt du nu Probere om du haffuer faaet ret Facit paa disse forscreffne Exempler / Da giør som her efterfølger.

Vendt Regelen om / saa at det første Tal kommer at staa vdi det sidste Tals sted / oc det sidste vdi det første Tals sted imod den venstre Haand/Sæt saa dit Facit mit i Regelen/ der≠næst giør som tilforne er lært/At du Multipli≠cerer det middelste oc sidste Tal / met hin an≠det/ oc Affdelit met det første / faar du da det vdi igien/ som for stod mit i Regelen/ da haff≠uer du ret/ som disse Exempler vduiser.

Jeg sagde her tilforne/ at naar mand kiøbte en Alne Klæde for 18. Skillinge / da skulde 35. Alne koste 39. Marck/ 6.Skillinge/ Det vil ieg nu Probere/ om det Facit er ret el≠

ler

ler ey/oc vender nu Regelen om/oc siger 35. Alne Klæde koster 39. Marck/ 6. Skillinge/ huad koster 1. Alne/ Sæt det vdi Regelen som her.

Marck Skillinge

35. Alne——39.——6.——1. Alne.

Her haffuer du nu mit vdi Regelen/ tuende slags Mynt/ som er Marck oc Skillinge/ giør derfaare de 39. Marck met 16. til Skillinge/ da faar du 624. Skillinge/ Leg nu de 6. Skillinge der til/ saa bliffuer det 630. Skillinge. Dennem skulde du nu met det sidste Multiplicere/ det kant du icke/ thi met 1. kant du huercken Multiplicere eller Diuidere/ del dennem aff met det første som er 35. Da faar du 18. Skillinge vdi igien/ som tilforne mit vdi den første Regel stod/ oc er saa ret giort.

Item/ En kiøber 42. Alne Duellick for 21. Marck/ huad koster en Alne. Facit 8. ß.

42. Alne——21. Marck——1. Alne.

Her seer du/ at du icke kand Multiplicere det middelste Tal met det sidste/ oc ey heller det Affdele met det første/ Thi det første Tal/ er mere oc større end det middelste/ Giør fordi det middelste Tal som er 21. Marck met 16. til Skillinge/ da faar du 336. Skillinge/ dennem Affdele met det første som er 42. da faar du 8. Skillinge/ oc er saa ret.

 Item/

Item/ En kiøber 69. Pund Peber for 109. Marck/ 15 Skillinge/ 6. Penninge/ huor dyer kiøbis 1. Pund. Facit 25. ß/ 6. ₰. Sæt det saa vdi Regelen.

69. Pund—106. ℳ—15 ß—6. ₰—1. Pund.

Vdi denne Regel haffuer du trende slags Mynt/ som er ℳ/ ß/ oc ₰. Giør derfaare de 109. ℳ/ til Skillinge/ oc leg saa de 15. ß. til/ giør saa de ß til ₰/ Leg de 6. ₰ til/ da faar du vdi Regelen som her staar.

69. Pund——— 1114. ₰———1. Pund.

Affdele nu det mid[d]elste som er 21114. ₰/ met det første som er 69 Pund/ da faar du 306. ₰/ giør dennem met 12. til ß/ da faar du 25. ß/ 6. ₰/ saa meget koster samme Pund Peber.

Item/ En kiøber 1. Pund Ingefær for 8. ℳ/ huad koster 1. Lod. Facit 4. Skillinge/ Sæt det nu først i Regelen som her.

1. Pund———8. Marck———1. Lod.

Jeg haffuer tilforne vnderuist/ Lært oc tilkiende giffuet/ At vdi Regula De Tri/ skal stedse det første oc sidste tal/ haffue lige Naffn/ Derfaare maat du nu her vide oc see/ at dette Exempel er endnu icke ret vdi Regelen/ thi det første mercker Pund/ oc det sidste Tal mercker Lod/ Pund oc Lod/ er icke lige Naffn/ giør derfaare det første som er Pund met 32. til Lod/

oc

oc sæt først i Regelen / giør saa de 8. ℳ / til ß /
oc sæt mit vdi Regelen / fordi du kant icke 8.
met 32. affdele / Kommer vdi Regelen at staa
som her.

32. Lod——128. Skillinge——1. Lod.

Affdele nu det middelste som er 128. met
det første / som er 32. da faar du 4. ß / Oc saa
meget koster samme Lod Ingefær.

Item / En kiøber 12. Pund / 5. Lod / 3.
Quintin for 48. Marck / 11. Skillinge / 6.
Penninge / huad koster 1. Lod. Facit 2. ß.

Giør de 12. Pund met 32. til Lod / oc leg
de 5. Lod der til / giør saa de Lod met 4. til
Quintin / oc leg de 3. Quintin der til / da faar
du 1559. Quintin / dennem sæt først i Rege-
len imod den venstre Haand / sæt sidst for det
ene Lod 4. Quintin / giør saa de 48. Marck
til ß / leg de 11. ß. til / giør dernæst de ß. til ₰ /
Leg saa de 6. ₰. til / da faar du 9354. Pennin-
ge / Sæt dennem mit vdi Regelen / da kommer
det i Regelen at staa som du her seer.

Penninge.

1559. Quintin——9354.——4. Quintin.

Item / En kiøber en Sæck Muskater / ve-
ger 120. Pund / Tara 5. Pund / Koster huert
Pund 20. ß / huad koster den hele Sæck. Facit
143. ℳ / 12. ß.

Tag fra de 120. Pund / 5. Pund / da beholder du igien 115. Pund / dennem sæt sidst/ sæt det ene Pund først/oc de 20. Skillinge mit/ da kommer det at staa som her.

1. Pund——20. Skillinge——115. Pund.

Item/ En kiøber 10. Skippund Vox/ oc giffuer for 1. Marckpund Vox/ 2. Skillinge/ 4. Penninge / huad koster de 10. Skippund/ Facit 408. Marck / 5. ß/ 4. ₰. Giør de 10. Skippund met 280. til Marckpund/oc de ß til ₰ / Leg de 4. Penninge til / da kommer det at staa vdi Regelen som her.

1. Marckpund——28. ₰——2800. Marckpund.

Item / En kiøber 30. Tynner/ 3. Fieringer/oc en Ottinge smør/oc giffuer for Fieringen 5. Marck/4. Skillinge/huad koster samme Smør/ Facit 648. Marck/6. Skillinge.

Giør de 30. Tynner til Fieringer met 4. oc leg de 3. Fieringer til/giør saa de Fieringer met 2. til Ottinger/ oc leg den ene Otting til/ giør saa de 5. Marck til Skillinge/oc leg de 4. ß til/Scriff saa først vdi Regelen/for den ene Fiering 2. Ottinger / da kommer det vdi Regelen at staa/ som her.

2. Ottinger——84. ß——247. Ottinger.

Item/ En kiøber 9. Skippund Kaaber/ Tara 4. Lispund/ oc giffuer for Skippundet

35. Marck/ huad koster samme Kaaber / Facit 308. Marck.

Giør de 9. Skippund met 20. til Lispund/ Tag 4. Lispund der fra/ det igien bliffuer sæt sidst / Sæt først 20. Lispund/ oc set met de 35. Marck/ da staar det som her.

20. Lispund——35. Marck——176. Lispund.

Item / En giffuer for it Pund Mesing 3. Skillinge/ 4. Penninge/ huad gielder 3. Cintener / Facit 70. Marck / Cintenerit for 112. Marckpund regnendis.

1. Marckpund——40. ₰——336. Marckpund.

Item / En kiøber it Cintener Tin for 16. Marck / 14. Skillinge / 8. ₰ / huad koster 1. Marckpund. Facit 2. Skillinge/ 5. Penninge.

Giør de Cintener met 112. til Marckpund/ oc giør de Marck til Skillinge/ oc saa til Penninge/ kommer at staa som her.

112. Pund——3248. ₰——1. Pund.

Item / En kiøber 12. Lispund Bly for 16. Marck / huad koster 1. Skaalepund / Facit 1. Skilling / 4. Penninge.

Regnendis Lispundet for 16. Skaalepund.

192. Skaalepund——16. ₰——1. Skaalepund.

Item/ En kiøber it stycke Lærit/ holder 23. Alne / for 12. Marck / 3. ß/ 6. ₰ / huad koster 1. Alne/ Facit 8. ß/ 6. ₰.

23. Alne———2346. ß———1. Alen.

Item/ En kiøber it stycke Skeffuerdug/ holder 15. Alne/ for 37. ℳ/ 8. ß/ Huad kommer 2. Korter. Facit 20. Skillinge.

Giør de Alne til Korter/ sæt først/ giør saa de Marck til Skillinge/ leg de 8. ß til/ sæt mit/ kommer at staa som her.

60. Korter———600. ß———2. Korter.

Item / En Kiødmanger haffuer kiøbt for 37. Daler/ 1. ℳ/ 8. ß/ Lam/ Oc haffuer giffuet for huer i thu Lam 18. Skillinge/ Huor mange Lam faar hand for samme Penninge. Facit 200. Lam.

Giør de Daler til Marck/ leg 1. Marck til/ giør saa de ℳ/til ß/ oc leg de 8. ß/til/ sæt sidst/ Sæt saa de 18. ß/ først / oc sæt 2. Lam mit / oc staar saa vdi Regelen som her.

18. Skillinge———2. Lam———1800. ß.

Item / En kiøber Suin for 216. Marck/ oc giffuer for 1. Suin/ 2. ℳ/ 4. ß/ huor mange Suin faar hand for samme Penninge. Facit 96. Suin.

Giør de 2. Marck til ß/ leg de 4. ß/ til/ Sæt dennem først/ giør saa de 216. Marck til Skillinge/ dennem sæt sidst/ Sæt saa 1. Suin mit vdi Regelen/ Som her.

36. Skillinge———1. Suin———3456. ß.

Item/

Item / En Tynne Sild for 6. ℳ / 4. ß / Huad koster 24. Læster. Facit 1800. Marck.

Giør de 24. Læster met 12. til Tynner / dennem sæt sidst / giør saa de 6. ℳ / til ß / leg de 4. ß. til / Sæt dennem mit / Som du her seer.

1. Tynne——100. ß——288. Tynner.

☞ Er det saa at der offuer bliffuer noget Tal / som du icke kant Affdele / Saa leg paa Linnerne samme Tal / Huilcket som til offuers bleffuen er / Leg saa hos samme Tal / din Delere der du haffuer affdelet met. Er da de tuende Tal ieffne / eller vdi dennem lige Tal / Da halffuere først det ene Tal / oc saa det andet i men du kant / Naar du icke saa lenger kant halffuere / saa Randsage om du kant giøre det mindre eller ey: Saaledis / tag det mindre Tal / vdaff det større i men du kant / Dernæst det offuerbliffuende / aff det mindste / oc saa tit som du kant / saa lenge at samme Tal gaar slæt op. Men gaar det icke lige op / da maat du vide at det Tal kand icke giøris mindre. Men gaar det lige eller slæt op / Da søg it Tal / neden 10. met huilcket du kant samme tu Tal affdele / Saa faar du huor meget det

er

oc vdi sit mindste / Som disse effterfølgende Exempler vduiser.

Item / En kiøber 4. Sæcke met Pæber / den første veger 120. Pund / den anden 130. Pund / den tredie 144. Pund / den fierde 163. Pund. Tara / 18. Pund / oc koster 1. Lispund 23. Marck / 3. ß / 1. ₰ / huad koster samme Pæber. Facit 892. ℳ / 14. ß / 8½. ₰ / i sit mindste.

Giør som her effterfølger / Leg alle de Pund vdi en Sum / som er: 120.130.144.163. Da faar du 557. Pund / tag der fra 18. Pund / da bliffuer igien 539. Pund / dennem sæt sidst / Sæt saa først for det Lispund 14. Marckpund / Thi it Lispund haffuer 14. Marckpund / giør saa de 23. Marck til Skillinge / oc leg de 3. ß til / Dernæst giør de Skillinge til Penninge / oc leg saa 1. Penning til / de Penninge sæt mit i Regelen / da kommer det at staa som her.

14. Pund——4453. ₰——539. Pund.

Leg nu det middelste op / oc Multiplicere met det sidste / oc affdele det saa met det første / Da faar du 171440. ₰ / oc der bliffuer vdoffuer 7. Penninge / huilcke du icke met det første kand affdele / vden du vilt tage halff / oc det giør mand icke gierne met smaa Penninge / thi en halff Penning (som er it Skærffue) icke nu her paa denne tid gienge oc giffue ere / Sæt

fordi

fordi de offuerbliffuende 7. Penninge/ offuen faare eller imod den Delere/ saaledis $\frac{7}{14}$. Oc neffnis/ sin fiortende del Penninge. Randsage nu som før er lært/ om det kand giøris mindre eller ey/ Saaledis: Tag 7. fra 14. i men du kant (Thi du kant det icke halffuere/ fordi 7. er it wlige Tal) da gaar det lige op/ Oc der vdaff kant du vide at det kand giøris mindre/ Søg derfaare it Tal neden 10. som de forscreffne $\frac{7}{14}$. lader sig Affdele met det er 7. da faar du $\frac{1}{2}$. del/ Saa er nu $\frac{1}{2}$. del saa meget som $\frac{7}{14}$. del/ etc.

Item/ En kiøber 168. Pund/ 7. Lod Saffran/ oc giffuer for huert Pund $3\frac{1}{2}$. Gylden/ huad koster samme Saffran/ Facit 588. Gylden/ 30. Skillinge/ $7\frac{1}{2}$. Penninge.

Giør de Pund met 32. til Lod/ leg 7. Lod til/ sæt dennem sidst/ sæt 32. Lod først/ kommer vdi Regelen som her.

32. Lod——$3\frac{1}{2}$. Gylden——5383. Lod.

Item/ En kiøber 2. Tynner met Roer/ den første veger $1\frac{1}{2}$. Hundret 9. Pund/ den anden veger $2\frac{1}{2}$. Hundret 18. Pund/ Hundredet for $7\frac{1}{2}$. Marck minde $4\frac{1}{2}$. Skillinge/ Huor megit beløber det sig at betale. Facit $30\frac{1}{2}$. ℳ/ 5. ß/ 2. ₰/ oc $\frac{22}{70}$. del Penning/ eller $\frac{11}{35}$. dele vdi sit mindste.

Item/

Jtem / En kiøber 4. Secke Kalmus/ veger $6\frac{1}{2}$. Hundret/ 24. Pund/ Tara $12\frac{1}{2}$. Pund/ Pundet for 5. Marck / minus 4. Skillinge/ huad koster samme 4. Secke Kalmus. Facit 3142. ℳ/ 2 ß.

1. Pund——76 ß——$661\frac{1}{2}$. Pund.

Jtem/ En kiøber 2. Cintener Olie for 25. ℳ/ Huad koster 1. Pund. Facit $1\frac{1}{2}$. ß/ $3\frac{3}{7}$. ₰/ vdi sit mindste.

Giør de 2. Cintener met 112. til Pund/ thi 1. Cintener haffuer 112. Pund.

224. Pund——25. Marck——1. Pund.

Jtem / En kiøber 3. Fad met Olie/ det første veger $3\frac{1}{2}$. Cintener / 24. Pund / det andet 3. Cintener/ 55. Pund/ den tredie $2\frac{1}{2}$. Cintener/ 60. Pund. Det Cintener for 7. ℳ/ 7. ß/ 5. ₰/ kiøbt/ Huad koster samme Olie. Facit $83\frac{1}{2}$. ℳ/ 6. ß/ 4. ₰/ oc $\frac{5}{112}$. del ₰.

112. Pund——1433. ₰——1259. Pund.

Jtem/ En kiøber 1. Pund for 9. Penninge/ huad koster 1. Lispund: Facit 10. ß/ 6. ₰.

1. Pund——9. ₰——14. Pund.

Jtem/ En kiøber 6 Skippund Hør/ minus 9. Lispund / Oc giffuer for Lispundet 3. Marck/ minus 4. Skillinge/ huad koster samme Hør. Facit 305. ℳ/ 4. ß.

Giør

Giør de 6. Skippund met 20. til Lispund/ Thi vdi it Skippund er 20. Lispund/ Tag 9. Lispund der fra / Huad igien bliffuer / det sæt sidst / giør saa de 3. Marck til Skillinge / tag 4. Skillinge der fra/ sæt mit/ Da kommer det at staa som her.

1. Lispund ——— 44. ß ——— 111. Lispund.

Item/ En kiøber 4. bolde Lærit holde $24\frac{1}{4}$. Alne/ $21\frac{1}{2}$. Alne/ 32. Alne/ $28\frac{1}{4}$. Alne/ Koster huer Alen 10. ß/ 1. lb/ Huad er Summen. Facit 68. ℳ/ 7. ß/ 1. lb.

1. Alne ——— 31. lb ——— 106. Alne.

Item / En kiøber 4. stycke Klæde / holde $36\frac{1}{2}$. Alne/ $42\frac{1}{4}$. Alne/ $40\frac{1}{2}$. Alne/ $23\frac{1}{2}$. Alne/ giffuer for 1. Alen $28\frac{1}{2}$. Skillinge / Huad er Summen. Facit $253\frac{1}{2}$. ℳ/ 5. ß/ 3. ₰.

1. Alen ——— 342. ₰ ——— $142\frac{1}{2}$. Alne.

Item/ En kiøber 5. stycke Damarsk/ holde 18. Alne/ 3. Korter/ 22. Alne/ $2\frac{1}{2}$. Korter/ $24\frac{1}{2}$. Alne/ 20. Alne/ 1. Korter/ 27. Alne/ $3\frac{1}{2}$. Korter/ giffuer for Alnen 4. ℳ/ minde 4. ß/ huad er Summen. Facit $427\frac{1}{2}$. ℳ.

1. Alne ——— 60. Skillinge ——— 114. Alne.

Item/ En kiøber 5. Sæcke Humle / den første veyer 1. Skippund/ 4. Lispund/ den anden $1\frac{1}{2}$. Skippund/ den tredie 1. Skippund/ 16. Lispund/ den fierde 1. Skippund/ minus 6.

Lispund / den femte 1. Skippund / minus 4. Lispund/oc giffuer for samme 5. Sæcke Humle 44. Daler/ 1. ort/ 6. ß/ 4. ₰/ Huad koster 1. Lispund. Facit 17½. Skillinge/ 3. ₰/ oc $\frac{13}{30}$. del Penninge vdi sit mindste.

Addere alle Skippundene tilsammen / da faar du 5½. Skippund / giør dennem met 20. til Lispund / Leg der til 4. Lispund oc 16. Lispund/Tag saa der fra for minus/først 6. Lispund / ocsaa 4. Lispund/ da bliffuer igien 120. Lispund/dennem sæt først/giør dernæst de 44. Daler til Marck/ Leg 1. ort. til/ giør saa de ort. til ß / Leg 6. ß. til/ giør oc de ß. til ₰ / Leg 4. ₰. til/ Sæt mit vdi Regelen/ da staar det som her.

120. Lispund——25612. ₰——1. Lispund.

Item/ En Sten Hamp gielder 26. Skillinge / 3. Penninge / huad gielder 1. Skaalepund. Facit 1. ß/ 3. ₰. Regnendis Stenen for 21. Skaalepund.

21. Skaalepund——315. ₰——1. Skaalepund.

Item / En kiøber 1. Skippund Vox for 46½. Marck/ 2. ß/ 2. ℔ / huad kommer 1. ort. Facit 8. ℔.

Giør det Skippund met 20. til Lispund/ dernæst de Lispund met 14. til Marckpund/ da faar du 280. dennem sæt først/giør saa de 46½. Marck

Marck til ß/leg 2. ß. til/giør saa de Skillinge met 3. ℔. leg de 2. ℔. til / da faar du 2240. ℔. Sæt dennem mit som her.

280. Marckpund—2240. ℔.—1. Marckpund.

Item/ En kiøber it Fad Flesk/ som veger 5. Skippund/ 4. Lispund/ oc 6. Marckpund/ koster huert Lispund 16. Marck/ 6. Skillinge/ huad koster samme Flesk/ Facit 1710. ℳ/ 0. ß/ 3. ₰/ oc $\frac{3}{7}$. Penninge i sit mindste.

14. Marckpund——262. ß—1462. Marck ß.

Item/ En haffuer kiøbt 2. Fad met Talle som vege 12. Skippund / 15. Lispund / Tara $8\frac{1}{2}$. Lispund/Skippundet for 24. Marck/ minus 6. ß/ Huad koster samme 2. Fad. Facit 291. ℳ/ $2\frac{1}{2}$. ß/ $4\frac{1}{3}$. Penninge.

20. Lispund——378. ß——$246\frac{1}{2}$. Lispund.

Item/ En kiøber 9. Læster oc 7. Tynner Sild / oc giffuer for Tynnen 6. Marck / minus 4. Skillinge / huad koster samme Sild. Facit 220. Daler/ 1. ℳ/ 4. ß.

1. Tynne——92. ß——115. Tynner.

Item / En kiøber 4. Læster Salt / veger minus $1\frac{1}{2}$. Tynne/ oc giffuer for Læsten 6.

Daler/ huad koster de 4. Læster. Facit 23. Daler/ 21. Skillinge.

12. Tynner——6. Daler——46$\frac{1}{2}$. Tynner.

Item / En Tynne Smør for 6$\frac{1}{2}$. Daler/ 8. Skillinge/ huad koster 3. Læster/ oc 5. Tynner. Facit 273. Daler/ 1. Marck.

1. Tynne——320. ß——41. Tynner.

Item/ En Skeppe Byg for 14. ℔/ huad koster 1. Læst. Facit 28. Daler.

1. Skeppe——14. ℔——288. Skepper.

Item/ En Læst Malt for 36. Daler / huad gielder 1. Skeppe. Facit 6. Skillinge.

288. Skepper——36. Daler——1. Skeppe.

Item/ En kiøber 9. Pund Ru oc 8. Skepper / oc giffuer for Pundet 6. Marck / minus 4. Skillinge/ Huad koster samme Ru. Facit 54. Marck/ 9$\frac{3}{5}$. Penninge. Regnendis Pundet for 20. Skepper.

20. Skepper——92. ß——188. Skepper.

Item / En kiøber 6$\frac{1}{2}$. tiue Alne Lærit / oc giffuer for 1. Alen 6$\frac{1}{2}$. Skillinge / huad koster samme Lærit. Facit 44$\frac{1}{2}$. Marck/ 3. Skillin-

ge/

ge/ Sæt sidst for de halff siuende tiue Alne 130. Alne/ staar som her.

1. Alen——66. Penning——130. Alne.

Item/ En Alen Lærit for 4. Skillinge oc 4. Penninge/ huad koster $8\frac{1}{2}$. tiue/ oc 7. Alne. Facit $47\frac{1}{2}$. Marck/ 7. Skillinge.

1. Alen——52. Penning——177. Alne.

Item/ En kiøber it Hundret Søm for 12. ß/ huor mange faar hand for 1. lb. Facit 3. Søm oc $\frac{1}{3}$. del Søm/ Regnes Hundret for 6. gang tiuffue/ i wrørendis vare som er Søm/ Tagsten/ eller huad det vere kand/ etc.

36. lb——120. Søm——1. lb.

Item/ En kiøber en Skock Potther for 4. Marck/ huad koster 1. Poth. Facit 1. ß/ oc $\frac{4}{5}$. del Penning i sit mindste/ Regnendis Skocken for tressinds tiuffue.

60. Potther——4. Marck——1. Poth.

Item/ En kiøber 1. Skock Kaal for $3\frac{1}{2}$. ₰/ huad koster it Hoffuet. Facit $2\frac{1}{2}$. lb/ oc $1\frac{1}{5}$. del er i sit mindste/ oc staar som her.

60. Hoffuet——$3\frac{1}{2}$. Marck——1. Hoffuet.

 Item/

Item/ En kiøber 1. Hundret Bondstager for 1½. Mk/ 2. ß/ huor mange faar hand for 1. ß. Facit 4. Bondstager / Leg de 1½. Mk. op/ giør dem til ß/ Leg de 2. ß. til/ da faar du 30. ß/ sæt dem først/ kommer som du her seer.

30. Skillinge——120. Bondstager——1. ß.

Item/ En kiøber 5½. Alne Lærid/ oc giffuer for 1. Alne 5½. ℔ / huad koster samme Lærid. Facit 10. ß/ 1. ₰ / giør de 5½ ℔/ til Penning/ da faar du 22. ₰/ sæt det mit/ sæt 1. Alne først/ oc de 5½. Alne sidst kommer i Regelen/ som du her seer/ oc saa met alle andre.

1. Alen——22. Penning——5½. Alen.

Item / En kiøber en Tynne Sild for 9. Mk/ 12. ß/ nu Sel hand en Sild igien for 3. ₰/ her spørgis huor mange Sild der haffuer verit vdi den samme Tynne. Facit 624. Sild/ oc staar i Regelen/ som du her seer/ etc.

3. Penning——1. Sild——1872. ₰.

Item/ En kiøber 1. Pund Saffran/ oc skal giffue for huer Quintin 18. ₰ / Huad koster samme Pund Saffran. Facit 12. Mk/ giør det som du her seer vdi Regelen.

1. Qintin——18. ₰——128. Quintin.

Item/

Jtem/ En kiøber it Hundret Murſten for 6. Marck/ huad koſter 7. Tuſſin. Facit 420. Marck/ Leg 7. op/ Multiplicere dem met 1200. kommer at ſtaa ſom her.

120. Sten——6. Marck——8400. Sten.

Jtem/ En kiøber it Hundret Tagſten for 7. Marck / huad koſter it Tuſind. Facit 70. Marck. Regnendis Hundret for ſex gang tiuſſue / oc ſtaar vdi Regelen ſom du her ſeer.

120. Sten——7. Marck——1200. Sten.

Jtem/ En kiøber Høns for 7. ₰/ oc giffuer for huert par 6. ß/ huor mange par Høns faar hand for ſamme Penning. Facit 18½. par oc $\frac{1}{6}$. del vdi ſit mindſte / oc ſtaar ſaa vdi Regelen ſom du her ſeer.

6. Skillinge——1. par——112. Skillinge.

Jtem/ En giffuer 6. ß/ for it par Hanſke/ huad koſter it Døſſin. Facit 4½. ₰/ Regnendis Tuſſinet for 12. par Hanſke.

1. par Hanſke——6. ß——12. par Hanſke.

Jtem/ En giffuer 2. ℔/ for 1. Poth øl/ huad koſter 1. Tynne. Facit 5. ₰/ Regnen-

 dis

dis Tynnen for Hundret oc tiuffue Potther/ oc staar som her.

1. Poth————2. ℔————120. Poth.

Item/ En kiøber en Bog Pappir for 6. ß/ huad koster it Riss Pappir. Facit $7\frac{1}{2}$. ℳ/ Regnendis it Riss for 20. Bøger / oc skal saa indføris i Regelen som her.

1. Bog——6. Skillinge——20. Bøger.

Item / En Poth Edick for 4. ℔/ huad koster 1. Tynne. Facit 30. ℳ/ oc staar i Regelen som du her seer.

1. Poth——4. ℔——120. Potther.

Item/ En kiøber 28. Pund Pardisse Korn for 49. Marck/ Huad koster 4. Pund. Facit 7. ℳ/ oc skal saa sættis i Regelen.

28. Pund——49. Marck——4. Pund.

Item/ En kiøber en Tynne Smør for 48. Marck/ Huad koster it Skaalepund. Facit 3. Skillinge/ $5\frac{1}{7}$.del Penning i sit mindste. Regnendis Tynnen for 16. Lispund.

224. Skaalepund—48. ℳ—1. Skaalepund.

Item/

Jtem / En Quinde lader væffue 9. finde tiue Alne Lærit/ minus $5\frac{1}{2}$. Alne / oc skal giffue for Alnen bliffuer væffuet $2\frac{1}{2}$. ℔. Huor meget er den Væffueløn at betale. Facit 9. ℳ/ 1. ß/ 5. ₰.

1. Alen——10. Penning——$17\frac{1}{2}$. Alne.

Jtem/ En Studenter giffuer vdi Kiøbenhaffn it Aar for sin Kost 20. Daler / huad beløber det sig om Vgen. Facit 1. Marck/ 2. ß/ 5. Penninge/ $\frac{7}{13}$. Penninge.

52. Vger——20. Daler——1. Vge.

Jtem/ En giffuer huer dag for 2. Maaltid Mad 4. Skillinge / Huor meget beløber det sig it Aar. Facit 30. Daler/ 1. ℳ/ 4. ß.

Giør det Aar met 52. til Vger/ dernæst de Vger met 7. til dage/ leg 1. Dag der til/ kommer 365. Dage / oc saa mange er vdi it Aar/ dennem sæt sidst/ som du her seer.

1. Dag——4. Skillinge——365. Dage.

Jtem / Vdi it Gieste Herberge ligger 9. Kiøbsuenne til Kost vdi 13. Vger / oc giffuer huer aff dennem om dagen for Kost 3. Skillinge/ for øll 4. ℔/ for Seng 1. Skilling / huor meget tære samme 9. Personer i de 13. Vger/ Facit 273. Marck.

Sig 1. Persone tærer 16. ℔/ en Dag / huor mange Huide tære 9. Personer/ sæt det vdi Regelen som her staar.

1. Persone——16. ℔——9. Personer.

Facit 3. Marck.

Sig nu / 1. dag tærer de 9. Personer 3. Marck/ huor mange ℳ. tære de vdi 91. Dage. Facit 273. ℳ. Sæt det saa i Regelen.

1. dag———3. Marck———91. dage.

Item/ En antuorder en Hussbonde vdi it Huss 28. Daler/ oc vil dennem vdi forscreffne Mands Huss fortære / hand vil giffue samme Mand huer Vge for sin kost 16. Skillinge. Nu spørgis her/ huor lang tid hand kand tære paa de 28. Daler. Facit 1. Aar oc 8. Maaneder.

16. Skillinge——1. Vge——1344. ß.

Item/ En Mand fortinger 14. Arbeydere vdi 12. Vger / oc skal giffue huer aff dennem om dagen $4\frac{1}{2}$. Skillinge / huor meget beløber det sig de 14. Arbeydere at giffue vdi de 12. Vger. Facit $330\frac{1}{2}$. ℳ/ 4. ß.

1. Arbeydere——$4\frac{1}{2}$. ß——14. Arbeydere.

Facit 63. Skillinge / Sig nu:

1. dag———63 Skillinge———84. dage.

Item/

Item/ En Amme Vin for 20. Marck/ huad gielder 1 Pot. Facit 2. Skillinge/ Regnendis Ammen for 160. Potter.

160. Potter——20. Marck——1. Pot.

Item/ En kiøber 2. Fad Vin/ som holder vdi sig 12. Ammer/ oc giffuer for Ammen 8½. Daler/ 1. ℳ/ 2. ß/ 2. ℔/ Huad koster samme Vin. Facit 106. Daler/ 2. ℳ.

1. Amme——1280. ℔——12. Ammer.

Item/ En Pot Miød for 8. ℔/ huad koster 1. Tynne. Facit 21. ℳ/ 5. ß/ 1. ℔/ Regnendis Tynnen for 128. Potter.

1. Pot——8. ℔——128. Potter.

Item/ En kiøber disse efterfølgende Silcke vaare/ huad koste de at betale. Facit 177. ℳ/ 6. Skillinge/ 5. Penninge.

12. Alne Fløyel/ Alen for 5½. Marck/ 4. ß.
Oc end 9. Alne Damask/ Alnen 5. ℳ/ minus
4. Skillinge.
Oc end 8. Alne siden Atlask/ Alnen 3. ℳ.
Oc end 7½. Alne Skellert/ Alnen 18. ß.
Oc end 15½. Alne Kamlot/ Alnen 13½. ß.
Oc end 14. Alne halff Sayen/ Alnen 12½. ß/
4. Penninge.
Oc end 10½. Alne Arask/ Alnen 9. ß.
Oc end 6. Alne Marckeye/ Alnen 8. ß.

Regne nu først / huert slags for sig / da faar du Facit paa huert vdi sær / Som her efterfølger.

Facit paa	Fløgelet	er	69. Marck.
	Damarsk		$42\frac{1}{2}$. ℳ / 4. ß.
	Siden		24. Marck.
	Skellert		8. Marck / 7. ß.
	Kamlot		13. ℳ / 1. ß / 3. ₰.
	Sayen		11. ℳ / $3\frac{1}{2}$. ß / 2. ₰.
	Arask		$5\frac{1}{2}$. ℳ / $6\frac{1}{2}$. ß.
	Marckeye		3. Marck.

Vilt du nu vide huor meget det beløber sig vdi en Sum / da Addere alle disse Summe vdi en Sum / da faar du Facit som offuenfaare screffuit staar / som er 177. ℳ / 6. ß / 5. ₰.

HEr maa vel huer sig paa forundre / hui at ieg nu her saa mange atskillige oc enfaaldige Exempler vdi denne Regula De-Tri / screffuit oc fremsat haffuer / Dennem haffuer ieg icke for de Lærde oc Forfarne skyld vdi denne Kaanst screffuit eller forsat. Men for de wlærde Personer oc Discipler / Thi de som denne artige Kaanst haffuer lært / oc vdi hende forfarne ere / giøris icke behoff for dennem mange Exempler eller stor Forklaring at beskriff-

beſcriffue. Men for de Perſoner ſkyld/ſom icke
vdi denne Kaanſt ere kommen til forſtand / el-
ler hende haffuer lært / Haffuer ieg for deris
ſkyld ſynderligen flerſt Exempler paa denne
første Regel DeTri/baade vdi Vecter/Maa-
der oc Alne/ ſcreffuit oc forſat / paa det at de
kunde diſſ ydermere komme til god forſtand
vdi denne Regel. Thi denne Regel er en Fun-
dament oc grund til alle andre Regle. Derfaa-
re tyckis mig det allerbeſt oc nytteligſt at vere/
effter oc vdaff den forfarenhed / ſom ieg nu en
tid lang vdi min Skole met mine Diſcipler
forfaret haffuer. At io diſſ flere Exempler de
haffue lært oc øffuit dennem vdi førſt / Jo diſſ
lættere oc bequemmeligere ere de til de andre
tunge Exempler oc Regle / baade vdi helt oc
brudet Tal/at fremkomme oc at lære/etc. Dog
vil ieg nu lade ſaadanne enfaaldige Exempler
haffue ende/oc vil nu her effter beſcriffue nogle
atſkillige Exempler oc Regle vdi brudit Tal/
Oc der vdi det aller kaarteſte ieg kand/grunde-
ligen vnderuiſe oc lære vil / Huorledis ſaa-
danne brudne Tal/ ſom her efterføl-
ger/ ſkal ſættis oc brugis vdi
denne Regula De-
Tri.

Her vil ieg nu først vnderuise oc lære de Species / vdi Brudit Tal/ oc huorledis mand skal forstaa it Bruds vær.

FOr det første skalt du mercke/ at huer enfaaldige Brud bliffuer screffuit oc vdneffnit / met oc igiennem tuende Tal/ oc somme aff dennem kaldis slætte oc enfaaldige Brud / oc somme Brud vdaff andre Brud/ De første enfoldige oc slætte Brud/ bliffuer screffuit met tu Tal / oc en strig dragen mit imellem dennem baade / det øffuerste Tal kaldis Telleren/ oc det vnderste kaldis Neffneren/ Saa som her/ $\frac{3}{4}$. 3. er Telleren/ 4. er Neffneren/ oc Neffnis saa / tre fierde.

Telleren	1	2	3	4	5	11	2	Den strig
Neffneren	2	3	4	5	6	13	9	som gaar imellem.

Brud aff andre Brud/ ere Dele aff andre dele / oc dennem scriffuer mand met tuende/ trende eller flere Tellere / som du her seer / $\frac{3}{4}$. vdaff $\frac{4}{5}$. bliffuer saaledis vdneffnit / tre fierde del

del vdaff fire femte del. Item/ $\frac{2}{3}$. vdaff $\frac{1}{2}$. aff $\frac{1}{8}$. Gylden/ bliffuer saaledis vdneffnet/ to tredie del aff en to del vdaff en otende del Gyldene/ Oc saa met andre flere deris lige.

At forstaa it Bruds Vert.

Item/ Vilt du vide it Bruds verd/ saa sæt den Brøckis neffnere vdi Regel DeTri/ først imod den venstre Haand/ sæt saa Telleren mit. Dernæst sæt den Telleris vert sidst vdi Regelen/ imod den høyre Haand / giør det saa effter Regulam DeTri.

Exempel.

Item / Huor meget er $\frac{3}{4}$. del vdaff 1. ℳ/ det er 12. ß / Sæt det saa i Regel / sig 4. giffuer 3. Huor mange giffuer 1. ℳ/ giør den ℳ/ til ß/ Sæt sidst kommer at staa som her.

4. aff ——— 3. mange aff ——— 16. ß.

Item/ Huor meget er $\frac{5}{6}$. del vdaff 1. Daler. Facit 40. ß/ Regnendis Daleren for 48. ß/ Sæt det i Reglen som her.

6 ——— 5 ——— 48. Skillinge.

Item/ Huor meget er $\frac{4}{5}$. del vdaff 1. Gylden. Facit 32. ß/ Regnendis fl/ for 40. ß.

5 ——— 4 ——— 40. Skillinge.

Item/

Item/ Huor meget er $\frac{1}{4}$. vdaff j. Cintener/ Facit 28. Pund. Regnendis Cintenerit jj2. Pund.

4.———j.———jj2. Pund.

Item / Huor méget er $\frac{12}{13}$. del vdaff j. Aar. Facit 48. Vger. Regnendis Aaret for 52. Vger.

j3.———j2.———52. Vger.

En anden Maade at vide it Bruds verd.

Leg Telleren op oc Multiplicere hannem met sit verd/ huad du da faar/ det Affdele met Neffneren/det Tal som formedelst samme affdeling kommer/det er det rette Facit oc Bruds verd.

Exempel.

Item/ $\frac{2}{3}$. vdaff j. Marck/ er jo. Skillinge/ 8. Penninge / Leg Telleren op som er 2. Multiplicere hannem met sit verd/det er/ giør dennem met j6. til Skillinge / Da faar du 32. ß/ dennem affdele met Neffneren/ som er 3. kommer jo. Skillinge / oc bliffuer vdoffuer 2. ß/ giør dennem met j2. til ₰ / kommer 24. de ₰/ Affdele dem met Neffneren som er 3. da faar du 8. ₰ / oc er saa ret. Effter samme maade kant du faa at vide alle andre Bruds vær.

At

At Addere oc tilsammen legge brudet Tal.

❧ * ❧

Den Første Regel.

Item/ Er det saa at de brudne Tal haffuer lige Neffnere/ da addere Tellerne tilsammen/ oc sæt en aff Neffnerne der vnderneden/ som her efftersølger.

Exempel.

Item/ $\frac{3}{8}$. $\frac{5}{8}$. $\frac{7}{8}$. huad giøre de alle vdi en Sum. Addere Telleren tilsammen som er 3. 5. 7. da faar du 15. sæt en aff Neffnerne som er 8. der vnder neden/ da staar det som her/ $\frac{15}{8}$. Leg nu Telleren op som er 15. dennem Affdele met Neffneren som er 8. Da faar du en helt/ oc end bliffuer 7. vdoffuer/ dennem sæt offuen strigen for en Tellere/ oc de 8. som du delte aff met/ sæt der vnder neden/ da kommer det at staa som du her seer $1\frac{7}{8}$. oc er saa ret.

Den Anden Regel.

Men haffuer de vlige Neffnere som her efftersølger $\frac{3}{4}$. oc $\frac{4}{6}$. Huad giøre de vdi en Sum/

Multi-

Multiplicere offuer Kaarss / Addere saa de tuende Summe tilhobe/da faar du 31. dennem sæt offuen strigen for en Tellere: Multiplicere saa baade Neffnerne met huer andre / Da faar du 20. dennem sæt vnder strigen for din Delere eller Neffnere/oc staar saa først $\frac{31}{20}$. vdi helt $1\frac{11}{20}$. del.

Item / $\frac{2}{3}$. $\frac{3}{4}$. $\frac{4}{5}$. Huor meget giør det vdi en Sum. Addere $\frac{1}{3}$. oc $\frac{3}{4}$. som her offuen faare lært er / kommer $\frac{17}{12}$. der til Addere $\frac{4}{5}$. Kaarssuis som før er lært / kommer $\frac{133}{60}$. vdi helt $2\frac{13}{60}$. del.

Den Tredie Regel.

Er det saa / at du vilt Addere it helt oc brudet Tal / til it andet oc helt brudet Tal / da bryd huert Brud vdi sig selff / det er / Multiplicere det hele Tal met Neffneren / oc leg Telleren til / som her efterfølger.

Exempel.

Item / $3\frac{3}{4}$. oc $4\frac{2}{3}$. bryd huert i sig / da faar du aff det første $\frac{15}{4}$. aff det andet $\frac{14}{3}$. Addere $\frac{25}{4}$. oc $\frac{14}{3}$. tilsammen / som før er lært / kommer $\frac{101}{12}$. del eller $8\frac{5}{22}$. del.

Ac

At Subtrahere.

Den Førſte Regel.

Naarſomheldſt at de brudne Tal haffuer lige Neffnere/ Da tag den mindſte Tellere fra den ſom ſtørre er/ det offuerbliffuende Tal/ ſæt vdi Tellerens ſted/ der vnder ſæt en aff Neffnerne ſaa er det giort.

Exempel.

Item/ $\frac{5}{7}$. vdaff $\frac{6}{7}$. Tag nu 5. fra 7. Reſtat 1. Facit $\frac{1}{7}$. del.

Den Anden Regel.

Haffuer de brudne Tal wlige Neffnere/ da Multiplicere offuer Kaarſſ/ tag ſaa den mindre Sum fra den ſom ſtørre er/ huad offuer bliffuer/ det ſæt vdi ſteden for en Tellere/ Multiplicere ſaa Tellerne/ oc ſæt det der vndernæden/ for en Neffnere.

Exempel.

Item/ $\frac{2}{3}$. vdaff $\frac{3}{4}$. Facit $\frac{1}{12}$. del.
Item/ $\frac{7}{8}$. vdaff $\frac{9}{10}$. Facit $\frac{2}{80}$. eller $\frac{1}{40}$. del.

Den Tredie Regel.

Vilt du it brudet Tal / vdaff it helt Tal Subtrahere/ ſaa tag Telleren fra Neffneren/ oc vnder det offuerbliffuende Tal ſæt Neffneren.

Exempel.

Item/ $\frac{3}{5}$. vdaff 1. Tag 3. fra 5. bliffuer 2. igien / der vnder sæt de 5. oc staar som du her seer $\frac{2}{5}$. del.

Eller bryd det hele Tal/met it andet vndersættende Tal / oc fuluere det offuer Kaarss/ Saa $\frac{7}{8}$. aff 1. sæt som her $\frac{7}{8}$. vdaff $\frac{1}{1}$. del. Fuluere det. Facit $\frac{1}{8}$.

Den Fierde Regel.

Men vilt du it gantske helt oc brudet Tal eller it andet helt oc brudet Tal subtrahere eller fra tage. Saa bryd huert Brud vdi sig selff/ leg Telleren der til / Huad der aff kommer/ sæt vdi Tellerens sted/ Multiplicere saa offuer Kaarss/ oc tag den mindre Sum fra den større/ som før er lært/ i lige maade Neffnerne met hin anden/ oc sæt der vnder/som her efterfølger.

Exempel.

Item/ $5\frac{1}{4}$. vdaff $6\frac{1}{2}$. Resoluere eller bryd huer Brøcke i sig selff/kommer $\frac{21}{4}$. oc $\frac{13}{2}$. giør nu som før er lært. Facit $\frac{10}{8}$. del/ tag nu 8. fra 10. saa tit du kant/det kant du icke vden 1. gang. Facit 1. oc $\frac{2}{8}$. eller $\frac{1}{8}$. del i sit mindste.

At Duplere.

Mediere Neffneren om du kant / kant du icke / Da Duplere Telleren / saa er det giort.

Exempel.

Item / To gange $\frac{7}{8}$. Mediere Neffneren / det er / Tag halffparten fra de 8. bliffuer 4. igien / oc staar saa $\frac{7}{4}$. eller $1\frac{3}{4}$. del.

Item / To gange $\frac{3}{4}$. del. Facit $\frac{3}{2}$. eller $1\frac{1}{2}$. del.

At Mediere.

Mediere Telleren om du kant / kant du icke / saa duplere Neffneren / saa haffuer du ret. Som du haffuer tilforne hørt.

Exempel.

Item / halffparten aff $\frac{6}{7}$. del. Facit $\frac{3}{7}$. del.

Item halffparten aff $\frac{7}{8}$. Facit $\frac{7}{16}$. del. Her seer du at du icke kant Mediere Telleren / som er 7. derfaare skalt du duplere Neffneren som er 8. da faar du som offuenfaare staar.

At Multiplicere.

Den Første Regel.

Naarsomheldst du vilt Multiplicere it brudet Tal met it andet / huad heller det haffue lige eller wlige Neffnere / Da Multiplicere

Tellerne met hin anden i lige maade Neffnerne / saa haffuer du ret.

Exempel.

Item/ $\frac{3}{7}$. met $\frac{2}{9}$. Sig nu 3. gange 2. er 6. oc 7. gange 9. er 63. staar som her $\frac{6}{63}$. eller $\frac{3}{21}$. del.

Item/ $\frac{2}{3}$. met $\frac{3}{4}$. Facit $\frac{6}{12}$. eller $\frac{1}{2}$. del.

Den Anden Regel.

Vilt du Multiplicere it helt oc brudet Tal met hin andet / da giør som her efterfølger.

Exempel.

Item/ Jeg vil 8. met $\frac{7}{8}$. del Multiplicere/ Sæt som her staar $\frac{8}{1}\frac{7}{8}$. Multiplicere nu Tellerne met huer andre/ som er 8. 7. i lige maade Neffnerne / da faar du som her staar $\frac{56}{8}$. Affdele nu Telleren som er 56. met Neffneren som er 8. da faar du 7. hele.

Item/ 5. $\frac{2}{3}$. del. Facit $\frac{10}{3}$. eller $3\frac{1}{3}$.

Den Tredie Regel.

Men vilt du it gantske helt oc brudet Tal/ met it andet helt oc brudet Tal Multiplicere/ da giør som tilforne er lært udi Adderen / oc giør saa dernæst som udi denne første Regel i Multiplicering lært er.

Exem-

Exempel.

Item/ $3\frac{2}{5}$. met $5\frac{1}{4}$. bryd huert Brud i sig/ som tilforne er lært/ Da faar du $\frac{17}{5}$. oc $\frac{21}{4}$. Multiplicere nu Tellerne oc saa Neffnerne met huer andre/ da kommer det som her $\frac{357}{20}$. Del nu Neffneren igiennem Telleren/ da faar du det rette Facit/ som er $17\frac{17}{20}$. del.

Item/ $4\frac{1}{2}$. met $7\frac{3}{5}$. Facit $\frac{342}{10}$. eller $34\frac{1}{5}$.

At Diuidere.

Den Første Regel.

Naarsomheldst du vilt it brudet Tal igiennem it andet brudet Tal diuidere/ huilcke som haffuer lige Neffnere/ da dele den største Tellere igiennem den mindste/ Saa haffuer du ret.

Exempel.

Item/ Dele $\frac{6}{7}$. igiennem $\frac{2}{7}$. Tag nu 2. aff 6. i men du kant/ det kant du 3. gange/ Facit 3. hele.

Item/ dele $\frac{5}{13}$. del igiennem $\frac{2}{13}$. Facit $2\frac{1}{2}$. del.

Item/ $\frac{19}{23}$. igiennem $\frac{12}{23}$. del. Facit $1\frac{7}{12}$. del.

Den Anden Regel.

Haffuer de brudne Tal wlige Neffnere/

Saa Multiplicere den ene Bruds Tellere/ met den anden Bruds Neffnere/ Som her efferfølger.

Exempel.

Item/ Dele $\frac{2}{3}$. igiennem $\frac{3}{4}$. del/ Sig nu 2. gange 4. er 8. dennem sæt i Tellerens sted/ sig nu 3. gange 3. er 9. dennem sæt vdi Neffnerens sted/ oc staar som du her seer $\frac{8}{9}$. del.

Item/ $\frac{3}{4}$. igiennem $\frac{1}{2}$. del. Facit $1\frac{1}{2}$. del vdi sit mindste.

Item/ $\frac{2}{3}$. igiennem $\frac{1}{9}$. Facit 6. hele.

Den Tredie Regel.

Vilt du dele it Brudet Tal igiennem it helt Tal. Saa merck/ oc giff act paa/ om du kant dele Telleren igiennem det hele Tal/ saa at det gaar lige op/ Det du da vdi din Quotient faar/ det sæt vdi Tellerens sted/ sæt der vnder Neffneren/ Som her efterfølger.

Exempel.

Item/ $\frac{16}{19}$. igiennem 4. Her seer du at det hele/ som er 4. kand tagis vdi 16. 4. gange/ oc gaar lige op/ sæt 4. for Telleren/ oc de 19. det vnder neden/ staar som her $\frac{4}{19}$.

Item/ $\frac{6}{13}$. igiennem 3. Facit $\frac{2}{13}$. del/ thi 3. er vdi 6. 2. gange.

Den

Den Fierde Regel.

Men kant du icke dele Telleren lige igiennem det hele Tal/ da Multiplicere det hele met Neffneren/ sæt Telleren der offuen faare/ som her efftersølger.

Exempel.

Item/ $\frac{5}{6}$. igiennem 3. Facit $\frac{5}{18}$. del. Her seer du at Telleren som er 5. Lader sig lige aff-dele met det hele som er 3. derfaare skalt du formere Neffneren som er 6. met 3. Saa faar du som offuen faare staar.

Item/ $\frac{6}{7}$. igiennem 9. Facit $\frac{6}{63}$. eller $\frac{2}{21}$. del.

Den Femte Regel.

Vilt du dele it helt oc brudet Tal igiennem it andet helt oc brudet Tal/ Saa bryd huert Brud i sig/ som før er lært/ Sæt Neffneren der vnder neden/ Multiplicere offuer Kaarss/ som her i den første Regel lært er.

Exempel.

Item/ $5\frac{2}{3}$. igiennem $4\frac{3}{4}$. bryd huert vdi sig kommer $\frac{17}{3}$. igiennem $\frac{19}{4}$. del. Facit $\frac{68}{57}$. del/ eller $1\frac{11}{57}$. del.

Item/ $4\frac{2}{3}$. igiennem $3\frac{1}{2}$. del. Facit $\frac{28}{21}$. del/ eller $1\frac{1}{3}$. del vdi sit mindste.

Proba.

Her om noget at bescriffue/ oc stor forklaring paa at giøre/ huorledis mand disse Species vdi brudet Tal/ skal Probere/ Acter ieg icke fornøden at vere/ Thi mand kand den ene Species/ Met oc igiennem den anden Probere/oc er tilforne vdi sig selff lært/huo der haffuer giffuet act paa.

Dele vdaff andre Dele/ eller brud aff andre brud/ at tage.

Den Første Regel.

Vilt du tage it Brudet Tal aff it andet brudet Tal. Da Multiplicere Tellerne/ vdi lige maade Neffnerne met huer andre/som tilforne vdi Multipliceren lært er/ Saa haffuer du ret.

Exempel.

Item/ $\frac{3}{4}$. vdaff $\frac{4}{5}$. Facit $\frac{12}{20}$. halffuere det/ kommer $\frac{3}{5}$. del vdi sit mindste.

Item/ $\frac{2}{3}$. aff $\frac{3}{4}$. vdaff $\frac{3}{8}$. del. Facit $\frac{18}{90}$. del/ halffuere det men du kant/del det saa aff met 3. kommer $\frac{3}{16}$. del vdi sit mindste.

Den

Den Anden Regel.

Vilt du tage it brudet Tal aff it helt / da giør som før er lært / sæt vnder det hele Tal 1. giør siden som her offuen faare sagt er.

Exempel.

Item / $\frac{3}{5}$. vdaff 15. Sæt det som her $\frac{3}{5}$. aff $\frac{75}{5}$. Facit $\frac{45}{5}$. del / er 9. hele.

Den Tredie Regel.

Vilt du tage it helt oc brudet Tal / aff it andet helt oc brudet Tal / Da bryd huert brud i sig / som tilforne er lært / giør siden / som nu offuen faare sagt er.

Exempel.

Item / $2\frac{2}{3}$. vdaff $3\frac{3}{4}$. del / bryd huert Brud i sig / kommer som du her seer $\frac{8}{3}$. aff $\frac{15}{4}$. Facit $\frac{120}{12}$. del eller 10. hele.

At Reducere mange haande brudne Tal / saa at der vnder kand vere en lige Neffnere.

Den Første Regel.

Jeg vil Reducere $\frac{2}{3}$. oc $\frac{4}{5}$. del / at der vnder skal vere en lige Neffnere / giør som her efftersølger.

Multiplicere de tuende Neffnere/ ſom er 3. oc 5. kommer 15. dennem beholt for den almindelige Neffnere. Multiplicere nu den førſte Brøckis Tellere/ ſom er 2. met den anden Brøckis Neffnere ſom er 5. da faar du 10. de 10. ſkal vere den førſte Brøckis Tellere. Dernæſt Multiplicere den anden Brøckis Tellere/ ſom er 4. met den førſte Brøckis Neffnere ſom er 3. kommer 12. huilcke ſkal vere den anden Brøckis Tellere. Sæt nu de 15. vnder de 10. kommer at ſtaa ſom her $\frac{10}{15}$. del/ oc 15. vnder 12. kommer at ſtaa $\frac{12}{15}$. del/ oc ere nu lige ſaa meget ſom $\frac{2}{3}$. oc $\frac{4}{5}$. del.

Dette kant du ringe oc lætteligen Probere/ giør huert Brud igien vdi ſit mindſte Proportion/ det er/ Affdele $\frac{10}{15}$. met it Tal neden 10. det kant du met 5. da faar du igien $\frac{2}{3}$. del.

Vdi lige maade Affdele $\frac{12}{15}$. met 3. Da faar du igien $\frac{4}{5}$. del/ oc er ſaa ret.

Den Anden Regel.

Vilt du Reducere flere brudne Tal end tu/ ſom ere/ tre/ fire/ fem/ eller huor mange de ere/ da ſkalt du ſaaledis bære dig at/ ſom her effterfølger. Multiplicere alle Neffnerne/ den ene met den anden/ huad vdaff ſaadan Multiplicering kommer/ det beholt for din almindelige

Neffne-

Neffnere. Dernæst Multiplicere den første brudsTellere/met den ny oc almindelige Neffnere/det Product affdele met den første Bruds Neffnere/huad du da faar/ det skal vere den ny oc første Bruds Tellere/ Vdi lige maade bær dig at met de andre/ etc. At du dette diss bedre kant forstaa/ da merck dette Exempel.

Item/ Jeg vil Reducere $\frac{1}{3}$. $\frac{3}{4}$. $\frac{4}{5}$. $\frac{5}{6}$. At der vnder skal vere en lige Neffnere. Multiplicere Neffnerne met huer andre/ som er / 3.4.5.6. da faar du 360. Som skal vere den almindelige Neffnere. Multiplicere nu de samme 360. met den første BrudsTellere som er 1. da bliffuer det som det er 360. dennem affdele met den første bruds Neffnere/som er 3. da faar du 120. huilcke skal vere den første Bruds ny Tellere. Dernæst Multiplicere atter den almindelige Neffnere / som er 360. met den anden Bruds Tellere som er 3. da faar du 1080. dennem affdele met forneffnde bruds Neffnere/ som er 4. kommer 270. oc det skal vere den anden bruds ny Tellere/Multiplicere atter dernæst de 260. met den tredie Bruds Tellere/ som er 4. kommer 1440. dennem del igiennem det samme Bruds Neffnere / som er 5. kommer 388. oc er den tredie Bruds ny Tellere/ Multiplicere atter de 360. met den fierde Bruds Tellere/

som

som er 5. kommer 1800. dele dennem aff met Neffneren/ som er 6. da faar du 300. huilcke ere den fierde Brøckis ny Tellere / oc staar nu disse forscreffne Brud met deris lige Neffnere/ som du her seer: $\frac{120}{360}$. $\frac{270}{360}$. $\frac{288}{360}$. $\frac{300}{360}$. oc saa met alle andre/ etc.

Den Tredie Regel.

Der som du vdi lige maade it helt oc brudet Tal/ met it andet helt oc brudet Tal/ Reducere vilt / Saa bryd huert vdi sig selff (som før er lært) oc giør siden som nu tilforne sagt er.

Exempel.

Item / Jeg vil Reducere $7\frac{2}{3}$. oc $3\frac{7}{11}$. der vnder en lige Neffnere / Bryd huert for sig/ staar $\frac{23}{3}$. $\frac{40}{11}$. giør nu som tilforne er lært/ kommer $\frac{253}{33}$. oc $\frac{120}{33}$. etc.

Om du vilt vide huilcket Brud størst er.

Vilt du vide huilcket Brudt størst er aff hin andet / Da sæt op til huer Tellere it 0. imod den høyre Haand / Affdele saa huer Tellere met sin neffnere/ den første Quotient giffuer dig tilkiende/ huilcket Brud størst er.

Exem-

Exempel.

Item/ huilcket Brud er størst vdaff $\frac{3}{5}$. oc $\frac{4}{7}$. del/ Sæt nu it 0. op til huer Tellere/ som her staar $\frac{30}{5}$. $\frac{40}{7}$. Affdele nu huer Tellere met sin Neffnerne/ 30. met 5. da faar du 6. hele/ Dele saa 40. aff met 7. da faar du $5\frac{5}{7}$. Vdaff disse tuende Producter/ kant du vide oc see/ at $\frac{3}{5}$. er større end $\frac{4}{7}$. fordi at 6. er mere end 5. oc $\frac{5}{7}$. oc saa met andre flere/ etc.

En anden maade.

Multiplicere den første Bruds Tellere met den anden Bruds Neffnere/ dernæst den anden Bruds Tellere met første Bruds Neffnere/ Saa seer du huilcket Tal størst er/ oc him andet offuergaar.

Exempel.

Item/ huilcken er størst aff $\frac{5}{6}$. oc $\frac{6}{7}$. Sig 5. gange 7. er 35. oc 6. gange 6. er 36. her seer du nu/ at $\frac{6}{7}$. er mere end $\frac{5}{6}$. del/ thi 36. er mere end 35.

Her noget at omtale/ Huorledis mand disse forscreffne Species vdi Brudet Tal/ skal Probere/ er icke fornøden/ thi mand kand den ene Species igiennem den anden Probere/ som tilforne er omtalet oc lært.

Her

Her efftersølger Regula De-Tri vdi Brudet Tal / oc først vdi enfaaldige oc slætte Brud.

ITem / En kiøber $\frac{3}{4}$. del Alne Klæde for 12. ß / huad koster 9. Alne. Facit 9. ℳ / Sæt det første i Regelen som her staar.

$\frac{3}{4}$. Alne——12. Skillinge——9. Alne.

Multiplicere det sidste som er 9. met den første bruds Neffnere / som er 4. da faar du 36. dennem sæt sidst / sæt Telleren som er 3. først / oc de 12. Skillinge mit vdi Regelen / kommer at staa som her.

3. Alne——12. Skillinge——36. Alne.

Multiplicere nu det middelste met det sidste / oc affdele det met det første / kommer Facit som offuen faare staar.

Item / $\frac{7}{8}$. Alne Guld Snorer for 4. ℔ / Huad koster 24. Alne. Facit 36. Skillinge / 1. ℔ / 2$\frac{6}{7}$. ₰.

Giør som her offuen faare sagt er / Multiplicere det sidste / som er 24. met Neffneren / som er 8. kommer 192. sæt dennem sidst / Sæt Telleren først / kommer at staa som her.

7. Alne————4. ℔————192. Alne.

Item /

Item/ En Alne Silcke lad for $\frac{1}{8}$. Marck/ Huad koster 10. Alne. Facit 1. ℳ/ 4. ß.

Multiplicere det første som er 1. met den middelste Bruds Neffnere / som er 8. kommer 8. sæt dennem først/ sæt Telleren som er 1. mit vdi Regelen/ oc de 10. Alne sidst / kommer at staa som her.

8. Alne——1. Marck——10. Alne.

Giør du som tilforne tit oc offte vdi Regelen DeTri sagt oc lært er/at du Multiplicerer det middelste met det sidste/ oc affdeler det saa met det første/kommer Facit som offuenfore staar.

Item/ En kiøber 3. Alne Lærit for $\frac{2}{3}$. ℳ/ huad koster 20. Alne. Facit 4. ℳ/ 7. ß/ 1$\frac{1}{3}$. ₰. Sæt det i Regelen som her.

9. Alne——2. Marck——20. Alne.

Item/ En kiøber 8. Pund Russiner for 24. ß/ huad koster $\frac{3}{4}$. Pund. Facit 2. ß/ 3. ₰.

Multiplicere det første som er 8. Pund/met den sidste Bruds Neffnere som er 4. Da faar du 32. dem sæt først/ Sæt Telleren som er 3. sidst/oc de 24. ß. mit/kommer at staa som her.

32. Pund——24. Skillinge——3. Pund.

Item/ En kiøber 4. Skippund Vox for 60. Daler/ huad koster $\frac{3}{5}$. Skippund. Facit 9. Daler/ Sæt det i Regelen som her staar.

20. Skipp℔——60. Daler——3. Skipp℔.

Item/

Jtem / En kiøber $\frac{3}{4}$. Alne Risch Sayen / for $\frac{3}{4}$. Marck / Huad koster 5. Alne / Facit 5. Marck / sæt det først i Regelen som her staar.

$\frac{3}{4}$. Alne———————$\frac{3}{4}$ Marck———————5. Alne.

Multiplicere det sidste som er 5. met den første Bruds Neffnere / som er 4. da faar du 20. sæt dennem sidst / Multiplicere saa den første Bruds Tellere / som er 3. met den middelste Bruds Neffnere / som er 4. kommer 12. Sæt dennem først / Sæt saa mit vdi Regelen / den middelste Bruds Tellere som er 3. da kommer det at staa som her.

12. Alne———————3. ℔———————20. Alne.

Jtem / En kiøber $\frac{7}{8}$. Marck Kobber / oc giffuer for 1. ℔. $\frac{1}{12}$. ℔ / huad koster de $\frac{7}{8}$. ℔ / Kobber. Facit 1. ß / 2. ₰.

Multiplicere det første som er 1. met den middelste / oc saa met den sidste bruds Neffnere / som er 12. oc 8. da faar du 96. dem sæt først / Sæt mit i Regelen / den middelste Bruds Tellere / som er 1. oc sæt den sidstis Tellere som er 7. sidst i Regelen / Som du seer her staar.

96. Marckpꝫ———1. ℔———7. Marckpund.

Jtem / En giffuer for $\frac{1}{4}$. Alne Silcke Snorer 4. ₰ / Huad skal hand giffue for $\frac{8}{9}$. Alne. Facit 14$\frac{2}{9}$. ₰.

Multi-

Multiplicere den første Bruds Tellere/ som er 1. met det sidste Bruds Neffnere som er 9. bliffuer 9. som det er/ Sæt dennem først/ Multiplicere saa den sidste bruds Tellere som er 8. met den første Bruds Neffnere/ som er 4. kommer 32. dem sæt sidst/ kommer at staa som her. .

9. Alne——4. Penninge——32. Alne.

Item/ En kiøber $\frac{9}{16}$. Pund Quigsølff/ for $\frac{6}{7}$. ℳ/ huad koster $\frac{3}{8}$. Pund. Facit 9. ß/ 1$\frac{5}{7}$. ₰.

Multiplicere den første Bruds Tellere/ som er 9. met den middelste oc sidste Bruds Neffnere/ som er 7. oc 8. kommer 504. dennem sæt først/ Multiplicere saa den sidste Bruds Tellere som er 3. met den førstis Neffnere/ som er 16. da faar du 48. Sæt den sidst/ sæt saa den middelste Tellere/ som er 6. mit vdi Regelen/ kommer at staa som du her seer.

504. Pund——6. Marck——48. Pund.

Her efterfølger Regula De-Tri/ met halfft oc brudet Tal tilhobe.

Her effter vil ieg dig nu grundeligen vnderuise oc lære/ huorledis du retteligen de Exempler i helt oc brudet Tal/ indføre oc

 ret

ret vdi Regelen sætte skal/ huilcke som ere delde vdi 7. dele.

Item/ Naar dig faarekommer i dit Regenskaff/ Ort aff Daler eller Gyldener / da scriff for dennem / som denne Taffle dig lærer oc vduiser.

scriff for		Ort	Daler eller Gylden.
$\frac{1}{2}$	it halffe		$\frac{1}{8}$
1	it helt		$\frac{1}{4}$
$1\frac{1}{2}$	halffandet		$\frac{3}{8}$
2	thu		$\frac{1}{2}$
$2\frac{1}{2}$	halfftredie		$\frac{5}{8}$
3	try		$\frac{3}{4}$
$3\frac{1}{2}$	halffierde		$\frac{7}{8}$

Den første del / som faare er brud / oc det middelste oc sidste er brut.

Item / En kiøber it stycke Klæde helder $36\frac{3}{4}$. Alne for 24. Daler/ 1. Marck/ huad koster 8. Alne. Facit 15. ℳ/ 14. ß/ 3. ₰/ oc $\frac{15}{147}$. del ₰/ eller $\frac{3}{29}$. del i sit mindste.

Her seer du/ at det første er it Brud / oc det middelste oc sidste er helt / bryd nu samme Brud i sig selff/ det er / Multiplicere det hele

som

som er 36. met samme Bruds Neffnere/som er 4. da faar du 144. Leg nu Telleren til som ere 3. da faar du 147. Sæt dem først i Regelen/ Leg nu det sidste op/som er 8. Alne/ oc Multiplicere dem met den første Brøckis Neffnere/ som er 4. da faar du 32. dennem sæt sidst i Regelen/ Giør saa de 24. Daler met 3. til ℳ/ oc leg den ene ℳ. til/ da faar du 73. ℳ/ dennem sæt mit i Regelen/ da kommer det i sit hele vdi Regelen at staa som du her seer.

147. Alne——73. Marck——32. Alne.

Multiplicere nu det middelste met det sidste/ oc Affdele det met det første/da faar du det Facit som offuen faare staar.

Item/ En kiøber $3\frac{6}{8}$. Alne Skeffuerdug for 5. ℳ/ 4. ß/ huad koster 26. Alne. Facit 36. Marck/ 6. Skillinge/ 4. Penninge/ oc $\frac{24}{30}$. del ₰/ eller $\frac{4}{5}$. del vdi sit mindste.

Bryd nu det første vdi sig selff / som er $3\frac{6}{8}$. del/som tilforne vdi det første Exempel er lært da faar du 30. sæt dem først / Multiplicere saa det sidste som er 26. Alne/ met den første Brøckis Neffnere/ som er 8. da faar du 208. Sæt dennem sidst / Giør saa de 5. Marck til Skillinge/ leg de 4. Skillinge til/sæt dennem mit/ kommer at staa som her.

30. Alne——84. Skillinge——208. Alne.

 Giør

Giør nu som tilforne tit oc offte er lært at du Multiplicerer / det middelste met det sidste/ oc affdeler det saa met det første/ kommer Facit som forscreffuit staar.

Item / En kiøber 20. Skippund Kaaber/ oc giffuer for $2\frac{3}{4}$. Skippund 27. ℔/ 2. ß/ 3. ₰/ huad koster samme 20. Skippund Kaaber. Facit 197. ℔/ 6. ß/ 2. ₰/ oc $\frac{2}{17}$. del ₰.

Giør nu i alle maade som dig her tilforne lært er/ da kommer det vdi Regelen at staa som du her seer.

11. Alne——5211. Penninge——80. Alne.

Item/ En kiøber $9\frac{3}{4}$. Pund Peber for 28. ℔/ 5. ß/ huad koster 58. Pund 6. Lodt. Facit 168. ℔/ 15. ß/ 5. ₰/ oc $\frac{960}{1248}$. del ₰/ eller $\frac{10}{13}$. del i sit mindste.

Bryd det første i sig selffue som tilforne er lært/ kommer 39. dennem giør met 32. til Lod/ da faar du 1248. Lod/ sæt dennem først/ Giør saa de 58. Pund met 32. til Lod/ leg 6. Lod til/ Multiplicere saa de Lod/ met de første Bruds Neffnere/ som er 4. kommer 7448. dennem sæt sidst/ giør dernæst de 28. ℔. til ß/ leg de 5. ß. til/ da faar du 453. Sæt dennem mit/ kommer at staa som her.

1248. Lodt——453. ß——7448. Lodt.

Item/ En kiøber $\frac{3}{4}$. oc $\frac{4}{5}$. del Pund Ingefær

fær for 2. ℳ/minus 5. ß/huad koster 9. Pund/ minus 7. Lodt. Facit 9. Marck/ 8. ß/ 11. ₰. oc $\frac{35}{62}$. del ₰. vdi sit mindste.

Addere $\frac{3}{4}$. oc $\frac{4}{5}$. del tilsammen/ som tilforne vdi den første Species vdi Brudet Tal lært er/ Giør dernæst de 9. Pund met 32. til Lodt/ tag 7. Lodt fra/ Multiplicere dennem saa met Neffneren/ sæt sidst/ giør de 2. ℳ. til ß/ Sæt mit/ kommer i Regelen at staa som her.

992. Lodt——27. ß——5620. Lodt.

Den Anden del/ som det middelste er brud.

ITem/ en kiøber it stycke Fløyel/som holder 15. Alne for 29. Daler/ 2$\frac{1}{2}$. Ort/ huad koster 3. Alne. Facit 5. Daler/2. ℳ/ 12. ß/4. ₰/oc $\frac{96}{120}$. del ₰/eller $\frac{4}{5}$. del i sit mindste.

Scriff hoss de 29. Daler/ $\frac{3}{8}$. Daler/ for de halfftredie Ort/ bryd det/som før er lært/saaledis/ At du Multiplicerer det hele som er 29. met Neffneren som er 8. leg Telleren til som er 5. da faar du 237. Daler/ sæt dennem mit i Regelen/Multiplicere saa det første som er 15. Alne met Neffneren som er 8. kommer 120. sæt dem først/ kommer i Regelen at staa som her.

120. Alne——237. Daler——3. Alne.

Item/ It Skippund for 16. $\frac{2}{3}$. ℳ/ Huad koster it Lispund. Facit 13. ß/ 4. ₰/ Staar vdi Regelen som her.

60. Lispund——50. Marck——1. Lispund.

Item/ En kiøber 5. Skippund Bly/ for 69. fl/ 1. Ort/ huad koster 1. Skaalepund. Facit 1. ß/ 8. ₰/ oc $\frac{31}{40}$. del ₰. i sit mindste.

Giør de 5. Skippund met 20. til Lispund/ ocsaa de Lispund met 16. til Skaalepund / da faar du 1600. Skaalepund/ dennem Multiplicere met den middelstis Neffnere/ som er 4. kommer 6400. sæt først/ scriff for den Ort $\frac{1}{4}$. Gylden / bryd det / kommer i Regelen som du her seer.

Skaalepund	Gylden	Skaalepund.
6400——	——277——	——1

Item/ En kiøber 7. Cintener Olie / oc 12. Pund/ for 42. Gylden/ 2. Ort/ huad koster 1. Pund/ minus 8. Lodt. Facit 1. Skilling/ 7. ₰/ oc $\frac{44}{199}$. del ₰. i sit mindste.

Scriff for de 2. Ort $\frac{1}{2}$. Gylden / giør saa de 7. Cintener / met 112. til Pund/ oc de Pund met 32. til Lod / Multiplicere dennem met den middelstis Neffnere/ bryd det middelste/ kommer i Regelen som her staar.

Lod	Gylden	Lod.
50944——	——85——	——24.

Item/

Jtem/ 3. Korter Klæde for en Gylden / oc $1\frac{1}{2}$. Ort/ huad koster 48. Alne/ Facit 88. Gylden/ Scriff for det halffandet Ort $\frac{3}{8}$. Gylden/ bryd det i sig / Multiplicere det faariste met Neffneren/ kommer i Regelen som her staar.

24. Korter —— 11. ℛ —— 192. Korter.

Den tredie Del / som er brudet sidst.

JTem/ En kiøber 14. Lester Byg/ 5. ℔/ oc $9\frac{1}{4}$. Skeppe / oc giffuer for huer Skeppe 5. ß/ 4. ₰/ huad koster samme Byg. Facit 462. Daler/ 1. ℳ/ 1. ß/ 4. ₰.

Giør de 14. Lester met 12. til Pund/ Leg de 5. Pund til/ da faar du 173. Pund/ giør saa de Pund met 24. til Skepper/ oc leg de $9\frac{1}{4}$. Skepper til/ da faar du $4161\frac{1}{4}$. Skepper/ Bryd nu det vdi sig selff/ det er Multiplicere 4161. met Neffneren/ som er 4. leg Telleren til som er 1. kommer 16645. Skepper/ Sæt dem sidst i Regelen/ Giør nu de 5. ß. til ₰/ leg 4. ₰. til/ da faar du 64. Penninge/ Sæt dennem mit/ Multiplicere saa det første met den sidstis Neffnere/ som er 4. kommer vdi Regelen som her staar.

4. Skepper —— 64. ₰ —— 16645. Skepper.

 Jtem/

Item/ En kiøber 18. Læster Malt oc $6\frac{4}{5}$. Pund/ oc giffuer for huert Pund 3. Daler/ minus 4. ß / Huad koster samme Malt. Facit 649. Daler/ $2\frac{1}{2}$. Marck.

Giør de 18. Læster met 12. til Pund/ leg $6\frac{4}{5}$. Pund til/ bryd det i sig selff/ gack saa i det faariste/ met den sidstis Neffnere/ kommer at staa som her.

5. Pund——140. ß——1114. Pund.

Item/ En kiøber 5. Skippund/ 4. Lispund / $6\frac{2}{3}$. Skaalepund Hør / oc giffuer for Lispundet 3. Marck/ minus 6. ß/ 4. ₰/ Huad koster samme Hør. Facit $271\frac{1}{2}$. Marck/ 6. ß/ 8. ₰/ oc $\frac{1}{2}$. ₰/ i sit mindste.

Giør de Skippund met 20. til Lispund/ oc de Lispund met 16. til Skaalepund/ bryd det/ som før er lært / kommer at staa som her.

48. Skaalep℔—500. ₰—5012. Skaalep℔.

Item/ En kiøber $3\frac{1}{2}$. Cintener/ minus 22. Pund. Tara for Told oc Fract $10\frac{1}{4}$. Pund/ oc giffuer for it Cintener 43. Daler/ 14. ß/ huad er Facit/ Facit er 135. Daler/ $2\frac{1}{2}$. ort/ 5. ₰/ oc $\frac{35}{50}$. del ₰. i sit mindste.

Giør de $3\frac{1}{2}$. Cintener met 112. til Pund / Tag der fra 22. Pund / oc for Tara tag 11. Pund/ oc 8. Lod for $\frac{1}{4}$. Pund/ bliffuer igien aff it Pund 24. Lodt/ scriff for dennem $\frac{3}{4}$. Pund/

bryd

bryd det i sig selffue / oc gack i det faariste met den sidstis Neffnere / kommer vdi Regelen som her staar.

448. Pund——2030. ß——1439. Pund.

Item / En kiøber 1. Sæck Ingefær veger $5\frac{1}{2}$. Cintener / $58\frac{1}{2}$. Pund / Tara for Fract oc Told $10\frac{3}{4}$. Pund / $6\frac{1}{4}$. Lodt / koster huer Pund $1\frac{1}{2}$. ℳ / 8. ß / 5. ₰ / Huad koster den hele Sæck / Facit $1134\frac{1}{2}$. ℳ / 18. ß / 2. ₰ / oc $\frac{51}{128}$. ₰.

For de 3. Quintin som bliffuer til offuers / scriff $\frac{3}{4}$. Lodt.

128. Lodt——821. ₰——84935. Lodt.

Item / En kiøber it Fad Vinsten / holder $498\frac{4}{5}$. Pund / oc giffuer for 100. Pund 8. ℳ / minde 15. ß / Huad koster samme Fad. Facit 38. ℳ / 1. ß / 4. ₰ / oc $\frac{2}{25}$. del ₰. i sit mindste.

500. Pund——305. ß——2494. Pund.

Den Fierde del / som den første oc middelste er brut.

ITem / En kiøber 3. stycke Kamlot / som holde tilsammen $87\frac{5}{6}$. Alne faar $54\frac{3}{4}$. Ꝺ / huad koster 8. Alne. Facit $4\frac{1}{2}$. Ꝺ / $7\frac{1}{2}$. ß / 3. ₰ / oc $\frac{237}{527}$. del ₰. i sit mindste.

Her seer du at det første oc middelste er brudt / Bryd nu huert brud vdi sig som tilforne er

ne er lært/ Multiplicere saa det første met den middelste brøckis Neffnere/ som er 4. Dernæst Multiplicere det sidste som er 8. Alne met den første brøckis Neffnere/ som er 6. Da kommer det vdi sit hele at staa/ som du her seer.

2108. Alne——219. Marck——48. Alne.

Item/ En kiøber $8\frac{3}{4}$. Skippund for 98. Gylden/ 3. Ort/ Huad koster 4. Lispund/ 6. Marckpund. Facit 2. Gylden/ 19. ß/ 11. ₰/ oc $\frac{23}{49}$. del ₰. i sit mindste.

Scriff for de 3. Ort $\frac{3}{4}$. Gylden/ bryd huert Brud i sig/ Multiplicere det første met den middelstis Neffnere/ Da faar du 140. dennem giør met 280. til Marckpund/ Da faar du 39200. Sæt dennem først/ giør saa de 4. Lispund met 14. til Marckpund/ oc leg de 6. p₰. til/ Multiplicere dennem met den førstis Neffnere som er 4. kommer 248. Marckpund/ sæt sidst/ kommer at staa som her.

39200. Pund——295. Gylden——248. Pund.

Item/ En kiøber it stycke siden Atlask/ holder $43\frac{3}{5}\frac{1}{2}$ Alne for $34\frac{2}{3}\frac{1}{2}$ Gylden/ huad koster 3. Alne. Facit 2. Gylden/ 15. ß/ 2. ₰/ $\frac{2}{29}$. del ₰. vdi sit mindste/ Dette er giort i sit mindste/ først met 5. 7. oc 3.

Duplere Tellerne oc Neffnerne/ bryd saa huert i sig/ som før er lært/ kommer at staa som her.

6090.

6090. Alne—345. Gylden—42. Alne.

Item / En kiøber $24\frac{1}{4}$. Pund Mandele/ for $29\frac{5\frac{1}{2}}{6}$ Marck / huad koster $211\frac{1}{2}$. Pund/ 16. Lod. Facit 257. ℳ/ 8. ß/ 10. ₰/ oc $\frac{174}{197}$. del ₰. vdi sit mindste.

Duplere den første Tellere oc Neffnere/ som er $1\frac{1}{4}$. da faar du $\frac{5}{8}$. del/ i lige maade Duplere den middelstis/ som er $\frac{5\frac{1}{2}}{6}$ da faar du $\frac{11}{12}$. del/ bryd nu det første Brud i sig selff/ Multiplicere det saa met den middelstis Neffnere/ som er 16. giør saa de Pund met 32. til Lod / da faar du 75648. Lodt/ Sæt først/ bryd saa det middelste i sig selff / kommer 359. dennem sæt mit/ Giør nu de $211\frac{1}{2}$. Pund til Lod/ leg de 16. Lod til / Multiplicere dennem met den forste brøckis Neffnere/ som er 8. kommer i Regelen at staa i sit hele som her.

75648. Lod——359. ℳ——54272. Lod.

Item/ En kiøber $\frac{2}{3}$. oc $\frac{3}{4}$. vdaff $\frac{1}{8}$. del/ Lispund Bærge Fisk/ for $\frac{5}{6}$. oc $\frac{7}{8}$. vdaff $\frac{1}{16}$. Marck/ huad koster 9. Lispund. Facit 11. ℳ/ 7. ß/ 5. ₰/ oc $\frac{25}{31}$. del i sit mindste.

Addere $\frac{2}{3}$. oc $\frac{3}{4}$. del / som i den første Species vdi brudet Tal lært er/ kommer $\frac{17}{12}$. Tag dennem fra $\frac{1}{1}$. kommer $1\frac{7}{24}$. del i sit mindste/ sæt først/ i lige maade Addere $\frac{5}{6}$. oc $\frac{7}{8}$. Tag det saa

vdaff

vdaff $\frac{1}{10}$. kommer 1$\frac{31}{48}$. del Marck / Sæt mit/ kommer først i Regelen at staa som her.

1$\frac{7}{24}$. Lispund——1$\frac{31}{48}$. ℳ——9. Lispund.

Bryd nu huert vdi sig/ Multiplicere det sidste met den førstis Neffnere / oc det første met den middelstis Neffnere/ kommer i sit hele at staa som her.

1488. Lispund——79. ℳ——216. Lispund.

Den Femte del/ som mit oc sidst er brud.

ITem / En kiøber 55. Pund Rissen gryn/ faar 14. Gylden/ 3$\frac{1}{2}$. Ort/ huad koster 12$\frac{6}{7}$. Pund. Facit 3. ℛ/ 19. ß/ 1. ₰/ oc $\frac{7}{77}$. del Penninge i sit mindste.

Her maat du see/ at det middelste oc sidste er brud / Scriff nu for de 3$\frac{1}{2}$. Ort / $\frac{7}{8}$. Gylden. Sæt op til de 14. saa 14$\frac{7}{8}$. bryd nu det i sig selff det er/ Multiplicere 14. met Neffneren som er 8. Leg Telleren til som er 7. kommer 110. Gylden/ sæt dennem mit/ bryd i lige maade det sidste / som er 12$\frac{6}{7}$. da faar du 90. Pund/ sæt sidst/ Multiplicere nu det første som er 55. Pund/ met den middelstis Neffnere / som er 8. oc dernæst met den sidstis Neffnere/ som er 7. da faar du 3080. Pund/ sæt dennem først/ kommer i Regelen som her staar. 3080.

3080. Pund———119. fl———90. Pund.

Item/ En kiøber 230. Pund for $24\frac{7}{8}$. fl/ huad koster $13\frac{3}{4}$. Pund. Facit 1. Gylden/ 19. ß/ 5. ₰/ oc $\frac{37}{46}$. ₰/ i sit mindste.

7360. Pund———199. fl———55. Pund.

Item/ En kiøber 4. Cintener/ minus 18. Pund for $111\frac{3}{16}$. Marck/ huad koster $2\frac{3}{4}$. Cintener/ oc $11\frac{3}{8}$. Pund. Facit $82\frac{1}{2}$. Dl/ 1. ß/ 3. ₰/ oc $\frac{147}{172}$. del ₰/ i sit mindste.

For de $\frac{3}{4}$. Cintener leg til 84. Pund/ Leg saa de 11. Pund til / bryd det met $\frac{3}{8}$. kommer at staa som her.

55040. Pund——1779. Dl——2555. Pund.

Item/ En kiøber 124. Pund for $152\frac{1}{8}$. Marck/ huad koster $4\frac{1}{9}$. Pund. Facit 14. ß/ 2. ₰/ oc $\frac{145}{188}$. del ₰/ i sit mindste.

35712. Pund——2441. Marck——13. Pund.

Item/ En kiøber 17. Alne/ minus 3. Korter for 18 minus $\frac{3}{4}$. Marck/ huad koster 30. minus $\frac{1}{4}$. Alne. Facit 31. Dl/ 9. ß/ 3. ₰/ oc $\frac{33}{65}$. del ₰/ i sit mindste.

Bryd huert i sig/ tag Tellerne fra/ oc naar du haffuer taget Telleren fra det sidste/ som er 30. — ÷ — $\frac{1}{4}$. giør dennem saa met 4. til Korter/ kommer at staa som her.

1040. Korter——69. Marck——476. Korter.

Den Sette del / som det første oc sidste er brudt.

Item / $8\frac{3}{5}$. Skippund Bly for 99. Gylden / huad koster 1. Skippund oc $15\frac{3}{5}$. Lispund. Facit $20\frac{1}{2}$. Gylden / 3. ß / 0. ₰ / oc $\frac{42}{43}$. del Penninge vdi sit mindste.

Her er det første oc sidste brut / oc det middelste er helt / bryd nu det første i sig selff / naar det er brut / Multiplicere det saa met den sidste brøckis Neffnere / som er 4. kommer 172. Skippund / giør dennem met 20. til Lispund / Da faar du 3440. Lispund / sæt dennem først i Regelen / Dernæst giør det 1. Skippund met 20. til Lispund / leg de 15. Lispund til / bryd det met $\frac{3}{5}$. kommer 143. dennem Multiplicere met den førstis Neffnere som er 5. kommer 715. sæt dem sidst i Regelen / kommer vdi sit hele at staa som her.

3440. Lispund——99. fl——715. Lispund.

Item / En kiøber $\frac{11}{12}$. Alne Læridt for 5. Marck / minus 4. ß / 2. ₰ / Huad koster $16\frac{5}{6}$. Alne. Facit 174. ℳ / 1. ß / 1. ₰ / oc $\frac{2}{13}$. del ₰. vdi sit mindste. Duplere den førstis Tellere oc Neffnere / giør siden som tilforne tit oc offte lært er.

66. Alne——910. ₰——2424. Alne.

Item /

Item / En kiøber $9\frac{2}{3}$. Alne Hollands Lærridt / oc giffuer for $1\frac{1}{2}$. Alne / 10. Skillinge / 4. ₰. Facit 4. ℳ / 2. ß / 7. ₰ / oc $\frac{1}{3}$. ₰.

9. Alne———124. ₰———58. Alne.

Den Siuffuende oc sidste del / vdi huilcket det første / middelste oc sidste er brudt.

Item / En kiøber $23\frac{3}{4}$. Skippund Flesk / oc giffuer for $\frac{4}{5}$. Lispund 15. Daler / $\frac{1}{2}$. Ort / huad koster samme Flesk. Facit 1890. Daler / 1. ℳ / 14. Skillinge.

Her seer du at det første / middelste / oc sidste er brut / bryd nu det første vdi sig selffue / Saa at du formerer 3. met 5. oc legger 4. der til / da faar du 19. formere dennem met den middelstis Neffnere som er 8. dernæst met den sidstis Neffnere / som er 4. kommer 608. sæt dennem først / Scriff nu for den halffue Ort $\frac{1}{8}$. del Daler / Bryd det i sig selff / kommer 121. Sæt mit i Regelen / bryd nu det sidste i sig selff som er $23\frac{3}{4}$. da faar du 95. dennem formere / met den førstis Neffnere / som er 5. kommer 475. Skippund / dennem giør met 20. til Lispund / Da faar du 9500. Sæt dennem sidst / kommer i sit hele at staa som her.

608. Lispund——121. Daler——9500. Lispu.

Item /

Item/ En kiøber $72\frac{3}{4}$. Pund for 53. Daler/ $\frac{1}{3}$. Ort/ huad koster $6\frac{4}{5}$. Skippund/ oc $3\frac{3}{4}$. Lispund. Facit 101. Daler/ $2\frac{1}{2}$. Marck/ 6. $\frac{11}{12}$ ß. 1. ₰/ oc $\frac{33}{47}$. del ₰/ i sit mindste.

For det $\frac{1}{3}$. Ort/ Leg 4. Skillinge/ leg der imod 48. ß/ (som er 1. Daler) halffuere nu 4. oc 48. men du kant/ da kommer der $\frac{1}{12}$. del vdaff/ sæt dennem op til 53. bryd det i sig/ kommer 637. Daler / Sæt dennem mit / bryd nu det første i sig selff/ som er $72\frac{3}{4}$. kommer 291. Multiplicere dennem met den middelste oc sidste Neffnere/ som er 12. oc 4. Da faar du 13968. Pund. Sæt først i Regelen/ Dernæst giør de 6. Skippund met 20. til Lispund/ leg der til 16. Lispund/ for de $\frac{4}{5}$. Skippund / oc saa de 3. Lispund/ kommer 139. formere dennem met Neffneren som er 4. Leg Telleren til som er 3. Multiplicere dennem saa met den førstis Neffnere/ som er 4. kommer 2236. sæt sidst / kommer at staa som her.

13968. Pund—637. Daler—2236. Pund.

Item/ En kiøber $\frac{1}{52}$. Cintener oc $30\frac{1}{4}$. Pund Tælle for 21. Gylden $3\frac{4}{5}$. Ort/ huad koster $10\frac{1}{2}$. Pund. Facit 14. Skillinge/ 3. ₰/ oc $\frac{4773}{22585}$. del ₰/ i sit mindste.

Scriff for de $3\frac{4}{5}$. Ort/ $\frac{19}{20}$. Gylden.

103400. Pund——439. Gylden——84. Pund.

Item/

Item/ En kiøber 45. minus $\frac{3}{4}$. Alne for 67. Gylden/ minus 1. Ort/ Huad koster 11. minus $\frac{3}{4}$. Alne. Facit 15. Gylden/ 23. ß/ 6. ₰/ oc $\frac{2}{35}$. del ₰. i sit mindste.

Bryd huert Brud i sig selff/ tag Telleren fra/ kommer i Regelen som her staar.

2124. Alne——267. ℞——124. Alne.

Item/ En kiøber $57\frac{1}{4}$. Alne Fløyel/ oc giffuer for $1\frac{11}{12}$. Alne $\frac{3}{8}$ Daler/ Huad koster samme Fløyel. Facit 40. Daler/ 7. ß/ 9. ₰/ oc $\frac{3}{5}$. del ₰ i sit mindste.

1920. Alne——7. Daler——11016. Alne.

Item/ En kiøber $9\frac{3}{4}$. Pund for 36. Gylden/30. ß/ huor tit kand ieg kiøbe 4. Pund 24. Lod for 276. Gylden/ 10. ß. Facit 14. gange oc $\frac{5349}{8579}$. del gange i sit mindste.

Scriff for de 30. ß/ $\frac{3}{4}$. Gylden/ oc for de 24. Pund/ $\frac{3}{4}$. Pund/ i lige maade scriff for de 10. ß/ $\frac{1}{4}$. ℞/ bryd det kommer som her staar.

592. Pund——147. ℞——76. Pund.

Facit 18. ℞/ 34. ß/ 10. ₰/ oc $\frac{13}{37}$. del ₰. i sit mindste/ Giør dennem til Penninge/ Sæt der op til $\frac{13}{37}$. del ₰/ bryd det/ sæt det først i Regelen/ sæt mit 1. gang/ bryd de $276\frac{1}{4}$. ℞. i sig selff/ formere dennem dernæst met den førstis

K Neff-

Neffnere/giør dennem saa til Penninge/Sæt dennem sidst/ kommer i Regelen som her.

134064O. ₰——1. gang——19624800. ₰.

Item/ En kiøber $5\frac{1}{4}$. Pund Saffran/ for $3\frac{1}{2}$. Gylden/ 12. ß/ Huor tit kand ieg kiøbe 3. Pund/ 16. Lodt for 332. Gylden/ 8. ß. Facit 131. gang/ oc $\frac{5}{38}$. del gang.

Scriff for de 12. ß/ oc den halle Gylden/ $\frac{4}{5}$. Gylden/ oc for de 16. Lodt/ $\frac{1}{2}$. Pund/ oc for de 8. ß/ $\frac{1}{2}$. Gylden/ bryd det kommer som her.

210. Pund————19. ß————28. Pund.

Facit $2\frac{1}{2}$. Gylden/ 1. ß/ 4. ₰.

Scriff nu for den halle Gylden oc den 1. ß/ oc 4. ₰/ $\frac{1}{3}$. Gylden/ Bryd det kommer at staa som her.

190. Gylden——1. gang——24915. Gylden.

Her efterfølger nogle skiøne oc nyttige Exempler/ vdi huilcke du lærer at Summere oc Regne/ Skippund/ Cintener/ Lispund oc Marck-pund/ etc.

Men her skalt du mercke/ huor dette Tegen -+- findis/ da betyder det mere/ Oc huor dette Tegen -÷- staar/ det betyder mindre.

Item/

Item/ En kiøber 5. Flasker met Petre Olie.
Den Første veger $2\frac{1}{2}$. Cintener—j—18. p℔.
Den Anden veger 3. Cintener—j—30. p℔.
Den Tredie veger $3\frac{1}{2}$. Cintener—÷—24. p℔.
Den Fierde veger 2. Cintener—j—9. p℔.
Den Femte veger $3\frac{1}{2}$. Cintener—÷—12. p℔.

Tara vdaff huer Flaske 17. Pund / koster huert Pund 2. Gylden / 1. Ort / Huad køster samme Olie. Facit 3510. ß.

Addere Cintener tilhobe for sig / oc Pundene for sig selff/ tag de Pund der fra / som dette Tegen——:——staar hoss / giør saa de Cintener met 112. til Pund / Scriff for den Ort/ $\frac{1}{4}$. Gylden/ bryd det / formere det faariste met Neffneren/ kommer at staa som her.

4. Pund——9. Gylden——1560. Pund.

Item / En kiøber 4. Tynner Honning/ som vege 4. Cintener——j——11. Pund/ 5. Cintener——j——48. Pund / 3. Cintener——:——9. Pund/ $3\frac{1}{2}$. Cintener——j——16. Pund/ Tara offuer alt/ $2\frac{1}{2}$. Cintener/ 102. Pund / Cintenerit for 14. Gylden/ 2. Ort/ huad koster samme 4. Tynner. Facit 183. ß/ 33. ß/ 6. ₰/ oc $\frac{5}{7}$. del Penninge i sit mindste.

224. Pund——29. ß——1420. Pund.

Item/ En kiøber 6. Sæcke met Zedefær/ vege $1\frac{1}{2}$. Cintener—j—18. Pund / $1\frac{1}{2}$. Cintener

—1—27. Pund/ $1\frac{1}{2}$. Cintener—÷—20. Pund/ $1\frac{1}{2}$. Cintener———1———33. Pund / $1\frac{1}{2}$. Cintener/ —1—23. Pund/ $1\frac{3}{4}$. Cintener—÷—13. Pund. Tara offuer alt/ $2\frac{1}{2}$. Lispund / 8. Marckpund/ det Cintener for 42. Daler/ 3. Ort. Facit 447. Daler/ 35. ß/ 0. ₰/ $\frac{3}{7}$. del ₰. i sit mindste.

Leg til 84. Pund for de $\frac{3}{4}$. Cintener / giør dernæst de $2\frac{1}{2}$. Lispund/ met 14. til Marckpund/ Da faar du 35. Pund/ Tag dennem der aff/ oc de 8. Pund/ for dit Tára / kommer i Regelen som her staar.

448. Pund———171. Daler———1173. Pund.

Item/ En kiøber 4. stycker Kobber / det første holder $2\frac{1}{2}$. Cintener—÷—52. Pund / det andet $3\frac{1}{2}$. Cintener—÷—49. Pund/ Det tredie $4\frac{1}{2}$. Cintener———1———28. Pund/ Det fierde $4\frac{1}{4}$. Cintener———:———70. Pund/ Tara offuer alt $4\frac{1}{2}$ Lispund/ 7. Marckpund/ koster huer Cintener 16. Daler/ $3\frac{1}{2}$. Ort. Facit 233. Daler/ 2. [illegible]/ 1. ß/ 0. ₰/ $\frac{9}{14}$. del ₰. i sit mindste.

896. Pund———135. Daler———1551. Pund.

Item/ En kiøber 3. Korre met Figen/ vege 116. Pund/ 124. Pund/ 112. Pund / hundredit koster 3. Daler/ $1\frac{1}{2}$. Ort/ Tara vdaff huer Korre 8. Pund/ Huad koster samme 3. Korre/ Facit 11. Daler/ 3. ß/ 4. ₰/ $\frac{8}{23}$. del ₰. i sit mindste.

800. Pund———27. Daler———328. Pund.

Item/

Item / En kiøber 4. Kurre met Rußiner vege 128. Pund / 124. Pund / 126. Pund / 123. Pund / Tara aff huer Korre 7. Pund / koster huert hundret 3. fl / 3. Ort. Facit $17\frac{1}{2}$. fl / $9\frac{1}{2}$. ß.

400. Pund —— 15. Gylden —— 473. Pund.

Item / En kiøber 6. Tynner met Salpeiter vege $21\frac{1}{2}$. Cintener —÷— $56\frac{2}{3}$. Pund / koster huert Skippund 15. fl —÷— $2\frac{3}{4}$. Ort / huad koster samme 6. Tynner. Facit 120. fl / 7. ß / 7. ₰ / $\frac{27}{42}$. del ₰. i sit mindste.

Giør de $21\frac{1}{2}$. Cintener met 112. til Pund / tag 56. Pund der fra / bryd det met $\frac{2}{3}$. Tag Telleren fra som er 2. kommer 7054. Sæt dennem sidst / Dernæst giør de 15. fl. til ß / tag 27. ß. der fra for de $2\frac{3}{4}$. Ort / bliffuer igien 573. Bryd det met det brud som bleff til offuers aff de $2\frac{2}{3}$. Ort / som er $\frac{1}{2}$ ß. i sit mindste / tag Telleren fra / som er 1. kommer 1145. ß / sæt mit / giør nu det 1. Skippund met 280. til Pund / Multiplicere dennem met den middelste oc sidste brøckis Neffnere / som er 2. oc 3. kommer 168. sæt dennem først / kommer at staa som her.

1680. Pund —— 1145. ß —— 7054. Pund.

Item / En kiøber 6. Skiffuer Vox / vege 11. Skipp℔ — 1 — $14\frac{2}{3}$. Lispund / Tara $18\frac{3}{4}$. Lispund / koster 1. Skipp℔ 42. ♣ —:— 10. ß /

 huad

huad koster samme Vox. Facit 445½. Marck/ 2. ß/ 3. ₰/ oc ½. ₰. i sit mindste.

Giør de 11. Skippund met 20. til Lispund/ leg 14. Lispund til/ Tag 18. Lispund der fra/ formere det saa met Neffneren som er 4. Tag Telleren fra som er 3. bryd det saa vdi sig selff met ⅔. huad der aff kommer sæt sidst/ Sæt nu først 20. Lispund for det 1. Skippund/ formere dennem først met den sidstes Neffnere/ som er 3. ocsaa met den Neffnere som staar vnder dit Tara som er 4. (Thi det sidste bleff oc formerit met samme Neffnere) huad der aff kommer sæt først/ giør de 42. Marck til Skillinge/ tag 10. Skillinge der fra/ sæt mit i Regelen/ som her staar.

240. Lispund——662. ß——2585. Lispund.

Item/ En kiøber 4. Sæcke met Lauffuerbær/ vege 3. Cintener -:- ⅛. Pund/ 3¼. Cintener -:- ½. Pund/ 4. Cintener -1- ¼. Pund/ 2½. Cintener -1- ¾. Pund/ Tara offuer alt 2. Cintener -÷- 5/7. del Cintener/ Oc giffuer for 8. Pund -÷- ¼. Pund 12. Marck -÷- ⅓. Marck/ Huad koster samme 4. Sæcke. Facit 2038. ₰/ 4. ß/ 5. ₰/ oc 21/31. del ₰. i sit mindste.

For ⅛. del/ tag fra 14. Pund/ for ½. tag 56. Pund fra/ for ¼. leg 28. Pund til/ for ¾. leg 84. Pund til/ For Tara/ som er 2. Cintener -÷- 5/7.

tag

tag 144. Pund fra/ bliffuer igien 1354. Pund/ formere dennem met den førstis Neffnere/ som er 4. kommer 5416. sæt sidst/ Bryd nu huert i sig/ tag Telleren fra/ kommer vdi Regelen som her.

93. Pund——35. ℔——5416. Pund.

Om Vinden oc Taben.

Item/ En kiøber en Læst Malt for 36. Daler/ Nu sel hand Skeppen igien for 8. ß/ huor meget vinder hand paa samme Malt. Facit 12. Daler.

Dette oc alle andre saadanne Exempler skalt du saaledis giøre. Denne Læst Malt siger hand sig at haffue kiøbt for 36. Daler/ oc hand sel nu Skeppen igien for 8. ß. Regne derfaare først huor meget Læsten kommer at staa effter de 8. Skillings kiøb/ saa seer du huilcken Sum størst bliffuer/ Er den Sum større der du faar/ end den første Sum er der hand først vdgaff/ da vinder hand saa meget som hand er større/ Men er hand minde end den første/ da taber hand saa meget som hand er minde/ Sæt det i Regelen som her.

1. Skeppe——8. ß——288. Skepper.

Multiplicere det middelste met det sidste/

oc du kant icke affdele det met det første / Da faar du 48. Daler / oc saa meget koster samme Læst Malt effter de 8. Skillings kiøb / tag nu 36. fra 48. bliffuer igien 12. Daler / huilcke hand haffuer vundet.

Item / En kiøber it stycke Klæde holder 48. Alne for 44. Daler / oc sel Alnen igien for 3. Marck / 4. ß / huor meget er hans vinding. Facit 8. Daler.

Sig:

1. Alen——————52. ß——————48. Alne.

Facit 2496. ß / giør dennem til Marck / aff Marck til Daler / kommer 52. Daler / tag 44. Daler der fra / bliffuer igien 8. Daler / huilcke som ere hans vinding.

Item / En kiøber en Bolt Lærridt holder 24$\frac{3}{4}$. Alne for 18. Marck / 4. ß / Nu sel hand Alnen igien for 12$\frac{1}{2}$. ß / huad er hans vinding. Facit 1. ℳ / 1. ß / 4$\frac{1}{2}$. ₰.

4. Alne——————12$\frac{1}{2}$. ß——————99. Alne.

Item / En haffuer kiøbt it stycke Mackeye holder 32. Alne 3. Korter for 12 Marck / 6. Skillinge. Naar hand sel Alnen for 9. ß — 4. ₰ / Huad er hans vinding. Facit 5. Marck / 5$\frac{1}{2}$. ß / 4. Penninge.

4. Korter————104. ₰————131. Korter.

Item / En kiøber 1. Cintener Lin Olie / for

for 8. Gylden/ 1. Ort/ oc sel nu Pundet igien for 2. ß/ 5. ₰/ Huad heller vinder hand eller taber. Taber 1. Gylden/ 19. ß/ 4. ₰.

1. Pund——29. Penninge——112. Pund.

Item/ En kiøber it Skippund Flesk for $21\frac{1}{2}$. Marck/ oc sel Lispundet for $1\frac{1}{2}$. Marck/ —∸—6. ß/ huad vinder hand eller taber/ Vinder 1. Marck.

1. Lispund——18. Skillinge——20. Lispund.

Item/ En kiøber $3\frac{1}{2}$. Skippund Tin oc $14\frac{1}{2}$. Lispund/ giffuer for Skippundet 8. Daler—∸—8. ß/ Sel Lispundet for 20. Skillinge/ huad vinder hand eller taber/ vinder 2. Daler/ 5. ß/ $4\frac{2}{5}$. Penninge.

20. Lispund——376. ß——$84\frac{1}{2}$. Lispund.

Facit 33. Daler/ $4\frac{1}{2}$. ß/ $1\frac{1}{5}$. ₰. i sit mindste.

Sig nu:

1. Lispund——20. Skillinge——$84\frac{1}{2}$. Lisp℔.

Facit 35. Daler/ 10. ß/ tag der fra 33. Daler/ $4\frac{1}{2}$. ß/ oc $1\frac{1}{5}$. ₰/ kommer Facit som offuen faare staar.

Item/ En kiøber it stycke Engelst/ holder $42\frac{3}{4}$. Alne/ for $65\frac{2}{3}$. Gylden/ Huor dyre skal hand selle Alnen igien/ at hand kand vinde 6. Gylden. Facit $1\frac{1}{2}$/ ꝶ/ $7\frac{20}{513}$. del ß.

Addere de 6. Gylden huilcke du vilt vinde/ til de $65\frac{2}{3}$. Gylden/ som ere din Hoffuet sum/

da faar du $71\frac{1}{2}$. Gylden/ sæt mit/ bryd saa huert brød i sig selff/ som tilforne tit oc offte lært er/ kommer at staa som her.

513. Alne——215. Gylden——4. Alne.

Item/ En kiøber it stycke Siden Tafft/ holder $33\frac{4}{5}$. Alne for 40. Daler/ $7\frac{1}{2}$. ß/ Huor dyre skal hand selle 5. Alne/ at hand kand vinde $4\frac{1}{2}$. Daler. Facit 6. Daler/ $1\frac{1}{2}$. Marck/ 5. ß/ 1. ₰/ $\frac{5}{169}$. del Penninge.

Addere det du vilt vinde til din Hoffuet sum/ sæt mit/ kommer som her.

169. Alne——$2143\frac{1}{2}$. ß——25. Alne.

Item/ En kiøber it stycke Kamlot/ holder 28. Alne koster 26. Marck/ 4. Skillinge/ huor dyre skal hand selle en Alen / at hand kand met 50. Marck/ vinde 5. Marck. Facit 1. Marck/ 6. Penninge.

Sig nu først 28. Alne giffuer mig 26. ℳ/ 4. ß/ huad giffuer mig 1. Alne.

28. Alne——420. Skillinge——1. Alne.

Facit 15. ß/ Sig nu 50. Marck vil ieg skal vinde paa sig 5. Marck/ huor meget skal 15. ß. vinde. Leg de 5. Marck til de 50. Marck/ kommer 55. Marck/ sæt mit/ Giør de 50. Marck til Skillinge/ sæt dennem først/ oc de 15. Skillinge sidst/ kommer at staa som her.

800. Skillinge——55. Marck——15. Skill.

Facit

Facit 1. Marck/ 6. ₰/ oc saa meget skal hand selle Alnen faare.

Item/ En kiøber $18\frac{3}{4}$. Alne Siden Tort/ for $14\frac{1}{2}$. Gylden/ $1\frac{1}{4}$. Ort/ huor dyre skal hand selle en Alen/ at hand kand vinde 4. Skillinge paa huer Gylden. Facit 34. ß/ 10. ₰/ oc $\frac{22}{25}$. del ₰. i sit mindste.

Giør de $14\frac{1}{2}$. Gylden til ß/ leg 15. ß. til for de $1\frac{1}{2}$. Ort/ kommer 595. ß/ Sæt mit/ sæt $18\frac{3}{4}$. først/ bryd det/ kommer at staa som her.

75. Alne——595. Skillinge——4. Alne.

Facit $31\frac{11}{15}$. del Skillinge / Sæt dennem sidst/ giør nu en Gylden til ß/ Addere Vindingen der til som du vilt vinde / huilcket er 4. ß/ kommer 44. ß/ sæt mit/ sæt 40. ß. først / bryd det/ kommer at staa som her.

600. Skillinge——44. ß——476. Skill.

Regne det/ kommer Facit som forscreffuis staar.

Item/ En kiøber $17\frac{2}{3}$. Pund Saffran for 15. Daler/ $3\frac{1}{2}$. Ort / Huor dyre skal hand selle 7. Pund / at hand paa huer Daler kand vinde 8. Skillinge/ 4. Peñinge. Facit 7. Daler/ 1. ℳ/ 2. ß/ 4. ₰/ oc $\frac{11}{100}$. del ₰. i sit mindste.

Giør de 15. Daler til ß/ Leg 42. ß. til for de $3\frac{1}{2}$. Ort/ kommer 762. ß/ sæt mit/ sæt $17\frac{2}{3}$. ß først/

først/ oc 7. Pund sidst/ Bryd det/ kommer at staa som her.

53. Pund——762. Skillinge——21. Pund.

Facit 6. Daler/ $13\frac{40}{53}$. del ß/ giør de 6. Daler til Skillinge/ leg 13. ß. til/ bryd det/ sæt sidst/ Addere dẽ 8. ß/ 4. ₰/ til 48. ß/ (som er 1. Daler) kommer 676. ₰/ Sæt dennem mit/ sæt 48. ß. først/ formere dennem met den sidstis Neffnere som er 53. kommer i Regelen at staa som her.

2544. ß——676. Penninge——16002. ß.

Regne det/ kommer Facit som forscreffuit staar.

Jtem/ En haffuer kiøbt for 416. Marck Aloes / oc haffuer giffuet for 1. Pund $8\frac{2}{3}$. ℳ/ Huor dyre skal hand selle 1. Pund/ at hand kand vinde paa sin Hoffuet sum 20. Marck. Facit 9. ℳ/ 1. ß/ 4. ₰.

Addere din Vinding som er 20. Marck/ til Hoffuet summen / som er 416. Marck/ sæt det mit/ sæt først 416. ℳ/ oc sidst $8\frac{2}{3}$. Marck/ bryd det/ kommer som her.

1248. Marck——436. Marck——26. Marck

Jtem/ En kiøber for 243. ℔—÷—$1\frac{1}{2}$. Ort Auripigmentum/ sel det til Vinding igien/ oc sel 1. Pund for 12. ß—÷—$\frac{3}{4}$. oc haffuer vundet met 100. Gylden/ 12. Gylden—÷—$3\frac{1}{2}$. Ort/ Nu spørgis her huor meget hand aff første

haffuer

haffuer giffuit for huert Pund. Facit 11. ß. oc $\frac{41}{189}$. del ß. i sit mindste.

Addere Vindingen / som er 12. fl. ÷ $3\frac{10}{26}$ Ort / til de 100. fl. / bryd det met $\frac{7}{8}$. fl. / for de $3\frac{1}{20}$. Ort / Tag Telleren fra / sæt først / sæt 100. fl. mit / dernæst bryd de 13 ÷ $\frac{3}{4}$. ß / Tag Telleren fra / sæt sidst / kommer som her staar.

142240. ß —— 100. Gylden —— 392. ß.

Item / En kiøber Ingefær for 98. Marck / oc giffuer for 1. Pund 5. ℳ ÷ 6. ß / Nu haffuer hand det solt igien / oc haffuer tafft paa sin Hoffuet sum 8. Marck / huor dyre haffuer hand solt huert Pund. Facit 4. ℳ / $3\frac{1}{2}$. ß / 5. ₰ / oc $\frac{33}{40}$ del ₰. i sit mindste.

Subtrahere eller fra tag de 8. Marck / som hand haffuer tafft / fra din Hoffuet sum / som er 98. bliffuer igien 90. Sæt mit i Regelen / giør nu de 98. Marck til ß / sæt først / oc de 5. ℳ ÷ 6. ß. sidst / staar som her.

1568. Skillinge —— 90. Marck —— 74. ß.

Item / En haffuer kiøbt nogle slags Vrter for 40. Gylden ÷ $\frac{3}{4}$. Oc haffuer giffuet for huert Pund 20. ß ÷ $\frac{5}{12}$. Nu haffuer hand sol dennem igien / oc haffuer tafft paa 200. fl. / 6. Gylden ÷ $1\frac{1}{2}$. Huor dyre haffuer hand solt huert Pund igien. Facit 20. ß / oc $\frac{40}{1137}$. del ß.

Tag

Tag de 6. Gylden —÷— $1\frac{1}{2}$. som hand haff-
uer tafft / fra de 200. Gylden / sæt først / sæt de
20. mit / oc de 20 —÷— $\frac{5}{12}$. ß. sidst / Bryd det /
kommer at staa som her.

93840. ß ——— 200. Gylden ——— 235. ß.

Item / En haffuer kiøbt 34. Alne. Klæde
for 67. Gylden / Nu spørgis her / huor mange
Alne hand maa selle for 8. Gylden / at hand
kand met 15. Gylden vinde 5. Gylden. Facit
$3\frac{3}{67}$. del Alne.

Sig 67. Gylden giffuer mig 34. Alne /
huor mange Alne giffuer mig 15. Gylden / sæt
det i Regelen som her staar.

67. Gylden ——— 34. Alne ——— 15. ß.

Facit $7\frac{41}{67}$. del Alne.

Leg nu de 5. Gylden som du vilt vinde
paa de 15. Gylden / til samme 15. Gylden /
kommer 20. Gylden / Sæt dem først / sæt $7\frac{41}{67}$.
Alne mit / oc de 8. Gylden sidst / bryd det / kom-
mer som her.

1340. Gylden ——— 510. Alne ——— 8. ß.

Regne det kommer Facit som forscreffuit
staar.

Item / En kiøber til Lybeck $16\frac{3}{4}$. Skippund
Hør / oc giffuer for Skippundet $34\frac{1}{5}$. Marck
Lybsk / Nu fører hand samme Hør til Kiøben-
haffn / oc giffuer til Fract 14. Marck / 4. ß /

danske /

danske/ oc 24. ß. Lybsk giør $2\frac{1}{2}$. Marck danske/ Nu sel hand samme Hør der vdi Kiøbenhaffn oc giffuer Skippundet for 65. Marck danske/ Huad. vinder hand eller taber. Facit vinder $119\frac{1}{2}$. Marck/ 4. ß. danske.

Regne først huor meget de $16\frac{3}{4}$. Skippund til Lybeck koster. Oc sig:

1. Skipp℔ —— $34\frac{1}{5}$. ₰ Lybsk —— $16\frac{3}{4}$. Skipp℔.

Bryd det kommer i Regelen som her.

Marck Lybsk

20. Skippund —— 171 —— 67. Skippund.

Facit 572. Marck/ $13\frac{3}{5}$. ß. Lybsk.

Giør nu de Lybske Marck til danske Marck/ som her.

24. Skill. Lybsk —— $2\frac{1}{2}$. Marck dansk —— 572. $13\frac{3}{5}$. Skill. Marck Lybsk.

Giør de 572. Marck til ß/ leg $13\frac{3}{5}$. ß. til/ Bryd det/ kommer i Regelen som her.

ß | Marck danske | ß.

120. Lybsk —— $2\frac{1}{2}$. —— 45828. Lybsk.

Facit 954. Marck/ 12 ß. danske / der til leg Fracten/ som er 14. ₰/ 4. ß. danske/ kommer 969. ₰. danske/ Regne nu huor meget de $16\frac{3}{4}$. Skippund koste i Kiøbenhaffn/ oc sig:

1. Skippund —— 65. Marck —— $16\frac{3}{4}$. Skipp℔.

Facit $1088\frac{1}{2}$. Marck/ 4. ß. danske/ Tag nu de 969. Marck der fra/ som her offuen fore

staar/

staar/bliffuer igien 119½. fl/ 4. ß/som er hans Vinding. Effter denne maade maat du giøre alle andre saadanne deris lige Exempler.

Item/En Kiøbmand kiøber vdi Kiøbmandzhaffn 24. Skiffuer Vox/oc giffuer for Skiffuen 52½. 3/10. Gylden. Fører hand samme Vox til Lybeck/ koster met Fract oc Tæring 15½. fl. Nu sel hand Voxit der til Lybeck for 318. Gylden/ For samme Gyldener kiøber hand Klæde/ giffuer for stycket 36¾. Gylden. Samme Klæde fører hand nu til Kiøbmandzhaffn/ oc giffuer til Fract for huert Stycke 3. Gylden/ dernæst bliffuer hannem fra maalt 6. Alne paa huert stycke/ Nu sel hand det andet Klæde som igien er/ stycket for 160. Gylden/ Nu spørgis her huad hand vinder eller taber. Facit Taber 214½. 3/5. fl.

Regne først huor meget de 24. Skiffuer Vox kommer at betale: Oc sig:

1. Skiffue—— 52½. 3/10. fl —— 24. Skiffuer.

Bryd det kommer at staa som her.

10. Skiffuer—— 528. fl —— 24. Skiffuer.

Facit 1267. fl/ 8 ß. Regnendis Gyldenen for 40. ß. dansk/ leg nu den omkost oc Tæring der til/ som er 15½. fl/ kommer 1282½. Gylden/ 8. ß/ Nu sel hand samme Vox til Lybeck for 318. fl/ for samme Gylden kiøber hand

hand sig Klæde/ Giffuer for stycket $39\frac{3}{4}$. Gyl-
den/ Sæt det som her.

$39\frac{3}{4}$. Gylden——1. Stycke——318. Gylden.

Facit 8. Stycker/ Nu haffuer hand forlist 6. Alne paa huert Stycke/ Randsage nu huor mange Alne hand mister paa sit maal/ oc sig:

1. Stycke——6. Alne——8. Stycker.

Facit 48. Alne giør nu de 8. Stycker Klæde met 40. til Alne/ thi huert Stycke haffuer 40. Alne/ Tag de 48. Alne der fra/ bliffuer igien 272. Alne/ Regne nu huor meget samme 272. Alne koster til Fract/ oc sig:

40. Alne——3. Gylden Fract——272. Alne.

Facit $20\frac{2}{5}$. Gylden/ dem Addere til dit første Facit/ som er $1282\frac{1}{2}$. Gylden/ 8. ß/ kommer $1302\frac{1}{2}\frac{2}{5}$. fl/ 8. ß/ ocsaa meget beløber hans vdlagde Penninge i en Sum.

Regne nu fremdelis/ huor meget hand igien faar/ for samme Klæde vdi Kiøbenhaffn/ oc sig:

40. Alne——160. Gylden——272. Alne.

Facit 1088. Gylden/ dennem tag fra de $1302\frac{1}{2}$. $\frac{2}{5}$. fl/ 8. ß/ bliffuer igien/ det hand haffuer tafft/ som er $214\frac{1}{2}$. Gylden/ oc $\frac{2}{5}$. Gylden/ 8. Skillinge/ oc saa met andre flere saadanne Exempler.

Regula DeTri dubbelt som sammen sættis aff 5. Tal.

Item / Kong: Maiest: Slotz scriffuere/ paa hans Naadis Slot vdi Kiøbenhaffn/skal giffue 24. Mure Mestere i en Vge 56. ß/ Huor mange Marck skal hand giffue 80. Murere vdi it gantske Aar. Facit 9706. Marck/ 10. ß/ 8. ß. It Aar haffuer 52. Vger/ sæt det først i Regelen som her staar.

24. Murere 80. Murere.
|———56. Marck———|
1. Vge 52. Vger.

Multiplicere de thu første Tal met huer andre/som er 1. oc 24. kommer 24. sæt dennem først/ Multiplicere dernæst de thu sidste Tal met huer andre / som er 80. oc 52. kommer 4160. sæt dennem sidst i Regelen / sæt de 56. ß. mit / kommer at staa i Regelen som her.

Murere. Vger. Murere. Vger.
24.———56. Marck———4160.

Giør det effter Regulam DeTri/ kommer Facit som offuen faare staar.

Item/ 4. Tømmer Mend/ sammen hugge oc berede vdi 3. Vger/ 9. Bindinger Huss/ huor mange Bindinger kand 12. Mend berede

vdi

vdi 10. Vger. Facit 90. Bindinger / Sæt det først i Regelen som her staar.

4. Tømmer Mend   12. Tømmer Mend.
|———9. Bindinger———|
3. Vger   10. Vger.

Formere de thu første sammen / som er 3. oc 4. kommer 12. sæt først / vdi lige maade 12. oc 10. kommer 120. Sæt sidst / kommer at staa som her.

Tømmer Mend.   Tømmer Mend.
12. Vger———9. Bindinger———120. Vger.

Item / Mand giffuer for 40. Læster Gods 50. Vger Søes at føre 18. Gylden / huor mange fl. skal hand giffue for 100. Læster Gods at føre 158. Vger Søes. Facit 142. fl / 8. ß.

Sæt det først som her staar.

40. Læster.   100. Læster.
|———18. Gylden———|
50. Vger Søes.   158. Vger Søes.

Giør nu som tilforne er lært / kommer i Regelen som her.

200.———18. Gylden———15800.

Item / Kong: Maiest: Rentemestere / skal giffue 400. Landsknecte til besolding 533. Daler / 1. Maanet / huor meget skal hand giffue 18. hundret Landsknecte vdi 13. Maaneder. Facit 31180½. Daler.

400. Knecte   1800. Knecte.
|———533. Daler———|
1. Maanet   13. Maaneder.

Giør det i Regelen som her.

400.————533. Daler————23400.

En anden maade.

Disse forscreffne oc andre flere deris lige Exempler maat du saaledis giøre/ effter Regulam DeTri. Sig 400. Landzknecte skulle haffue 533. Daler / Huor mange Daler skulle 1800. Landzknecte haffue/ sæt det først i Regelen som her.

400. Knecte——533. Daler——1800. Knecte.

Facit $2398\frac{1}{2}$. Daler. Sig nu:

1. Maanet——$2398\frac{1}{2}$. Daler——13. Maaneder.

Giør det effter Regulam DeTri/ kommer Facit/ som vdi det forscreffne Exempel staar.

Item/ 48. Daler vinder vdi 4. Aar 20. Daler/ Huor mange Aar kand 100. Daler vinde 50. Daler. Facit 4. Aar / 10. Maaneder/ 1. Vge/ $4\frac{1}{3}$. dag. Sæt det første vdi Regelen som her.

48. Daler————20. Daler————100. Daler.

Facit 41. Daler/ 2. Marck/ Sig nu:

125. Marck————4. Aar————150. Marck.

Item/

Item/ 400. Gylden vinde vdi it Aar 150. Gylden/ 2. Ort/ huor meget vinder hand met 15000. Gylden vdi 3. Aar / 28. Vger. Facit 19970$\frac{5}{26}$. del Gylden.

Sig nu først:

400. Gylden——150$\frac{1}{2}$. ℳ——15000. ℳ.

Facit 5643$\frac{3}{4}$. Gylden/ bryd det kommer.

208. Vger——22575. ℳ——184. Vger.

Item/ En giffuer en Formand/ for 5—÷— $\frac{3}{4}$. Cintener Messing at føre fra Lybeck oc til Nørrenberg/ som er 80. Mile/ 12. Gylden—÷— 3$\frac{1}{2}$. Ort/ huor meget skal hand giffue for 14—÷— $\frac{2}{3}$. Cintener at føre til Brunsuig / som er 26. Mile. Facit 11. ℳ/ 13. ß/ 8. ₰/ oc $\frac{36}{53}$. del ₰.

408. Cintener——89. ℳ——160. Cintener.

Facit 34$\frac{62}{51}$. ℳ/ Sig nu:

4080. Mile——1780. ℳ——26. Mile.

Item/ En haffuer oplagt 1. Tynne øl / for 20. Personer/ at skulle affdricke en Dag/ huor mange Tynner øl skal hand oplegge for 80. Personer vdi 3. dage. Facit 1. Læst.

20. Personer——1. Tynne——80. Personer.

Facit 4. Tynner.

1. Dag——4. Tynner.——3. Dage.

Regula DeTri Conuersa.

Item/ 8. Mure Mestere opmure it firekant Torn/ som er 40. Roder høyt vdi 18. Vger/ i huor snar eller lang tid kand 24. Murere opmure samme Torn. Facit 6. Vger.

Skulle nu dette Exempel sættis vdi Regelen/ ret effter Regulam De Tri/ da skulde det saaledis staa/ 8. Mure Mestere opmure it Torn i 18. Vger/ i huor mange Vger opmure 24. Murere samme Torn/ Da skulle forneffnde 24. Murere/ vere om samme Torn at opmure vdi 54. Vger/ Her effter oc vdaff kant du nu dømme oc retteligen vide oc forstaa/ At det icke saaledis sættis oc indføris skal vdi Regelen/ Thi at de 24. Murere som ere tre gange flere end de første 8. skulle vdaff rette kunde/ snarere opmure samme Torn/ end de første 8. Thi io diss flere der er om it Arbeyde at giøre/ io diss snarere bør det at gaa for sig/ oc fange ende/ Her vdaff maat du forstaa oc vide/ at saadanne Exempler skulle icke saa sættis oc indføris vdi Regel De Tri/ Men omuendis saaledis/ som du her seer.

24. Murere——18. Vger——8. Murere.

Item/ En kiøber 7. Alne Engelst til en Kiortel/ som er $2\frac{1}{2}$. Alne bred/ til samme Kiortel Klæde vil hand haffue Vnderfoer/ som er icke vden $1\frac{1}{2}$. Alne bret/ huor meget Vnderfoer

skal

skal hand haffue til samme Kiortel. Facit $11\frac{2}{3}$. Alne/ sæt det først i Regelen som her staar.

$1\frac{1}{2}$. Alne bret——7. Alne——$2\frac{1}{4}$. Alne bret.

Bryd det kommer at staa som her:

6. Alne——7. Alne——10. Alne.

Item/ En Mand laaner en anden 100. Daler it Aar oc 18. Vger / met saadan forord / at naar hand trenger igien / skal hand forlenne hannem met 150. Daler. Spørgis her nu vdi huor lang tid hand er plictig til / hannem vdi igien / at forlenne de 150. Daler. Facit $46\frac{1}{2}$. Vger/ 1. Dag/ 4. Timer/ Regnendis Dag oc Nat for 24. Timer/ sæt det som her staar.

150. Daler——70. Vger——100. Daler.

Item/ Vden for Kiøbenhaffn er en Graff graffuen/ vdi huilcken Borgemestere oc Raadmend haffde befalet / oc faare giffuet Graffue Mesteren/ at skulde oplede oc graffue en Vand Aare/ den der kunde paa 5. Dagers oc Netters tid / forfylde samme Graff met Vand / Den tid Graffue Mesteren haffde fundet oc graffuet samme VandAare/ som vdi forscreffne tid hende met Vand kunde forfylde/ Opbrast der vdaff sig selff vdi samme stund 5. andre Vand Aarer/ som vaare lige store/ oc løb lige ved den første. Her spørgis nu huor snart samme Graff løb fuld aff Vand. Facit 20. ti-

mer effter Regulam De Tri / skulde det saaledis vdi Regel.

1. Aare——6. Dage——6. Aarer.

Omuent Regelen som her.

6. Vand Aarer——5. Dage——1. Aare.

Dette haffuer ieg sæt for it Exempel / Men icke fordi at det er saa til gaaet.

Item / Anno 1558. Mickels Misse tide / galt Skeppe Huede 10. ß / oc da skulde it Pennings Brød vege 7. Lod / huor mange Lod skal it Pennings Brød vege / naar Skeppe Huede gielder 12. ß. Facit 5. Lod / 3. Quintin / $1\frac{1}{3}$. 8. Vecter.

2. Skillinge——7. Lodt——10. Skillinge.

Om Byten.

ITem / To vilde Byte met hin anden / den ene haffuer 8. Skippund Kober / Oc koster Lispundet hannem $1\frac{3}{4}$. ℳ / Den anden haffuer 246. Alne Klæde / koster hannem Alnen $2\frac{1}{4}$. ℳ. Nu spørgis her huilcken hin anden Penninge til giffue skal. Facit hand met Kobberet / skal giffue den met Klædet $273\frac{1}{2}$. Marck til / Giør som her effterfølger. Regne huert først for sig / oc tag saa den mindre Sum fra den større / kommer dit Facit som offuen faare staar.

Sig

Sig nu først:

1. Lispund——$1\frac{3}{4}$. Marck——8. Skippund.

Giør de 8. Skippund til Lispund / Bryd det / kommer i Regelen som her.

4. Lispund——7. Marck——160. Lispund.

Facit 280. Marck / Regne nu den andens Klæde / oc sig:

1. Alen——$2\frac{1}{4}$. Marck——246. Alne.

Bryd det / kommer vdi Regelen at staa som du her seer.

4. Alne——9. Marck——246. Alne.

Facit $553\frac{1}{2}$. Marck / Tag nu Facit paa Kobberet fra / som er 280. Marck / bliffuer igien $272\frac{1}{2}$. Marck / oc saa meget skal den met Kobberet giffue hannem til / som haffuer Klædit.

Item / Ti ville Bytte met hin anden / Den ene haffuer $14\frac{3}{4}$. Skippund Vox / Skippundet for $24\frac{2}{3}$. Marck / Den anden haffuer Ingefær / vil giffue Pundet for $4\frac{1}{2}$. Marck / Her spørgis huor mange Pund Ingefær / hand skal giffue hannem for samme Vox. Facit 80. Pund / 27. Lodt / $1\frac{1}{17}$. del Quintin.

Regne nu først huor meget de $14\frac{5}{4}$. Skippund kommer at staa / Sæt det vdi Regelen som her.

1. Skippund——$24\frac{2}{3}$. ℳ——$14.\frac{3}{4}$. Skipp8.
L v

Facit

Facit 363$\frac{5}{6}$. for dennem skal hand haffue Ingefær. Sig nu:

4$\frac{1}{2}$. Marck——1. Pund——363$\frac{5}{6}$. Marck.

Bryd det/ oc Regne kommer Facit som offuen faare staar.

Item/ To ville Bytte met hin anden/ Den ene haffuer en Sæck met Muskate Blommer/ veger 129$\frac{3}{4}$. Pund/ Tara for den ene Sæck Vrter 7$\frac{1}{2}$. Pund/ loffuer oc holder Pundet for 24. ß/ 6. ₰/ Oc vil haffue derfaare $\frac{4}{5}$. rede Penninge/ oc for det andet vil hand haffue Tin/ oc hand vil giffue Pundet aff Tynnet for 5. ß/ Nu spørgis her huor mange rede Penninge hand skal haffue/ oc huor meget Tin. Facit rede Penninge 149$\frac{1}{2}$. Marck/ 4. ß/ 1$\frac{1}{5}$. ₰/ Oc 119$\frac{161}{200}$. Pund Tin. Regne nu først huor meget Muskate Blommerne koste.

1. Pund——24. ß/ 6. ₰——129$\frac{3}{4}$. Pund.

Tag dit Tara fra som er 7$\frac{1}{2}$. Pund.

Bryd det kommer at staa som her.

4. Pund——294. Penninge——489. Pund.

Facit 187. Marck/ 3. ß/ 1$\frac{1}{2}$. ₰/ giør nu dette Facit til ens Mynt/ Tag saa $\frac{4}{5}$. del der aff/ saaledis/ Multiplicere dennem met Tellerne/ Affdele det saa met Neffneren/ som er 5. da bliffuer igien 149$\frac{1}{2}$. ℳ/ 4. ß/ 1$\frac{1}{5}$. ₰/ dennem tag fra de 187. ℳ/ 3. ß/ 1$\frac{1}{2}$. Penninge/ bliffuer

igien

igien 37. Marck / 7. ß / $\frac{3}{10}$. ₰ / for dennem vil hand kiøbe Tin / sæt det i Regelen som her.

Marck ß

5. ß —— 1. Pund —— 37 —— 7 —— $\frac{3}{10}$. ₰.

Giør det til ens Mynt / bryd det kommer at staa som her.

600. ₰ —— 1. Pund —— 71883. Penninge.

Regne det / kommer Facit som offuen faare staar.

Item / En haffuer it stycke Sølff / veger $34\frac{1}{2}$. ℔ / 6. Lodt / holder vdi sig 12.—1—$\frac{5}{6}$. Lodt fint Sølff / oc koster huer ℔ / fint Sølff $16\frac{1}{2}$. Marck danske / Oc vil haffue derfaare $\frac{1}{2}$. rede Penninge / oc for det andet offuer bliffuende / vil hand haffue Peber / oc hand giffuer Pundet aff Peberen for $4\frac{2}{3}$. Marck. Her spørgis nu først huor meget fint Sølff det indeholder vdi sig / For det andet / huor meget det er vert / For det tredie / huor mange rede Penninge hand skal haffue / For det fierde / huor mange Pund Peber hand skal haffue for samme Sølff. Facit fint Sølff / $388\frac{71}{96}$. Lod.

Facit 400. Marck / 14. ß / $2\frac{7}{16}$. ₰. vert.
Facit rede Penninge 200. ℔ / 7. ß / $1\frac{7}{32}$. ₰.
Facit Peber 42. Pund / 30. Lodt / 1. Quintin / $3\frac{3}{20}$. ₰. Vecter.

Sig:

Sig:

fint. Marck Lodt.

1. Marck Sølle——12—÷—$\frac{5}{8}$. Lodt—34—13.

Facit 388$\frac{71}{96}$. Lodt / Regne nu huor meget det kommer til Pennings/ staar som her.

16. Lodt——16½. Marck——388$\frac{71}{96}$. Lodt.

Facit 400. ℳ/ 14. ß/ 2$\frac{7}{16}$. ₰/ oc saa meget koster det Sølff/ der fra tag ½. rede Penninge/ kommer 200. ℳ/ 7. ß/ 1$\frac{7}{32}$. ₰/ dennem tag fra de 400. ℳ/ 14. ß/ 2$\frac{7}{16}$. ₰/ bliffuer igien 200. ℳ/ 7. ß/ 1$\frac{7}{32}$. ₰/ For dennem vil hand kiøbe Peber/ Sæt det i Regelen som her.

Marck Pund Marck ß

4$\frac{2}{3}$——1——200——7——1$\frac{7}{32}$. ₰.

Giør det til ens Mynt/ bryd det/ kommer vdi sit hele at staa som her.

86016. ₰——1. Pund——3694581. ₰.

Regne nu ret / kommer Facit som offuen faare staar.

Item / To vilde Bytte met hin anden/ Den ene haffuer 58. Alne Damarsk/ koster Alnen rede Penninge 2½. ß / det sætter hand Alnen vdi Byttet for 3¼. Gylden. Den anden haffuer Vox/ sætter Cintenerit for 4. Gylden høyre end som hand sel det for rede Penninge/ Nu spørgis her huor dyre hand haffuer solt Cintenerit for rede Penninge. Facit 13⅓. ß.

Tag

Tag $2\frac{1}{2}$. Gylden fra $3\frac{3}{4}$. bliffuer igien $\frac{3}{4}$. Gylden offuersættelse/ Sig nu $3\frac{3}{4}$. Gylden offuersættelse/ giffuer mig $2\frac{1}{2}$. Gylden rede Penninge/ huad giffuer mig 4. Gylden offuersættelse / Sæt det i Regelen som her.

$\frac{3}{4}$. Gylden——$2\frac{1}{2}$. Gylden——4. Gylden.

Bryd det kommer vdi sit hele at staa som her.

6. Gylden———5. Gylden——16. Gylden.

Om Madskabert oc Selskaffs handel.

ITem/ Tre giøre Madskaberi/ Den første vdlegger 50. Daler. Den anden 100. Daler. Den tredie 200. Daler/ met samme sammenlagde Penninge/ vdgiøre de en aff deris Tienere at kiøbsla met dem/ oc vinder met forscreffne vdlagde Penninge 140. Daler/ Her spørgis huor meget huer aff rette tilkommer aff samme vinding/ thi huer skal icke haffue lige meget/ fordi at huer haffuer icke lagt lige meget vd. Facit den Første 20. Daler / den Anden 40. Daler/ den Tredie 80. Daler.

Dette oc alle andre flere saadanne Exempler/ skalt du giøre som her efterfølger.

Tilsammen leg de Penninge/ huilcke de

haffue

haffue vdlagt / vdi en Sum / som er 50. 100. 200. kommer 350. sæt dennem først / Sæt saa de 50. 100. oc 200. sidst / den ene Sum lige vnder den anden / dernæst sæt vindingen mit som er 140. Daler / kommer at staa som her.

350. Daler —	140. Daler —	50. Daler.
		100. Daler.
		200. Daler.

Formere nu det middelste som er 140. met den førstis vdlagde Penninge / som er 50. Affdele det met den første som er 350. kommer 20. Daler / som den første tilkommer / i lige maade formere det middelste / met den andens / oc Affdele det met det første / dernæst met den tredies vdlagde Penninge / oc Affdele det met det første / kommer Facit som offuen faare staar.

Item / Tre giøre Madskaberi / Den første vdlegger 120. Marck / Den anden 130. ℳ / Den tredie 140. Marck / met samme vdlagde Penninge vinde de 300. Marck / Her spørgis huor meget huer vdaff samme vinding tilkommer. Facit den første 92. ℳ / 4. ß / 11. ₰. oc $\frac{1}{13}$. ₰ / Den anden 100. ℳ / Den tredie 107. Marck / 11. ß / 0. ₰ / oc $\frac{12}{13}$. ₰.

Summere nu tilsammen / Det huer vdi sær haffuer vdlagd / da faar du vdi en Sum 390.

390. Marck/dennem sæt først/ sæt Vindingen som er 300. ℞. mit / oc de vdlagde Penninge sidst/ den ene Sum lige vnder dē anden / som her staar.

390. Marck –	300. Marck –	120. Marck.
		130. Marck.
		140. Marck.

Regne nu huert for sig/ kommer Facit som offuen faare staar.

Item/ Tre giøre it Madskaberi/ den første haffuer indlagt 340. Gylden/ vdi 3. Maaneder/ Den anden 723. Gylden/ vdi 5. Maaneder/ Den tredie 800. Gylden/ vdi 7. Maaneder. Disse tre Kiøbmend haffuer fortient oc vundet met samme indlagde Penninge 558. Gylden. Nu vilde ieg gierne vide/ huor meget huer aff dennem tilkommer/ aff samme fortienniste/ effter huers tid oc indlagde Penninge. Dette Exempel oc alle andre saadanne skalt du giøre som her effterfølger. Multiplicere den førstis indlagde Penninge / som er 340. Gylden / met sine Maaneder som er 3. oc saa den anden met sine Maaneder/ J lige maade den tredie met sine/ huad der aff kommer/ det Addere vdi en Sum / sæt det først / sæt Vindingen mit/ kommer i Regelen ~~som~~ her.

10235.

10235. Gylden —— 558. Gylden —— { 1020 / 3615 / 5600

Facit den { Første — 55. ℳ / 24. ß / 4. ₰ / oc $\frac{836}{2047}$. ₰.
Anden — 197. ℳ / 3. ß / 5 $\frac{73}{2047}$. ₰.
Tredie — 305. ℳ / 12. ß / 2 $\frac{1138}{2047}$. ₰.

Item / Fire giøre Madskaberi / Den første vdlegger 70. Daler / Den anden 64. Daler / Den tredie 124. Daler / Den fierde 221. Daler / met samme vdlagde Penninge / kiøbe de først en Sæck met Ingefær / veger 522. Pund / koster 203. Daler / Dernæst kiøbe de en Sæck met Lauffuerbær / veger 424. Pund / koster 150. Daler / oc en Sæck met Muskate Blommer / veger 289. Pund / koster 126. Daler. Disse fire Kiøbmend ville nu Bytte oc dele samme Vrter dennem imellem / Oc vilde gierne vide huor mange Pund huer tilkommer / vdaff huer slags Vrter.

Regne nu først Ingefær / som her:

	Daler.		
Daler Ingefær	70	Facit	76 $\frac{136}{479}$. ℔
479 — 522. Pund	64		69 $\frac{357}{479}$. ℔
	124		135 $\frac{62}{479}$. ℔
	221		240 $\frac{402}{479}$. ℔

Regne

Regne nu Lauffuerbærene.

Daler.

Daler	70		61 $\frac{461}{479}$. ℔	
479-424.p℔-	64	Facit	56 $\frac{312}{479}$. ℔	
	124		109 $\frac{365}{479}$. ℔	
	221		195 $\frac{299}{479}$. ℔	

Regne nu Muskate blommerne.

Daler.

Daler Pund.	70		42 $\frac{112}{479}$.p℔
479——289-	64	Facit	38 $\frac{294}{479}$.p℔
	124		74 $\frac{390}{479}$.p℔
	221		133 $\frac{162}{479}$.p℔

Item/ Fire haffuer giort it Madskaberi/ oc haffuer vundet 180. ß/ Den første bør der aff $\frac{1}{2}$. oc 4. ß/ Den anden $\frac{2}{3}$. oc 6. ß/ Den tredie $\frac{3}{4}$. oc 8. ß/ Den Fierde $\frac{4}{5}$. oc 10. ß. Nu spørgis huor meget huer aff rette tilkommer.

Søg it Tal op/ vdi hnilcket du kant haffue disse dele/ dennem kant du haffue vdi 240. der vdaff tag $\frac{1}{2}$. bliffuer igien 120. Addere 4. kommer 124. oc $\frac{2}{3}$. vdaff 240. er 160. Addere der til 6. kommer 166. oc $\frac{3}{4}$. aff 240. er 180. Addere 8. der til/ kommer 188. oc $\frac{4}{5}$. aff 240. er 192. der til leg 10. kommer 202. oc staar i Regelen som her.

Gylden.

Gylden. Gylden. { 124 / 166 / 188 / 202 } Facit { $32\frac{14}{17}$. ß. / $43\frac{16}{17}$. ß. / $49\frac{13}{17}$. ß. / $53\frac{8}{17}$. ß. }

680. —— 180. —

Item / En Borgere som vaar 5. andre Borgere skyldig / Den første vaar hand skyldig 300. Daler / Den anden 400. Daler / Den tredie 500. Daler / Den fierde 200. Daler / Den femte 600. Daler / samme Borgere rymde for forneffnde Gield / i det hand vaar rømd bleff hans Gods / som hand lod effter sig / vorderit for 500. Daler / vdaff huilcke 500. Daler / de 5. Borgere skulde betalis. Her spørgis huor meget huer tilkommer. Facit som her efftersølger.

2000. Daler — 500. Dal. — { 200. — 75. Dal. / 400. — 100. Dal. / 500. — 125. Dal. / 200. — 50. Dal. / 600. — 150. Dal. }

Item / Fire haffuer giort Madskaberi / oc haffuer sammen lagt 768. Marck / met samme vdlagde Penninge haffue de vundet 300. Marck / De 300. ℳ. skiffte oc delte de imellem huer andre / saa at den første tilkom aff dennem / $56\frac{1}{4}$. Marck / Den anden tilkom $28\frac{1}{8}$. ℳ /

Den

Den tredie 112 $\frac{1}{2}$. Marck / Den fierde vdaff dennem tilkom 103 $\frac{1}{8}$. Marck / Her spørgis nu huor meget huer for sig haffuer vdlagd / Sæt vdi Regelen som her.

Vinding vdlagd { 56 $\frac{1}{4}$. / 28 $\frac{1}{8}$. / 112 $\frac{1}{2}$ / 103 $\frac{1}{8}$. } Facit { 144. ℳ. / 72. ℳ. / 288. ℳ. / 264. ℳ. }
300. ℳ — 768. ℳ

Item / Tre giøre Madskaberi / Den første legger til 350. Gylden / Den anden 9 $\frac{1}{2}$. Skippund Vox / Den tredie legger til en Sum fl. / haffuer met de vdlagde Penninge oc Vox vundet 420. Gylden / Oc den første bør vdaff forneffnde Vinding at haffue 213 $\frac{1}{23}$. fl. / oc den anden bør vdaff Vindingen at haffue 133 $\frac{21}{23}$. Gylden / oc den tredie bør 73 $\frac{1}{23}$. Gylden / Nu spørgis her først / huor dyre hand haffuer indsat huert Skippund aff Voxet / for det andet / huor mange Gylden den tredie haffuer tillagt. Facit huert Skippund er indsat for 23 $\frac{3}{19}$. fl. / oc den tredie haffuer tillagt 120. fl.

Sæt det i Regelen som her.

213 $\frac{1}{23}$. Gylden — 350. Gylden — { 133 $\frac{21}{23}$. fl. / 73 $\frac{1}{23}$. fl. }

Regne/kommer aff det første 220. Gylden/ oc saa meget koster de $9\frac{1}{2}$. Skippund Vox/ vdaff det andet kommer 120. Gylden / oc saa mange haffuer den tredie tillagt/ vilt du nu vide / huor meget Skippundet aff Voxit er indsat faare / da sæt det i Regelen som her staar.

Skippund Gylden Skippund.

$9\frac{1}{2}$.————220.————1.

Facit Skippundet $23\frac{3}{19}$. Gylden som offuen faare staar.

Item/ Vdi it Geste Herberge / ligger vdi Kost oc Tering 5. Personer/ 4. Vger der effter kommer vdi samme Herberge til dennem 4. Kiøbsuenne/ som bliffuer vdi kost hoss de første 5. Personer vdi $3\frac{1}{2}$. Vge/ Dernæst effter kommer end til dennem vdi samme Vertis Huss/ 8. Skreddere Suenne/ bliffuer til Herbergis der vdi $7\frac{1}{2}$. Vger/ forneffnde Personer haffuer fortærit tilsammen i samme Mands Huss 30. Daler / Nu spørgis her / huor meget huer Partij aff rette tilkommer at betale. Facit de første 4. Personer 12. Daler/ 1. Marck/ 11. ß/ $4\frac{40}{179}$. ₰. Oc Kiøbsuenne bør at betale 7. Daler/ 1. Marck/ 1. ß/ $11\frac{107}{179}$. ₰. Skreddesuenne tilkommer at betale 10. Daler/ 2. ß/ $8\frac{32}{179}$. Penninge.

Om

Om Skiffte oc Delen.

JTem / En Mand haffuer 8. Børn / som ere tre Sønner oc 5. Døtter / samme Mand bliffuer siug / forhaaber icke lenger at leffue / offuerueger oc betracter fordi / huor meget hans Gods er verd / befinder det at vere 6724. fl / vert vdi rede Penninge / giør nu sit Testamente / saaledis : At saa tit som en Søn tager 8. Gylden / skal en Daatter tage 6. Gylden. Her spørgis nu huor meget huer vdaff de Børn vdi skiffte tilkommer. Facit huer Søn $996\frac{4}{9}$. fl / oc huer Daatter $747\frac{5}{9}$. fl.

Multiplicere Sønnerne som ere 3. met sine Penninge som er 8. Gylden / kommer 24. i lige maade Døtterne som ere 5. met sine Penninge / som er 6. kommer 30. Sæt det i Regelen som her.

54.——6724. Gylden——{ 24. / 30.

Regne det / kommer aff det første 2988 [illegible]/9. Gylden / oc saa meget skulle de 3. Sønner haffue / vdaff det andet kommer $3735\frac{5}{9}$. Gylden / saa meget tilkommer de 5. Døtter. Vilt du nu

vide huor meget huer Søn / oc huer Daatter tilkommer/ Saa diuidere 2985$\frac{4}{9}$. fl./igiennem 3. som er Sønnerne/ kommer 996$\frac{4}{9}$. Gylden/ oc saa meget skal en Søn haffue/ i lige maade affdele 3735$\frac{5}{9}$. Gylden met Døtterne / som er 5. kommer 747$\frac{5}{9}$. Gylden / oc saa meget tilkommer huer Daatter/etc. Oc saa met alle andre saadanne Exempel.

Item/ Tre Personer haffue dennem imellem at dele 188. Daler/ Saa tit som den første bør-der aff 4. tager den anden 5. oc saa tit som den anden tager 7. tager den tredie 14. Her spørgis nu huor meget huer tilkommer. Facit som her efterfølger.

Randsage nu først / huor meget den tredie tager/ naar den anden tager 5. Sig 7. giffuer 14. huor meget giffuer 5. Facit 10. Sæt det nu vdi Regelen som it andet Madskaberi/ som her staar.

Daler				
21.—188.—	4 / 7 / 10	Facit	35 $\frac{17}{21}$. Gylden. / 62 $\frac{2}{3}$. Gylden. / 89 $\frac{11}{21}$. Gylden.	

Item / Fire haffue at skiffte imellem huer andre 258. Marck / At saa tit som den første bør der aff $\frac{1}{2}$. skal den anden haffue $\frac{2}{3}$. Oc saa tit som den anden tager $\frac{3}{4}$. skal den tredie tage

$\frac{4}{5}$. oc

$\frac{3}{4}$. oc saa tit som den tredie faar $\frac{4}{5}$. skal den fier de haffue $\frac{7}{8}$. Her spørgis nu huor meget huer vdaff dem tilkommer. Facit som efterfølger.

Opled eller søg it Tal/ vdi huilcket du kant haffue disse dele/ som er $\frac{1}{2}$. $\frac{3}{4}$. $\frac{4}{5}$. $\frac{7}{8}$. dennem kant du haffue lige vdi 80. Leg op 80. Affdele dennem met den førstis Neffnere/ som er 2. kommer 40. Leg atter op 80. Affdele dennem met $\frac{3}{4}$. saaledis/ formere 80. met Telleren som er 3. Affdele det saa met Neffneren som er 4. kommer 60. J lige maade met de andre efterfølgende/ kommer i Regelen at staa som her.

	Marck	40		44 $\frac{12}{117}$. fl.
234.—258.—		60	Facit	66 $\frac{18}{117}$. fl.
		64		70 $\frac{66}{117}$. fl.
		70		77 $\frac{21}{117}$. fl.

Item/ Fem Personer haffue 1234 $\frac{2}{3}$. fl./ at skiffte/ vdaff dennem bør den anden 4. Marck flere end den første/ oc den tredie bør der aff 2. Marck mere end den anden/ oc den fierde skal haffue 5. Marck flere end den tredie/ oc den femte skal haffue 3. Marck flere end den fierde. Spørgis her nu/ huor meget huer tilkommer. Facit som efterfølger.

Giør det som her efterfølger. Sæt for

 den

den første it Tal huor stort du vilt. Jeg sætter for den første 8. Nu skal den anden haffue 4. Marck flere / dennem legger ieg til de 8. bliffuer 12. dennem sætter ieg for den anden/ Nu skal den tredie haffue 2. Marck mere end den anden/dennem legger ieg til de 12. bliffuer 14. oc sætter saa dennem vdi steden for den tredie/Til de 14. Adderer ieg 5. kommer 19. dennem sætter ieg for den fierde/ Til de 19. Adderer ieg 3. kommer 22. dennem sætter ieg for den femte / Giør det som it andet Madskaberi / staar som du her seer.

Marck.

75. ——— $1234\frac{2}{3}$. ——— { 8. 12. 14. 19. 22.

Facit	131	Marck	11	ß	$1\frac{219}{225}$	d.
	197		8		$8\frac{216}{225}$	
	230		7		$6\frac{102}{225}$	
	312		12		$6\frac{42}{225}$	
	362		2		$8\frac{96}{225}$	

Proba.

Vilt du dette Exempel / oc alle andre saadanne/ vdi denne Regel/ eller vdi Madskaberi probe-

probere/ Da summere først Marckene for sig/ Skillingene for sig/ Penningene for sig/ Delerne for sig / Affdele saa forneffnde Delere met en aff Neffnerne (om de haffue alle lige Neffnere) Giør saa de Penninge til Skillinge/ oc Skillinge til Marck / saa faar du igien den middelste Sum oc Facit.

Item / Anno 1558. kom en vng Greffue paa Kiøbenhaffns Slot/ som bleff der en dag oc en nat / Om Morgenen hand foer aff/ gaff hand 11. Personer 25. Daler/ som de skulde haffue til skiffte / Som vaare 2. Kocke oc 4. som baare Mad for hannem / oc 5. som skenckte/ saa at huer Kock skulde haffue tysser saa meget/ som huer aff dennem som bare Mad / Oc huer vdaff de 4. som bare Mad skulde haffue tysser saa meget / som huer aff dennem der skenckte. Her spørgis nu huor meget huer for sig / vdaff huer slags Partij tilkom aff de 25. Daler. Facit som her efterfølger.

Sæt for det første huad Tal du vilt / Lad saa vere at huer vdaff de 2. Kocke skulde haffue 8. Daler / helten aff 8. er 4. helten aff 4. er 2. formere nu huert Tal met sine Personer 8. met 2. oc 4. met 4. oc 2. met 5. kommer vdi Regelen som her/ Giør det som it andet Madskaberi.

Daler.

42. ———————— 25. ———————— { 16. / 16. / 10.

Facit de 2. Kocke $9\frac{1}{2}\frac{1}{1}$. Daler. De 4. som baare Mad oc $9\frac{1}{2}\frac{1}{1}$. Daler/ oc de 5. som skenckte $5\frac{2}{2}\frac{0}{1}$. Daler/ Vilt du nu vide huor meget huer vdi sær tilkommer/ da affdele $9\frac{1}{2}\frac{1}{1}$. met 2. kommer huer Kock til / 4. Daler / 2. Marck/ 4. ß/ $6\frac{6}{7}$. Penninge/ i lige maade Affdele $9\frac{1}{2}\frac{1}{1}$. met 4. kommer huer til som baare Mad / 2. Daler / 1. Marck / 2. ß/ $3\frac{3}{7}$. ₰ / Affdele $5\frac{2}{2}\frac{0}{1}$. met 5. kommer huer til der skenckte/ 1. Daler/ 0. Marck/ 9. ß/ $1\frac{5}{7}$. ₰.

Om Skibs part.

ITem / 5. Kiøbmend haffue it Skib / Den første haffuer der vdi $\frac{1}{2}$. part/ Den anden haffuer $\frac{1}{3}$. part / Den tredie oc $\frac{1}{3}$. part/ Den fierde haffuer $\frac{1}{12}$. part/ Den femte oc $\frac{1}{12}$. part/ Nu selle de samme Skib for 3504. Marck / Nu spørgis her huor meget huer aff dennem / vdaff de 3504. Marck tilkommer. Facit som efterfølger.

Tag helten vdaff 3504. Marck for den første/ kommer 1752. Tag for den anden/ vdaff de 3504. $\frac{1}{3}$. part / kommer 1168. Tag for

den

den tredie oc $\frac{1}{3}$. part/ kommer 1168. Tag for den fierde $\frac{1}{12}$. part/ kommer 292. Tag for den femte oc $\frac{1}{12}$. part/ kommer 292. Addere nu alle disse Summe tilsammen/ sæt det først/ sæt de 3504. Marck mit/ oc den ene Sum sæt lige vnder den anden sidst/ giør det som it andet Madskaberi/ som her effterfølger.

4672.	$\frac{1}{2}$		1752		1314. ℳ.
Marck	$\frac{1}{3}$	er	1168	Facit	876. ℳ.
3504.	$\frac{1}{3}$		1168		876. ℳ.
	$\frac{1}{12}$		292		219. ℳ.
	$\frac{1}{12}$		292		219. ℳ.

Item / Fire Kiøbmend haffue kiøbt it Skib for 1920. Daler/ Den første skal betale $\frac{1}{2}$. part/ Den anden $\frac{2}{3}$. part/ Den tredie $\frac{4}{8}$. part/ Den fierde $\frac{3}{4}$. part. Nu spørgis her huor meget huer til kommer at vdlegge. Facit som her efferfølger.

Formere de 1920. met Tellerne/ før end du affdeler met Neffnere/ oc duplere de $\frac{4}{8}$. del/ kommer $\frac{1}{16}$. Kommer vdi Regelen som her staar.

3800.	$\frac{1}{2}$		960		485 $\frac{1}{12}$. dl
Daler.	$\frac{2}{3}$	er	1280	Facit	646 $\frac{10}{19}$. dl
1920.	$\frac{4}{8}$		120		60 $\frac{12}{10}$. dl
	$\frac{3}{4}$		1440		727 $\frac{11}{19}$. dl

Item/

Item/ 5. Kiøbmend haffuer ladet bygge it Skib/ Den første haffuer der vdi $\frac{1}{5}$. part/ Den anden $\frac{6}{7}$. part/ Den tredie $^{1}\frac{4}{8}$. part/ Den fierde $\frac{4}{7}$. Den femte $\frac{7}{8}$. del part / Met samme Skib haffue de fortient 560. Gylden / Nu vilde ieg gierne vide/ huor meget huer vdaff forneffnde Vinding tilkommer. Facit som her efterføl-ger. Sæt det i Regelen som her staar.

Gylden.

1227. —— 560. —— { $\frac{1}{5}$ / $\frac{6}{7}$ / $^{1}\frac{4}{8}$ / $\frac{4}{7}$ / $\frac{7}{8}$ } er { 112. / 480. / 105. / 40. / 490. }

Facit	Gylden		ß		Penning
51		4		7 $\frac{385}{403}$.	
219		2		10 $\frac{14}{409}$.	
47		36		10 $\frac{182}{409}$.	
18		10		2 $\frac{342}{409}$.	
223		25		4 $\frac{304}{409}$.	

Om Sølff oc Guld
at Regne.

Sølff Vect.

1. Marck —————— 16. Lodt.
1. Lodt —————— 4. Quintin.
1. Quintin —————— 4. Pen. Vecter.

er

1. ℔ Vect————4. hele Vecter.
18. Grene————1. Lodt.
288. Grene————1. Marck.

Guld Vect.

24. Karat————1. Marck.
1. Karat————4. Gran.
1. Gran————3. Grene.
8. Vntzer——er——1. Marck.
2. Vntzer————4. Lodt.
1. Vntze————2. Lodt.
4. Vntzer————1. Lodt.

Item/ En kiøber it stycke Sølff veger 24. Marck/ 11. Lodt fint Sølff / giffuer for Lodet 26. ß/ Huad koster samme Sølff. Facit 641. ₰/ 14. ß/ Giør de 24. Marck Sølff/ met 16. til Lodt/ Leg de 11. Lodt til/ Sæt sidst/ kommer i Regelen at staa som her.

1. Lodt——26. Skillinge——395. Lodt.

Item/ En kiøber it stycke fint Sølff/ veger 158. vegne Marck/ 10. Lodt / Giffuer for huer vegen Marck/ 8. Daler—÷—1. Marck / Huad koster samme Sølff. Facit 1216. Daler / 6. Skillinge.

16. Lodt——23. Marck——2538. Lodt.

Item/ En kiøber it stycke fint Sølff/ veger 425. ℔/ 12. Lod/ 2. Quintin/ 1. A. Vect/ holder 1. ℔/ 12. Lod/ 3. Quintin fint Sølff/ koster 1. ℔. fint Sølff 8. ℟/ 15. ß. Huad koster samme Sølff. Facit fint Sølff 339. ℔/ 4. Lodt/ $3\frac{11}{256}$. Quintin/ A. 2841. ℟/ 24. ß/ $8\frac{552}{4096}$. A.

Regne nu først huor meget fint Sølff stycket holder. Oc sig:

256. A. vecter — 71. quintin — 109001. A. vecter.

Facit 339. Marck/ 4. Lod / $3\frac{11}{256}$. Quintin fint Sølff. Regne nu huor meget det fine kommer at betale. Oc sig:

Gylden	ß	Marck	Lod	Quintin.
16. Lod — 8. —	15. —	339. —	4. —	$3\frac{11}{256}$. —

Giør det første oc sidste til Quintin/ bryd det/ giør de 8. Gylden til ß. Leg de 15. ß. til/ kommer i Regelen som her.

16384. quintin — 335. ß — 5559051. Quintin.

Regne det kommer Facit som forscreffuit staar.

Item/ En kiøber en post Sølff veger 96. ℔/ 14. Lod/ 3. Quintin/ 3. A. Vecter/ holder huer ℔. fint Sølff 8. Lod/ $3\frac{1}{2}$. Quintin/ koster 1. ℔. fint Sølff 9. ℟/ halffierde Ort/ huor meget er det vdi en Sum at betale. Facit fint Sølff/ 53. ℔/ 12. Lod/ 1. Quintin/ $0\frac{73}{128}$. A. Vecter/ A. 530. ℟. 38. ß. $3\frac{5027}{8192}$. A. Proba.

1443319808o — 208781002 — 262 — 44.

Regne

Regne først / huor meget fint Sølff det holder.

Fine

256. ₰. vecter—142. ₰. vecter—24815. ₰. vect.

Facit fint Sølff 53. ℔/ 12. Lod/ 1. Quintin/ $0\frac{73}{128}$. ₰. Vecter. Regne nu huor meget samme fint Sølff kommer at betale / Giør det til ₰. Vecter / baade det første oc sidste / Scriff for de $3\frac{1}{2}$. Ort/ $\frac{7}{8}$. ℞/ bryd det/ kommer i Regelen at staa som her.

Vecter — Vecter.

262144. ₰——79. Gylden——1761865. ₰.

Item/ En Guldsmed kiøber tre Giernalli Sølff / Den første veger 16. Marck / 5. Lod/ holder fint Sølff 11. Lod/ Det andet veger 24. Marck/ 8. Lod/ holder fint $6\frac{1}{2}$. Lod/ Det tredie veger 30. ℔/ 4. Lod/ holder fint $9\frac{1}{2}$. Lod/ koster 1. ℔. fint 20. Marck/ huad koster samme Sølff. Facit 799. ℔/ 7. ß/ 3. ₰.

Regne først/ huor meget fint Sølff der er vdi de tre Giernalli til sammen.

Fine

48. Lod————27. Lod————1137. Lod.

Facit fint Sølff $639\frac{9}{16}$. Lod/ Regne huor meget det kommer til at betale/ bryd det/ kommer i Regelen som her staar.

256. Lod——20. Marck——10233. Lodt.

Om

Om Guld at Regne.

ITem/En kiøber it ſtycke Guld/veger 28.℔/13.Lod/2.Quintin/holder huer Marck/12.Karat/3.Gran fint Guld/ koſter 1. Karat/4.ℳ/6.ß/4.₰/ Huad koſter ſamme Guld. Facit 1529.ℳ/10.ß/ 4 $\frac{10}{32}$.₰.

Giør de ℔.til Lod/oc dernæſt til Quintin/ giør ſaa de 12. Karat met 4. til Gran/ Leg de 3. Gran til/ kommer i Regelen ſom her ſtaar.

Quintin　　Fint

64.———51.Gran———1846.Quintin.

Facit 1471 $\frac{1}{32}$.Gran/ Regne nu huor meget det fint Guld kommer at betale / bryd det/ gack i det faariſte met det ſidſte / kommer i Regelen ſom her.

128.Gran———1996.₰———47073.Gran.

Item / En kiøber it ſtycke Guld / veger 6. Marck / 4. Lodt / holder huer Marck fint 17. Karat / koſter huer Karat 12.℔ / 5.ß / Huad koſter ſamme Guld. Facit Fint Guld/4.℔/ 10.Karat/1.Gran/ Penninge 1308.℔/3¼.ß.

Regne førſt / huor meget Fint Guld de 6. Marck/oc 4. Lod holder.　Sig:

Fint

16.Lodt———17.Karat———100.Lodt.

Facit

Facit 106. Karat/ 1. Gran. Sig nu:
4. Gran——197. ß——425. Gran.
Regne det / kommer Facit som offuen faare staar.

Om Myntert.

ITem / Vor Naadigste Herre vil lade mynte Skilling stycker / huilcke 48. aff dem skulle vere vert 1. Daler / holder 1. ♎. i sig 12. Lod fint Sølff / skal vdi Mynten Marck fint Sølff gielde 7. Daler / 3½. Ort/ Her spørgis huor mange Skilling stycker der skal gaa paa en vegen ♎. Facit 283½. Skilling stycker.

Giør de 7. Daler/ oc 3½. Ort til ß/ Da faar du 375. ß. Sig nu:
16. Lodt——378. Skillinge——12. Lodt.

Item / En Herre eller Raad vdi en Stad/ vil lade mynte to Skilling stycker/ saa gode at 20. aff dennem skulde gielde 1. Gylden/ oc paa en vegen Marck/ skal gaa aff dennem 112. stycker / huer fin Marck Sølff vdi Mynten regnendis / for 10. Gylden—÷—⅔. Her spørgis huor meget fint Sølff huer Marck skal holde. Facit 4. Lodt / 2. Quintin / 2¾. ♎. Vecter Fint Sølff.

Giør de 10. ℞. til ß / tag 16. ß / der fra for de $\frac{2}{3}$. ℞ / bliffuer igien 384. ß. Sig:

384. Skillinge——16. Lod——112. ß.

Item / vor Naadigste Herre vil lade Mynte Daler / huilcke 8. aff dennem skulle gaa paa en vegen Marck / oc huer aff dennem skal vere saa god som 48. ß. Danske / Oc huer ℳ. fint Sølff skal regnis i Mynten for 28. ℳ / 12. ß / Her spørgis huor meget fint Sølff huer ℳ / skal holde. Facit 13. Lodt / $1\frac{49}{115}$. Quintin fint Sølff.

Giør de 8. Daler met 48. til ß / kommer 384. ß. Giør dernæst de 28. Marck til ß. Leg de 12. ß. til / kommer 460. ß. Sig nu:

Fint

460. Skillinge——16. Lodt——384. ß.

Item / 8. Daler veger 16. Lodt / holder fint Sølff 13. Lod / 3. Quintin / gielder huer stycke aff Dalerne 48. ß / Huad koster huert Marck fint Sølff. Facit 27. ℳ / 14. ß / $10\frac{2}{55}$. ₰. Giør de 8. Daler til Marck / kommer 24. Marck.

Sig nu:

$13\frac{3}{4}$ Lodt——24. Marck——16. Lodt.

Her efterfølger nogle kaanstige oc atskillige slags Exempler.

Om

Om en Løffue/ oc en Vlff/ oc en Ræff.

JTem/ En Løffue haffuer slaget oc faaet en Hiort/ den Hiort kand hand alene i 3. dage opæde/ Men der som Vlffuen haffde samme Hiort/ da kunde hand den ene opæde vdi 6. dage/ Men haffde Ræffuen den Hiort ene at opæde/ der skulde hand vere der om vdi 8. Dage/ Nu bad Løffuen Vlffuen oc Ræffuen til Giest met sig/ Spørgis her nu at naar de tilige vdaff Hiorten begynde at æde/ huor snart de hannem opsluge oc opæde. Søg it Tal vdi huilcket du kant haffue $\frac{1}{3}$. $\frac{1}{6}$. $\frac{1}{8}$. dennem kant du haffue vdi 24. tag dennem der aff/ kommer 8. 4. 3. Addere dennem/ kommer 15. som skal vere din Delere/ Affdele dit paafundne Tal som er 24. met de 15. kommer 1. Dag 7. Timer/ 12. Minuter/ oc saa snart opslugede de Hiorten.

Om en Vindelsteen.

Item/ Til vor Frue Taarn vdi Kiøbenhaffn/ er en Vindelsteen/ som er fra Jorden oc op 113. Trappe Tren høy/ Nu er der tuende Personer/ Den ene er nere oc vil gaa op vdi Taarnet/ Den anden er oppe oc vil gaa ned

aff Tornet / Nu den der nere paa Jorden er som vil op i Tornet / er gaaet 20. Tren op at Vindelstenen/oc den oppe vdi Tornet er/ som vil ner gaa/er gangen 13. Tren ned at Vindelstenen. Her spørgis nu paa huilcket Trappe Tren de tuende Personer skulde mødis. Facit paa det 60. Trappe Tren fra Jorden/ oc paa det 53. Trappe Tren fra det øffuerste oc nedt/ Giør det saaledis / Tag 20. Tren fra 113. oc 13. Tren/ oc fra 113. bliffuer igien 80. dennem halffuere kommer 40. Addere der til de 20. Tren / som den nederste haffde opgaaet/ kommer 60. oc paa den Tren møttis de op at/Addere nu 13. til de 40. kommer 53. oc paa det Tren møttis de ner at/ Det maat du Probere. Addere 60. 53. tilsammen/ kommer igien 113. oc er saa ret.

Om it Skib.

Item/ It Skib Seyler fra Kiøbenhaffn oc til Gulland / som er 70. Vger Søes / met try Segel / oc met det største Hoffuet Segel vdi god Vind/ løber det vdi 6. Dage oc Netter / oc met det andet Segel vdi 10. Dage oc Netter / met det tredie Segel vdi 18. Dage oc Netter / Spørgis her at naar mand lader vdi Vinden løff gaa alle try Seglene tilsammen/ vdi

vdi huor mange dage det Skib kand løbe til forneffnde Gulland. Facit 3. Dage oc Netter/ 2. Timer/ oc $\frac{28}{29}$. Minuter.

Søg it Tal/ vdi huilcket du kant haffue disse Dele / dennem kant du haffue vdi 1080. Tag $\frac{1}{6}$. der aff/kommer 180. $\frac{1}{10}$. er 108. $\frac{1}{18}$. er 60. Addere nu 180. 108. oc 60. kommer 348. dele nu dit paafundne Tal som er 1080. aff met de 348. kommer Facit som forscreffuit staar.

Om en Sten Pellere.

Item En vil opsætte en Pellere met Tegelsten / som skal vere 34. Alne lang / oc 17. Alne vid / oc en Sten skal vere tredie parten aff en Alne lang / oc siuende parten aff en Alen tyck. Nu spørgis her huor mange Stene der kommer til samme Pellere. Facit 12138. Stene.

Formere Lengden met viden/ det er/ Multiplicere 34. met 17. kommer 578. som er Pillerens Quadrat / dernæst Quadrere oc Stenene/ det er/ formere $\frac{1}{3}$. met $\frac{1}{7}$. kommer $\frac{1}{21}$. der igiennem dele det første Quadrat/som er 578. kommer Facit som offuenfaare staar.

Om Æg.

Item/ En kiøber 3. Ole Hønsse æg for 13. Skillinge / 1. ℔. Oc en anden kiøber 100. Gaasse æg for 23. ß / 1. ℔ / vdi en Ol Hønsse æg er 80. æg. Spørgis her huor mange Hønsse æg / den ene skal giffue den anden for huer i thu Gaasse æg. Facit 12. Hønsse æg/ Sig 40. ℔. haffuer 240. Hønsse æg / Huor mange Hønsse æg haffuer mig 100. ℔/ kommer 600. Hønsse æg. Sig nu: 100. Gaasse æg haffuer 600. Hønsse æg/ huor mange Hønsse æg haffuer 2. Gaasse æg/ kommer Facit som forscreffuit staar.

Item/ En Pebling vaar vdfaren at siunge for æg / oc for Korn/ Den tid hand drog hiem / oc kom i Skolen / spurde hans Skolemestere hannem at/ huor hand haffde veret saa lenge / hand sagde: Jeg vaar vdi Landet at siunge for Korn oc for æg / Skolemesteren spurde hannem at / huor mange æg / oc huor meget Korn hand haffde faaet / hand sagde: Jeg veed icke huor mange æg / Men den tid/ ieg lagde dem vdi Kurffuen met 2. oc dernæst met 3. 4. 5. ocsaa met 6. til lige/ da bleff der alstedse it æg til offuers / Men den tid ieg lagde dennem ned met 7. da bleff der ingen til offuers. Kornet er mig oc wuist huor meget det er / Men til det haffuer ieg laant tre gange

Huff/

Huſſ / Der ſom ieg laante første gang Huſſ/ dennem maalte ieg Kornet til met 3. Skepper til lige / oc da bleff der ingen vdoffuer. Den anden ſted ſom ieg laante Huſſ/ maalte ieg dennem det til met 5. Skepper til lige / oc da bleff der 3. Skepper til offuers. Der ſom ieg tredie gang laante Huſſ / maalte ieg dennem det til met 7. Skepper til lige / oc bleff der 6. Skepper til offuers. Nu vil ieg for en venlig ſkenck giffue eder $\frac{2}{7}$. del parten aff æggene/oc de æg ieg igien beholder / vil ieg ſelle 4 for 5. ₰. Vdaff Kornet vil ieg giffue eder $\frac{1}{6}$. del part/oc ſiden vil ieg ſelle 8. Skepper for ſaa mange ß. ſom ieg beholder Skepper Korn til offuers. Spørgis her nu førſt/huor mange æg oc huor meget Korn forneffnde Pebling haffde ſaffnet ſig/ For det andet/huor mange æg oc huor meget Korn hand gaff ſin Skolemeſtere/ For det tredie / huor mange æg oc huor meget Korn hand beholt til ſin part igien / For det fierde ſpørgis her / huor mange Penninge hand fick for ſine æg oc for ſit Korn.

Facit aff Fortieniſten vaar 721. æg / oc 2. Pund Korn. Facit Skolemeſteren 206. æg/oc 8. Skepper Korn. Facit 515. æg/oc 40. Skepper Korn/ ſom hand beholt. Facit for æggene 3. ℳ/ 5. ß/ $7\frac{3}{4}$. ₰. For Kornet $12\frac{1}{2}$. ℳ.

Om nogle Personer.

ITem/En hob Personer haffue fordrucket vdi it Lauff 14. ℳ/ 1. ß. Nu der de skulde deris øll betale/ siger Hosbonden til dennem/ i ere saa mange Personer / at naar huer vdaff eder vdlegger saa mange ß/ som i ere Personer til/ saa er eders øll betalet. Spørgis her huor mange Personer der haffue veret vdi samme Lag. Facit 15. Personer/ giør de 14. ℳ. til ß. Leg 1. ß. til/ kommer 225. Extrahere Radicem Quadratam/ kommer 15.

Om Penninge at laane.

Jtem/ En laaner en anden vdi 2. Aar 72. Daler met saadanne forord/at huad hand vinder det første Aar/ at hand skal Regne det i sin Hoffuet Sum det andet Aar. Nu der de tu Aar ere vde/ giffuer den anden den første sin Hoffuet Sum igien/ oc giffuer hannem der til for sin Vinding/ oc vindingens Vinding 56. Daler. Nu spørgis huor meget hand vdi det første Aar haffuer vundet met sin Hoffuet Sum/oc huor meget det andet Aar. Facit det første Aar 24. Daler/oc det andet Aar 32. Daler. Addere til din Hoffuet Sum som er 72.

Daler/

Daler/ din Vinding som er 56. Daler/ kommer 128. dennem formere met din Hoffuet Sum/ som er 72. kommer 9216. der vdaff Extrahere Radicem Quadratam / kommer 96. Vdaff huilcke Subtrahere din Hoffuet Sum som er 72. bliffuer igien 24. Daler / oc saa mange vinder hand første Aar/ Tag nu de 24. Daler fra Vindingen / som er 56. bliffuer igien 32. Daler / som hand vinder det andet Aar.

Om en Mølle.

Item/ En haffuer en Mølle/ vdi huilcken er 3. Querne / Met den første Quern kand hand male vdi 2. Timer / 2. Skepper Korn/ met den anden maler hand vdi 4. Timer / 12. Skepper Korn / oc met den tredie kand hand vdi 6. Timer/ oc aff male 12. Skepper Korn. Nu kommer en Bonde / oc fører til samme Mølle / 5. Pund Korn / siger til Mølleren/ Tag disse 5. Pund Korn/ oc lad det alt paa de 3. Querne / saa at de 3. Querne begynde alle til lige at male / Dissligeste oc at de alle tre til lige oppeholde. Spørgis her nu huor snart de 3. Querne kunde affmale samme Korn / oc huor mange Skepper Korn hand skal sla paa huer Quern. Facit paa den første Quern 20.

Skepper / paa den anden 60. Skepper/ paa den tredie 40. Skepper/ oc affmalis vdi 20. timer.

Affdele 2. Skepper met sine Timer som er 2. kommer 1. Skeppe/ oc 12. Skepper met sine Timer/ som er 4. kommer 3. Skepper/ i lige maade affdele oc 12. Skepper aff met sine Timer som er 6. kommer 2. Skepper. Addere nu 1. 3. oc 2. Skepper tilsammen / kommer 6. Skepper/ oc saa mange Skepper maler de 3. Querne vdi en Time/ sig nu: 6. Skepper affmalis vdi en Time / huor mange Timer affmalis 120. Skepper (som er 5. Pund) Facit 20. Timer/ Sæt det vdi Regelen som her/ oc regne det / kommer huor mange Skepper du skalt sla paa huer Quern.

2. ⎧ 2 ⎫
4. timer giffuer ⎨ 12 ⎬ Skepper/ huad 20. ti-
6. ⎩ 2 ⎭ (mer.

Regne kommer Facit som forscreffuit staar.

Om Vrter at kiøbe.

Item / En Quinde sender sin tieniste Pige til Apotecken/ skal kiøbe hende 30. Lod Vrter til sit behoff/ Antuorder hende 1. Gylden/ Befaler hende at kiøbe Ingefær/ Loddet for 3.

ß. Dissi-

ß. Dissigeste støt Kanelebarck / Lodder for 4. ß. Der til Nellicker/ Lodder for 6. ß. Spørgis her huor mange Lodt hun skal haffue vdaff huert slags Vrter vdi sær. Facit 7. Lodt Ingefær / 9. Lodt Kanelebarck / oc 14. Lodt Nellicker: Cecis.

Om Klæde.

Item / En antuorder sin Tienere 60. Marck/ Befaler hannem sig derfaare at kiøbe try slags Klæde / aff det første slags Alnen paa $2\frac{1}{2}$. Marck / aff det andet Alnen paa $1\frac{1}{2}$. Marck / aff det tredie slags Alnen paa $\frac{7}{8}$. ℳ/ oc skal kiøbe lige mange Alne vdaff huert slags Spørgis her huor mange Alne hand skal haffue vdaff huert slags. Facit 12. Alne $1\frac{3}{13}$. Korter. Addere tilsammen $2\frac{1}{2}$. Marck / oc $1\frac{1}{2}$. ℳ/ oc $\frac{7}{8}$. Marck/ kommer $4\frac{7}{8}$. Marck. Sig nu $4\frac{7}{8}$. Marck haffuer 1. Alen/ huor mange Alne haffuer mig 60. Marck/ kommer Facit som offuen faare staar.

Item / En kiøber 14. stycker Klæde for 254. Daler/ som er 2. stycker sort Klæde/ oc 4. stycker røt/ 2. stycker grønt / oc 5. stycker blaat Klæde/ oc gielder stycket aff det røde Klæde/ 3. Daler mere end det sorte/ oc stycket aff det grøne / 4. Daler mere end det røde / oc stycket aff

aff det blaa Klæde gielder 5. Daler mere end det Grøne. Nu spørgis her huor dyre huert stycke for sig er kiøbt. Facit det Sorte 12. Daler/ det Røde 15. Daler/ det Grøne 19. Daler/ oc det Blaa 24. Daler.

Sæt it Stycke sort for 16. Daler/ saa kommer det Røde 19. det Grøne 23. det Blaa 28. Giør det effter Regulam DeTri/ saa:

1. stycke	16.	3.
	19. Daler/ huor dyre	4. stycker.
	23.	2.
	38.	5.

Facit	Sort——————48.	Daler.
	Røt——————76.	Daler.
	Grønt—————46.	Daler.
	Blaat—————140.	Daler.

Addere alle disse Summe vdi en Sum/ kommer 310. skulde vere 254. Liuer plus 56. sæt 10. Examinere som tilforn/ kommer 226. Liuer minus 28. Regne nu det/ kommer Facit som offuen faare staar.

Item/ En kiøber 54. Alne Klæde/ som er vdaff try slags lyd/ Sort/ Gult oc Huit / koster 1. Alen Sort Klæde 4. Marck / 1. Alen Gult 2. Marck / 1. Alen Huit 24. ß. Spørgis

gis her huad samme 54. Alne koste. Facit 45. Daler / Sig 3. Alne for 120. ß. Huad koster 54. Alne.

Om Suin.

Item / En Kiøbmand vil kiøbe Suin for 124. Marck / oc skal giffue for it gammelt Suin 3. Marck——:——4. ß/oc for it vngt Suin $1\frac{1}{2}$. Marck / 4. ß. Spørgis her huor mange Suin hand skal haffue. Facit 144. Suin/ sig 72. ß. haffuer mig 2. Suin/ huor mange haffuer 5184. ß.

Om en Suend eller Tienere.

Item / En Herre fester en Suend it Aar omkring / for 24. Marck / oc en groff Klædning / forneffnde Suend kom vdi wgunst hoss sin Herre / den tid hand haffde tient vdi 20. Vger / gaff hand Suenden Orloff / oc fick hannem den Klædning / oc sagde : Tag den Klædning oc forsee dig / saa est du betalet. Her spørgis huor meget den Klædning vaar vert. Facit 15. Marck. Tag 20. Vger / fra 52. Vger / bliffuer igien 32. Vger / sig nu 32. Vger haffuer 24. ₰ / Huor mange Marck haffuer 20. Vger.

Om

Om en Brønd.

Item/ En Herre haffuer en Vrtegaard/ vdi hannem staar en Brønd/ i samme Brønd staar 3. Poste / at naar hand lader den ene Post løbe / da kand samme Brønd fyldis met Vand vdi en Time / oc naar hand lader den anden løbe / da fyldis hand vdi 3. Timer / oc naar den tredie Post obnis oc løber / da bliffuer samme Brønd fuld met Vand vdi 5. Timer. Her spørgis at naar mand lader alle Postene løbe til lige / Huor snart samme Brønd kand bliffue fuld met Vand. Facit vdi 39$_2\frac{3}{3}$. Minuter.

Søg it Tal / vdi huilcket du kant haffue disse Dele/ som er $\frac{1}{1}$. $\frac{1}{3}$. $\frac{1}{5}$. dennem kant du haffue vdi 15. Del $\frac{1}{3}$. igiennem 15. kommer 5. oc $\frac{1}{5}$. igiennem 15. kommer 3. Addere 3. oc 5. til 15. kommer 23. dennem Affdele met dit paafundne Tal / som er 15. kommer Facit som offuen for staar.

Om Tuende som Vandre.

Item/ Lad nu saa vere / at der vaare 50. Mile fra Malmø vdi Skaane/ oc til Bergen vdi Norrig. Nu er der tuende Personer/ Den ene

ene gaar fra Malmø oc til forneffnde Bergen vdi 18. dage / Den anden gaar fra Bergen oc til Malmø vdi 10. Dage. Spørgis her paa huilcken Dag/ Time oc Minut de 2. Personer mødis paa Veyen. Facit paa den 6. Dag/ 5. Time/ oc paa den $8\frac{4}{7}$. Minut.

Addere 18. oc 10. tilsammen / kommer 28. som skal vere din Delere/ Multiplicere nu samme 18. oc 10. met huer andre/ kommer 180. dennem Affdele met de 28. kommer Facit som offuen faare staar.

Proba. Sæt det som her.

18. Dage——50. Mile——$6\frac{3}{7}$. Dage.

Facit $17\frac{6}{7}$. Mile.

10 Dage——50. Mile——$6\frac{3}{7}$. Dage.

Facit $32\frac{1}{7}$. Mile.

Addere nu $17\frac{6}{7}$. oc $32\frac{1}{7}$. tilsammen/ kommer igien 50. Mile/ oc er saa ret.

Om en Hund oc en Hare.

Item/ En Jeger iager en Hund effter en Hare/ oc Haren haffuer 80. spring for Hunden/ saa tit som Haren springer 6. spring/ springer Hunden 9. spring/ vdi huilcket spring opløber/ eller ophenter Hunden Haren. Facit vdi 240. spring. Tag 6. Hare spring fra 9.

Hun-

Hunde spring bliffuer 3. igien. Sig nu 3. aff 9. Huor mange aff 80. spring.

Om en som er sæt i Fengsel.

Item/ Vdi Kiøbenhaffn er en Persone sæt i Fengsel/ den Persone bryder sig vdaff Fengselet/ kommer vden for Byen/ sætter sig faare at rømme 48. Mile fra Kiøbenhaffn vdi sit beholt/ vandrer nu huer dag 5. Mile/ Borgemester oc Raad sender nu en aff Stads Tienere effter hannem / befaler forneffnde Tienere at drage huer Dag oc Nat 9. Mile / i huor mange Dage kand forneffnde Stads Tienere opgaa / eller hinde samme bort rømde Persone. Facit vdi 12. Dage. Tag 5. fra 9. bliffuer 4. igien / met dennem Diuidere de 48. kommer Facit som offuen faare staar.

Om en Suend at leye.

Item/ En Leyer en Suend/ som skal vandre hans ærende aff By for hannem / oc skal giffue hannem for huer Mil hand gaar 4. ₰ / Nu betinger hand met hannem / at hand skal gaa huer dag $3\frac{1}{2}$. Mile/ oc naar hand giffuer hannem for Milen at gaa 5. ₰ / da skal hand gaa den Dag $4\frac{1}{2}$. Mile / Men naar hand giffuer hannem 2. ß / da skal hand gaa

5. Mile

5. Mile den dag. Nu spørgis her at naar hand giffuer hannem 2. ß / 6. ₰ / huor mange Mile hand bør at gaa den dag. Facit $6\frac{1}{4}$. Mile / Sig 2. ß / haffuer 5. Mile / huor mange Mile haffuer 2. ß / 9. ₰.

Om it Torn.

Item / It Torn som er $\frac{2}{3}$. parten vdi Værit (eller offuen for Jorden) oc $\frac{2}{9}$. parten vdi Jorden / oc staar $16\frac{2}{3}$. Føder dybt vdi Vand / Spørgis her huor høyt samme Torn er. Facit 150. Føder. Formere Neffnerne met huer andre som er 3. oc 9. kommer 27. tag nu $\frac{2}{3}$. aff 27. kommer 18. vdi lige maade / Tag $\frac{2}{9}$. vdaff 27. kommer 6. Addere nu 18. oc 6. kommer 24. dennem tag fra 27. bliffuer 3. igien / Sig nu / 3. giffuer $16\frac{2}{3}$. huad giffuer 27. Facit 150. Føder / oc saa langt er samme Torn. Vilt du nu vide huor høyt det er offuen for Jorden / Saa tag $\frac{2}{3}$. aff 150. kommer 100. Føder / i lige maade $\frac{2}{9}$. aff 150. kommer $33\frac{1}{3}$. Føder vdi Jorden.

Om en Vogn met fire Hiul.

Item / En Vogen met fire Hiul / som huert Hiul er 4. Føder høyt paa / Nu her vden for Kiøbenhaffn ligger en Lands By / til huilcken er 6500. Føder / Nu vilde ieg gierne

vide

vide/Huor til de 4. Vogens Hiul skulde omløbe eller omkring gaa / før end de til samme Landsby komme. Facit 517 $\frac{1}{2}\frac{}{2}$. gange.

Formere Hiulens høylighed som er 4. Føder met $3\frac{1}{7}$. Thi it Hiul er tre gange saa vijt som det er høyt / oc der til en siuende del / Sig 3. gange 4. er 12. Leg der til 1. for den $\frac{1}{7}$. del/ kommer 13. oc saa mange Føder er huert Hiul vden omkring vijt/ Affdele nu de 6500. Føder met 13. kommer 520. oc saa mange gange gaa de fire Hiul omkring/ før de komme til samme Landsby/ Thi for huer gang Hiulet omkring gaar/ tager det til sig 13. Føder.

Om it Firekant Taarn.

Item/ It firekant Taarn som er 44. Roder høyt/ oc vden til 7. Roder bret/ oc inden til fra det ene Hiørne oc til det andet 5. Roder bret,/ Nu er samme Taarn fortinget met en Muremestere/ saa at hand skal haffue for huer Rode 30. ß. Nu vilde ieg gierne vide huad samme Taarn skulde koste op at mure. Facit 1980. Marck.

Formere samme Taarn bredhed / som er 7. Roder i sig/ kommer 49. Dennem formere met høyligheden / som er 44. kommer 2156. oc saa mange Roder vaar samme Taarn / der

som

som det icke vare hult inden vdi/Thi at Taarnet er inden til hult/ oc paa huer side 5. Roder bret/ Derfaare skalt du samme Taarns hulhed/ som er 5. i sig selff/ Multiplicere/ kommer 25. Formere dennem met høyligheden/ som er 44. kommer 1100. oc saa mange Roder er induaartis vdi Taarnet/ som icke ere murede. Tag derfaare 1100. fra 2156. bliffuer igien 1056. Roder/ for huilcke du skalt for huer aff de Roder giffue Muremesteren 30. ß/ oc er 1980. ₰/ som forscreffuit staar.

Om en Vold.

Item/ En Voldmester haffuer opsæt en Vold for Kiøbenhaffn/ som er 32. Roder lang/ 18. Roder høy/ oc 4. Roder tyck/ oc hand skal haffue for huer Rode 15. ß. Huor meget skal hand haffue for det sit Arbeyde. Facit 2160. Marck.

Multiplicere Lengligheden/ som er 32. Roder met høyligheden/ som er 18. kommer 576. dennem formere met tyckligheden/ som er 4. Roder/ kommer 2304. Roder. Multiplicere dennem met 15. ß. kommer Facit som offuen faare staar.

Om it Vierg.

 Item/

Item / It Bierg er 400. Føder høyt / oc vnder neden 2200. Føder vijt / oc mit paa 1500. Føder vijt / oc øffuerst 100. Føder vijt / Spørgis her / huor mange fied forneffnde Bierg vdi sig besluter oc indeholder. Facit 560000. Føder.

Addere de vnderste / middelste oc øffuerste Føder tilsammen / kommer 4200. Der fra tag tredie parten / bliffuer igien 1400. dennem formere met høyligheden / kommer Facit som offuen faare staar.

Om en Bonde / met nogle Æble.

Item / En tid hende det sig saa /
At en Bonde mon til Kiøbsteden gaa.
En Sæck met Æble haffde hand at bære /
Dennem actede hand at seile dere.
Fire Æble for en Huid / vilde hand der giffue /
Alle dennem som met hannem vilde kiøbe.
I det komme tre Personer gaaende frem /
Den første Person talede strax til hannem.
Spurde / mange Æble vdi Sæcken mon vere /
Hand sagde: Jeg ved icke huor mange de ere.
Da sagde den første Persone til hannem saa /
Wi ville rundeligen met dig Kiøbslaa.
Der haffuer du 2. ß. aff Penningene mine /
For dem tager ieg fierde parten aff Æblene dine.

Den anden ſagde oc i ſamme ſinde/
Der haffuer du 4. ß. drags det til minde.
For dennem tager ieg $\frac{3}{5}$. del parten til mig/
See nøye til/ det raader ieg dig.
Den tredie Perſon hand vaar ey ſeen/
Tog til ſig/ de Æble ſom vaare igien.
Gaff Bonden en Skilling for dennem alle/
Det kiøb monne Bonden vel befalle.
Der hand da kom met Æblene hiem/
Da offuer ſaa hand Æblene oc talde dem.
Oc befant ſig for den Skilling/ ſex gange flere
(Æble at haffue/
End de Penninge vaare/ ſom de alle tre for
(Æblene gaffue.
Sig mig nu Regne Meſtere from/
Met huor mange Æble/ den Bonde vdi ſin
(Sæck/ til Torrid kom.
Oc om den Bonde haffde veret viſere den tid/
At hand haffde ſolt fire Æble for en Huid.

Facit.

Jeg vil det ſige oc icke liue/
Den Bonde haffde hundrede Æble oc fyrre
Jeg vil oc ſige det forſant/ (tiue.
Fiorten huide/ den Bonde taffte/ oc icke vant.

DEnne Regel kaldis icke derfaare Falsk/ at hand vdi sandhed skal vere Falsk eller wræt / Men for saadan Aarsage skyld/ neffnis hand Falsk / fordi at vdi hannem findis/oc kommer tuende/Falske oc wsande Tal/ vdaff huilcke / det rette oc sande Tal bliffuer obenbarit oc paafundit. Holt dig vdi denne Regel som her efterfølger.

Scriff it Tal paa tocke for dig/ huilcket som Spørsmaalit kand vere vdi nogle maade ligt/Procedere samme Tal vdi alle maade som det vaare det rette Tal / faar du icke da ret vnderuisning paa samme Spørsmaal / da acte/ huor meget samme Tal er formeget eller forlidet/er det forlidet/ da tag det fra dit forsatte Tal / huad igien bliffuer / det scriff hoss dette tegen——:——lige imod dit forsatte Tal/oc betyder minus/Men er det meer end dit forsatte Tal er / Da tag det forsatte Tal aff / Det som da til offuers bliffuer/ sæt hoss dette tegen ——;——lige imod det Tal som du sætte dig faare/ oc bemercker plus / Haffuer du nu faaet aff disse tuende Tal/saa at de ere baade——;—— oc——;——eller oc baade——:——oc—÷— da tag den mindre løgen fra den som større er/

huad da igien bliffuer holt for din Diuisor/ Dernæst Multiplicere offuer Korss/ den ene løgen met den andens falske Tal/ tag saa det mindre fra det som større er/det igien bliffuer/ det Affdele met din paafundne Delere/det som vdaff formedelst samme Affdeling kommer/er det rette Facit oc Spørsmaal. Men er det saa at disse tuende ere wlige/ som du her seer--}-- den anden———:———saa Addere løgnerne tilsammen/huad der aff kommer holt for din Delere/Multiplicere offuer korss som før er sagt/ Addere saa de tuende Summe tilsammen/ huad der aff kommer/ det Affdele met din Delere/ saa faar du det rette Facit oc Spørsmaal. At du her vdi kant komme til ydermere oc bedre forstand/da tag for dig til lære/disse efterfølgende Exempler.

Item/ En Kiøbmand vil kiøbe en Hest aff en anden/ oc siger den ene Kiøbmand til den anden/ huad vilt du haffue for Hesten/ Den anden suarer hannem/ oc siger: Giff mig for hannem saa mange Daler/ at naar ieg legger end saa mange til/oc end helten saa mange/ oc $\frac{3}{4}$. saa mange/at det kand da beløbe sig til hobe 44. Daler. Her spørgis nu/huor meget hand fick/eller huor god hand holt samme Hest. Facit 16. Daler.

Giør det saaledis/ Lad saa vere/ at hand vilde haffue 8. Daler for samme Hest / end en gang saa mange er oc 8. Helten sag mange er 4. fierde parten aff 8. er 2. Addere nu 8. 8. 4. oc 2. tilsammen / kommer 22. det skulde vere 44. tag nu 22. fra 44. liuer for lidet 22. Sæt at hand vilde haffue 12. Daler/ Examiner dennem vdi lige maade / som du giorde ved de 8. kommer minus 11. sæt det vdi Regelen som her staar.

8	:	22.	11. Delerne.
12	:	11.	

Tag nu den mindre løgen fra den større/ det er/ 11. fra 22. bliffuer igien 11. huilcke som skal vere din Delere/ Multiplicere offuer korss 12. met 22. kommer 264. i lige maade 8. met 11. da faar du 88. tag nu 88. fra 264. bliffuer igien 176. dennem affdele met din Delere som er 11. kommer Facit som er 16. oc saa mange Daler vil hand haffue for samme Hest.

Item/ En Søn spør sin Fader at/ huor gammel hand er / Faderen antuorder hannem met suar/ saa sigendis: Vdi det Aar der mand screff Christi Aars tal 1502. da vaar ieg født/ oc der mand screff 1532. da fick ieg mig din Moder til Ecte/ saa at vaare du end helten saa

gam-

gammel ſom du eſt/ minde 9. Aar/ da vaare du
lige ſaa gammel ſom ieg vaar/ den tid ieg fick
din Moder til Ecte/ her ſpørgis nu huor gam-
mel Sønnen er. Facit 26. Aar.

Først ſkalt du vide/ huor gammel Faderen
vaar der hand fick ſig Sønſens Moder til Ec-
te. Det ſkalt du ſaaledis vide/ tag 1502. fra
1532. bliffuer igien 30. Aar/ oc ſaa gammel
vaar Faderen paa ſamme tid/ Sæt dig nu for
at Sønnen vaar 16. Aar gammel/ end helten
ſaa gammel er 8. Leg nu 8. oc 16. tilſammen/
kommer 24. tag 9. der fra/ bliffuer igien 15.
ſkulde vere 30. Tag nu 15. fra 30. liuer for li-
det 15. Sæt nu at hand vaar 24. Aar/ Exa-
minere ſom tilforne kommer minus 3. Sæt det
ſom her.

16————:————15. (12
24————:————3.

Tag nu 3. fra 15. bliffuer igien 12. ſom ſkal
vere din Delere/ Multiplicere offuer korſſ 16.
met 3. kommer 48. dernæſt 24. met 15. kom-
mer 360. tag nu 48. fra 360. bliffuer igien 312.
dennem affdele met Deleren/ ſom er 12. kom-
mer Facit ſom offuen faare ſtaar.

Item/ En Meſtere kom vdi en Skole/
til en anden Meſtere/ Helſede hannem oc
ſagde HERRens fred vere met dig/ oc dine

50. Personer. Mesteren suarede: De ere icke saa mange/men vaare de end en gang saa mange som de nu ere / oc der til 5. oc 9. oc $\frac{1}{4}$. aff 10. oc der til 5. helten aff 15. minde / da vaare de 100.——:——6. Her spørgis nu huor mange Personerne vaare. Facit 40. Personer/sæt at de vaare 24. end en gang saa mange er oc 24. oc 5. 9. $\frac{1}{4}$. aff 10. er $2\frac{1}{2}$. oc 5. Addere nu 24. 24. 5. 9. $2\frac{1}{2}$. oc 5. til sammen / kommer $69\frac{1}{2}$. tag der fra for helten aff 15. $7\frac{1}{2}$. bliffuer igien 62. skulde vere 100.——:——6. (det er 94.) liuer minus 32. Sæt at de vaare 48. Examinere som tilforne/ kom̄er plus 16. Sæt det som her staar.

24————:————32.
48————1————16.   (48.

Her seer du at det ene er minus/ oc det andet plus/ Addere derfaare løgnerne tilhobe/ som ere 32. oc 16. kommer 48. som skal vere din Delere/Multiplicere offuer Korss/ Addere baade de Summe tilsam̄en/ kommer 1920. dennem Affdele met 48. kommer Personerne som forscreffuit staar.

Item/ En Borgere sender sin Tienere her fra oc til Lund vdi Skaane / samme Tienere farer nu først til Malmø / oc bliffuer der den

første

første Nat i en from Mands Huss / Husbonden vdi Husset giffuer forneffnde Tienere sin Kost oc Tæring til / oc saa mange Skillinge til som hand haffde met sig / der hand drog aff Kiøbenhaffn / oc der til vdoffuer 4. ß. Om anden dagen drager hand til Lund / bliffuer der den Dag oc Nat / bestiller sit ærende / bliffuer hannem oc der til giffuit sin Tæring / oc end saa mange Skillinge til / som hand haffde der hand drog aff Malmø / oc der vdoffuer 8. Skillinge til / Tredie dag drager hand nu tilbage igien til Malmø / bliffuer der den Dag oc Nat vdoffuer / fordricker der met sine gode Venner saa mange Penninge som hand førde aff Lund met sig / Den Tæring bleff hannem oc tilgiffuen / oc end saa mange til som hand drog aff Lund met / oc der til 12. Skillinge. Den fierde dag kom hand offuer til Kiøbenhaffn igien / offuerseer oc teller sine Penninge / befinder sig at haffue 4. Marck / 12. Skillinge. Her spørgis nu huor mange Penninge hand haffde met sig det første hand drog aff Kiøbenhaffn. Facit 4. Skillinge.

Sæt at hand foer fra Kiøbenhaffn met 10. Skillinge / dennem fortærede hand vdi Malmø / den Tæring bleff hannem tilgiffuit / oc end saa mange Skillinge til / oc der til 4. ß.

bliffuer

bliffuer 24. ß. Dennem fører hand til Lund/ fortærer der saa mange som hand førde met sig fra Malmø/ den Tæring bliffuer hannem tilgiffuit/oc end saa mange Penninge/ som hand haffde fortærit/ oc der til 8. ß/ bliffuer tilhobe 56. ß. Nu hand haffde bestyret sit ærende/ drager hand tilbage til Malmø igien / fordricker der met sine gode Stalbrødre/ alle de Penninge som hand førde fra Lund met sig / den Tæring bleff hannem oc tilgiffuet/oc end saa mange Penninge til / som hand haffde fordrucket/ oc der til 12. ß/ beløber sig i en Sum 124. ß/ skulde vere 76. ß/ liuer formeget 48. ß. Sæt nu at hand haffuer met sig 6. ß. Examinere som tilforne / kommer 92. Skillinge / skulde vere 76. liuer formeget 16. Sæt det nu som du her seer.

10————1————48.
6————1————16. (32.

Her seer du/ at disse tuende løgner/ ere baade plus / handle derfaare met dennem vdi alle maade som tilforn er lært / naar de ere baade minus/ kommer Facit som forscreffuit staar.

Item/ En kiøber 8. stycker Klæde/ oc skal giffue saa mange Gylden for stycket / at naar hand tager aff dennem $\frac{2}{3}$. oc Multiplicerer saa den Sum igien bliffuer met $\frac{1}{4}$. aff 16. oc addere der

re der til 12. oc dernæst halffuere samme sum/ at hand der faar 118. Gylden. Her spørgis nu huor mange Gylden hand skal giffue for huert stycke Klæde. Facit 84. Gylden.

Sæt at hand skal giffue for stycket 60. Gylden / tag $\frac{2}{3}$. der vdaff / bliffuer igien 40. dennem formere met $\frac{1}{4}$. aff 16. (det er 4.) kommer 160. Addere 12. der til / kommer 172. dennem halffuere / bliffuer 86. skulde vere 118. liuer for lidet 32. Sæt at de skulde vere 72. Examinere som tilforne / kommer minus 16. Sæt det i Regelen som her.

60——————:——————32.
72——————:——————16. (16.

Giør som tilforne er lært / tag den mindre løgen fra den som større er / kommer 16. til Delere. Multiplicere offuer Kaarss / tag den mindre Sum fra den større / Affdele det saa met 16. kommer Facit som forscreffuit staar.

Item / En Quinde haffuer hafft tre Mend til Ecte / met den første fick hun en Sum Daler / met den anden / fick hun Indhaffuende Gods / som vaar tysser saa meget vert som de Daler vaar der hun fick met den første Mand / met den tredie / fick hun en Gaard / som vaar 70. Daler bedre end det Gods vaar der hun fick

met

met den anden Mand. Summa tilhobe vaar 560. Daler vert/ der hun fick met de tre Mend/ Nu spørgis her huor mange Daler hun fick met den første Mand/ for det andet huor mange Daler det Gods vaar vert der hun fick met den anden Mand / For det tredie huor mange Daler den Gaard vaar vert / der hun fick met den tredie Mand. Facit som efftersølger.

Lad saa vere/ at hun fick met den første Mand 80. Daler. Tysser saa mange er 160. end en gang saa mange oc der til 70. er 230. Addere nu de trende Summe tilsammen/ som er 80.160.230. kommer 470. skulde vere 560. liuer for lidet 90. Sæt nu at hun fick met den første 160. Daler/ Examinere dennem som tilforne/ kommer plus 310. Sæt det i Regelen som her staar.

80——————:——————90.
160——————)——————310. (400.

Addere løgnerne tilsammen/ kommer 400. til Delere/ formere offuer kors/ Addere Summene tilsammen/ Affdele det saa met 400. kommer 98. Daler/ oc saa mange fick hun met dtn første Mand / Duplere dennem/ kommer 196. oc saa mange Daler vaar det Gods vert/ det hun fick met den anden Mand / Leg nu til de

de 196. Daler/ 70. kommer 266. oc saa mange Daler vaar den Gaard vert / hun fick met den tredie Mand. Vilt du det Probere/ saa Addere de trende Summe tilsammen / som er 98. 196. 266. Da faar du igien 560. Daler/ huilcke hun fick met de tre Mend.

Item / Fire giøre it Madskaberi/ den første skal haffue vdaff vindingen $\frac{2}{3}$. meer end den anden / oc den anden $\frac{3}{4}$. meer end den tredie/ oc den tredie $\frac{4}{5}$. meer end den fierde/ haffuer vundet 448. Marck. Spørgis her huor meget huer aff Vindingen tilkommer. Facit den fierde 40. Marck. Den tredie 72. Marck/ den anden 126. Marck/ den første 210. Marck.

Sæt den fierde at skulde haffue 60. Marck/ Nu vil den tredie haffue $\frac{4}{5}$. meer/ tag derfaare $\frac{4}{5}$. vdaff 60. kommer 48. dennem Addere til 60. kommer den tredie til 108. Nu vil den anden haffue $\frac{3}{4}$. meer end den tredie / tag derfaare $\frac{3}{4}$. vdaff 108. bliffuer igien 81. der til Addere 108. kommer den anden til 189. Nu vil den første haffue $\frac{2}{3}$. meer end den anden / Tag derfaare $\frac{2}{3}$. vdaff 189. bliffuer igien 126. til dennem Addere de 189. kommer den første 315. til. Addere nu de fire Summe tilsammen / som ere 60. 108. 189. 315.

da

da faar du 672. Der fra tag Vindingen/ som er 448. bliffuer vdoffuer 224. dennem liuer det formeget. Sæt nu den fierde faare at skulde haffue 30. Procedere det som det andet tilforne/ kommer den fierde 30. den tredie 54. den anden $94\frac{1}{2}$. den første $157\frac{1}{2}$. Addere nu til sammens de fire Summe/som er 30.54.$94\frac{1}{2}$. $157\frac{1}{2}$. kommer 336. dennem tag fra Vindingen/ som er 448. liuer forlidet 112. staar vdi Regelen som her.

60————1————224.
30————:————112. (336.

Giør nu som tilforne er lært/kommer Facit som forscreffuit staar.

Item/ En Suend beder Orloff aff sin Hosbonde/ oc begerer sin løn/ Hosbonden legger for samme Tienere en Sum Gylden / oc siger til hannem: Tag saa mange Gylden der aff/ for din tieniste/ at naar du $\frac{3}{4}$. parten vdaff samme Gylden formerer met 3. Addere der til 6. dernæst/ dennem halffuere/ oc saa diuiderer samme halffue aff met 3. oc tager saa vdaff din Quotient 3. At du da haffuer 7. Gylden. Her spørgis huor mange Gylden samme Tienere fick for sin tieniste. Facit 24. Gylden.

Lad saa vere at hand tog 8. Gylden/ tag

der

der fra $\frac{3}{4}$. bliffuer igien 6. dennem formere met 3. kommer 18. der til Addere 6. da faar dn 24. dennem halffuere kommer 12. Affdele dennem met 3. bliffuer 4. Tag 3. der fra / bliffuer en igien/ skulde vere 7. liuffuer minus 6. Sæt at hand tog 16. Examinere dennem/ ligeruis som de 8. kommer minus 3. staar vdi Regelen som her.

8———————·:·———————6.
16———————·:·———————3. (3.

Item/ Nogle Kiøbsuenne / giøre it Madskaberi / oc legger huer saa mange Daler vd som de ere Personer til / oc vinde de paa huer Dale $\frac{1}{8}$. Dale / Deler den Vinding oc Hoffuit Sum imellem huer andre/ kommer huer til 27. Daler. Spørgis huor mange Kiøbsuennene haffuer verit/ oc huor mange Daler huer haffuer vdlagt. Facit 24. Personer / oc huer haffuer vdlagt 24. Daler.

Sæt at de vaare 16. nu skal huer legge 16. Daler vd. Multiplicere 16. met 16. kommer 256. oc saa mange Daler legge de ind / Regne nu deris vinding/ oc sig / 1. Daler vinder paa sig $\frac{1}{8}$. Daler / huor mange Daler vinder 256. Facit 32. Daler vinding / dennem Addere til 256. kommer 288. Daler/ hoffuit Sum oc vinding/ dennem dele de i 16. parter/ kommer huer

 til

til 18. skulde vere 27. liuer for lit 9. Sæt it andet Tal / holt faare at de vaare 32. Randsage som tilforne / kommer for meget 9. staar vdi Regelen som her.

16———÷———9. (18.
32———1———9.

Giør nu vdi alle maade som tilforne lært oc sagt er om minus oc plus / kommer Facit/ som offuen for staar.

Regula Virginum
eller Cecis.

Vdi denne Regel skalt du saaledis holde dig: Scriff Personernis Tal / i huor mange de ere/imod den venstre Haand/Giør de Penninge vdi en Sum oc til ens Mynt/ huilcke de haffue fortærit / Sæt dennem imod den høyre Haand/ Scriff dernæst mit vdi Regelen Personernis Penninge / som huer for sig skal oplegge oc betale / den ene Sum eller Tal / lige vnder det andet / Dernæst Resoluere oc ligne alle de andris Penninge / effter den mindstis oplagde Penninge eller Mynt. Multiplicere saa den mindstis Sum/ met Personerne/ Den Product eller Sum / tag fra de Penninge som for=

fortærede ere / huad igien bliffuer / det beholt / Dernæst tag den mindstr Sum / vdi betalningen / fra den største / huad for Tal som da offuer bliffuer / skal vere din Delere / Faar du da icke vden en Delere / da Affdele det offuerbliffuende Tal / da faar du de første oc meste Personer / Tag dennem fra det første / som ere Personerne / da bliffuer igien den mindste Sum / oc anden kiøn. Hender det sig at du faar tuende Delere / da skalt du Dele det Tal som skal Affdelis / vdi tuende Dele / saa at den ene del gaar lige op met den første Delere / oc den anden lige op met den anden Delere / Addere saa de tuende Summe / tag dennem fra Personerne / det igien bliffuer / giffuer dig det tredie kiøn tilkiende / Effter denne maade holt dig / om dig faare kommer flere Delere / som disse efftersølgende Exempler vduiser.

Item / 12. Personer Mend oc Quinder / haffue fordrucket 88. ß. Huer Mand haffuer fordrucket 8. ß. oc huer Quinde 6. ß. Nu spørgis her huor mange Mend / oc huor mange Quinder de haffue verit / sæt det vdi Regelen som her staar.

	Mand 8.		
12. Personer			2) 88. ß.
	Quinde 6.		

Tag nu det mindste fra det meste/ det er 6. fra 8. bliffuer 2. igien/ som skal vere din Delere/ Multipliecere nu 6. met Personer / som er 12. kommer 72. dennem tag fra Penningene som de haffue fordrucket / som er 88. bliffuer igien 16. dennem Affdele met Deleren/ som er 2. kommer 8. oc det er Mendene/ Tag nu de 8. fra Personerne / som er 12. bliffuer igien 4. oc saa mange Quinder haffuer der verit. Vdi dette forscreffne Exempel/haffuer du icke vden en Delere.

Item/ 30. Personer/ Mend/ Quinder oc Piger/ haffuer fordrucket vdi Vin 5. Marck/ 12. ß. En Mand skal vdlegge 4. ß. En Quinde 3. ß. En Pige 4. lb. Huor mange Mend / Quinder oc Piger / haffuer der verit. Facit 12. Mend / 12. Quinder / 6. Piger / Sæt det vdi Regelen som her.

	4.	ß.
30. Personer.	3.	ß.
	4.	alb.

Giør nu de 4. ß. oc de 3. ß. til alb / dissligeste de 5. Marck/ 12. ß / kommer vdi Regelen ret at staa som du her seer.

	Mand	12. alb.	
30. Personer	Quinde	9. alb.	8)
	Pige	4. alb.	5) 276. alb.

Søg

Søg nu først dine Delere/ saaledis: Tag det mindste fra det største/ det er/ tag 4. fra 12. bliffuer 8. igien / oc det er den første Delere/ som hør til Mendene / vdi lige maade tag 4. fra 9. bliffuer 5. igien/ oc det er den anden Delere/ som hør til Quinderne/ Multiplicere nu det mindste/ som er 4. met Personerne som er 30. kommer 120. Tag nu de 120. fra det sidste som er 276. bliffuer igien 156. disse 156. skal du dele vdi tuende dele/ saa at den ene del gaar lige op met 8. oc den anden met 5. disse tuende Dele ere 96. oc 60. Affdele nu den første Del som er 96. met den første Delere som er 8. kommer 12. oc det er Mendene/ Dernæst affdele den anden del som er 60. met den anden Delere som er 5. kommer oc 12. oc saa mange vaare Quinderne. Addere nu de tuende Quotienter tilsammen som er 12. oc 12. da faar du 24. dennem tag fra Personerne / som er 30. bliffuer igien 6. oc saa mange vaare Pigerne.

Item / Til danske Kompeni / vdi Jule drick / er en Afften vdaff Kompeni Brødre / beden 208. Giester / Mend / vnge Personer/ Quinder oc Piger / oc haffuer giffuet for en Mande giest / 3. ß. for en vng Persone 8. alb. for en Quinde giest/ 4. alb. for en Pige 2. alb. beløber sig vdi en Sum 29. Marck / 4. ß. som

 for

for samme Giester den Afften vdlagt oc beta-
let er/ Huor mange Mend/ oc huor mange vn-
ge Personer / Quinder oc Piger / haffuer der
veret til Giest samme Afften. Facit 80. Mend
58. vnge Personer / 40. Quinder/ oc 30. Pi-
ger/ staar vdi Regelen som du her seer.

	9. alb.	7)	
	8. alb.	6)	
208. Giester	4. alb.	2)	1404. alb.
	2. alb.		

Tag 2. fra 9. bliffuer 7. igien/ det er den første Delere/ som hør til Mendene / Tag oc 2. fra 8. bliffuer 6. igien/ det er den anden Delere/ som hør til Personerne / Tag dernæst oc 2. fra 4. bliffuer vdoffuer 2. oc er den tredie Delere / som hør til Quinderne / Formere nu Giesterne som ere 208. met det mindste Tal/ som er 2. kommer 416. dem tag fra det sidste som er 1406. bliffuer igien 988. dele dennem vdi trende Parter / eller dele / saa at den første del gaar op met 7. den anden met 6. den tredie met 2. Jeg deler nu saa mange vdi huer del/ som her staar/ 560. 348. 80. Affdele nu 560. met 7. da faar du 80. Mend / Dernæst affdele 348. met 6. kommer 58. vnge Personer / vdi lige maade 80. Affdele met 2. kommer 40.
Quin-

Quinder / Addere nu 80. 58. 40. tilsammen/ da faar du 178. dennem tag fra Giesterne/ som er 208. bliffuer igien 30. oc saa mange Piger vaar der til Giest. Dette er dog wuist/ Thi mand kand giøre it andet Facit paa huer slags kiøn vdi sær/ naar der er flere Delere end en.

Item/ En kiøber 23. Alne Klæde/ Sort/ Røt/ Blaat oc Grønt/ for 49. Marck/ oc giffuer for 1. Alen Sort Klæde 5. ℳ / for 1. Alen Røt Klæde 3. ℳ / for 1. Alen Blaat 2. ℳ / oc for 1. Alen Grønt $\frac{3}{4}$. ℳ. Spørgis her / huor mange Alne hand haffuer faaet vdaff huert slags i sær / Sæt i Regelen som her staar.

	5. Marck	
	3. Marck	
23. Alne	2. Marck	49. Marck
	$\frac{3}{4}$. Marck	

Multiplicere 23. met 3. kommer 69. Tag der fra 49. bliffuer igien 173. Tag dernæst $\frac{3}{4}$. aff 5. ocsaa aff 3. dernæst vdaff 2. kommer Delere / som her effter vdi Regelen staar.

	5	17)	
	3	9)	
23.	2	5)	127.
	$\frac{3}{4}$		

 Del

Del nu de 173. vdi de tre Dele / saa at de gaar lige op met 17. met 9. oc met 5. det er 68. 54. 5. Diuidere nu 68. igiennem 17. da faar du 4. Alne sort Klæde / Diuidere saa 54. igiennem 9. kommer 6. Alne Røt / i lige maade 5. aff met 5. kommer 1. Alen blaat Klæde / Addere nu 4. 6. 1. tilsammen / kommer 11. dennem tag fra de 23. Alne / bliffuer igien 12. Alne grønt Klæde / Oc saa fremdelis met alle andre flere saadanne deris lige Exempler.

At vddrage en Quadratz Rod.

Hvorledis du en Quadratz Rod / vdaff noget Tal paa Linnerne met Regne Penninge vddrage skalt / vil ieg dig her effter vnderuise oc lære.

Det Tal / huilcket du vilt Extrahere / eller vddrage Radicem Quadratam / Leg paa Linnerne / vdi den første Regne Benck / imod den venstre Haand / Dernæst / saa tegne eller scriff en liden Pricke eller Punct / paa den nederste Linne / oc sammeledis op at en Pricke paa huer tredie Linne / oc saa mange Pricker som ere fortegnede / paa samme Regne Benck eller Linner /

ner / saa mange Figurer faar du i din Quotient/ som er Roden aff samme Tal/ som saa paa Linnerne oplagde ere. Huert Tal / kand vel vere Radix Quadrata / men icke dog alt Tal/ Quadratus / Thi at alle Tal / som bliffue Multipliceret vdi sig selff / føde oc giøre it Quadrat Tal/ som 4. gangen 4. er 16. Nu er 16. it Quadrat Tal/ oc de 4. er Roden/ vdaff huilcket samme Quadrat er kommet/ 8. gange 8. er 64. 64. er it Quadrat Tal/ 8. er Roden/ 16. gange 16. er 256. 256. er it Quadrat / 16. er Roden. It Quadrat Tal er intet andet / end it fire Hiørnit/ bret/ flat ting/ vden tyckelighed i alle Hiørner / oc huer side vdi sær kaldis Costa / eller Radix Quadrat / som disse tuende Figurer vduise.

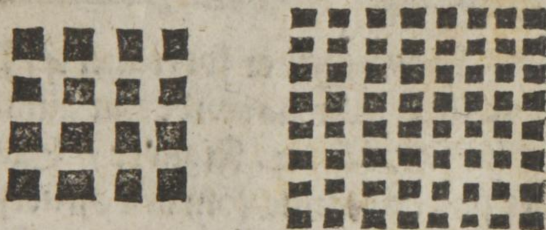

Exempel.

Jeg vil Radicem quadratam Extrahere/ vdaff dette Tal 2427364. Leg disse for-

screffne

ſcreffne Tal paa Linnerne/ i den førſte Regne Benck/ oc fortegne en Punct eller Pricke/ paa den nederſte Linne/ oc ſiden alt op at/ paa huer tredie Linne/ oc kommer paa Linnerne at ligge ſom du her ſeer.

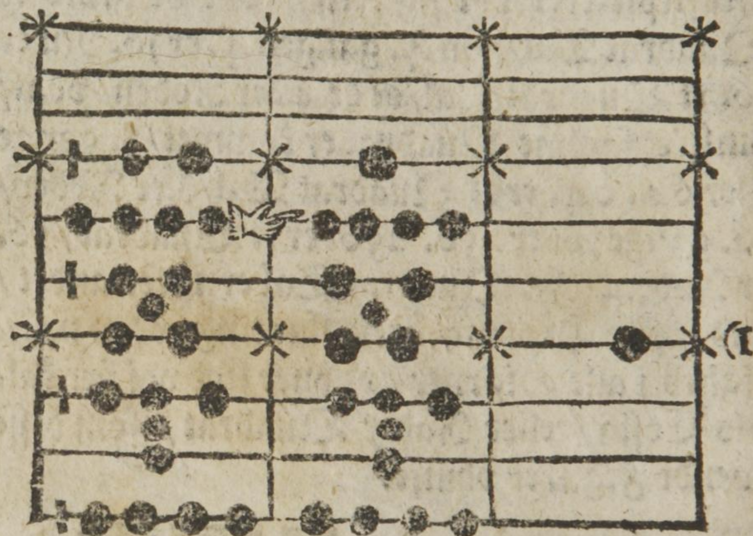

Her ſeer du at her er fortegnet 4. Puncter/ vdaff huilcke du maat vide/ at ſamme Tals Rod/ haffuer i ſig 4. Figurer / Sæt nu din Finger paa den Linne/ſom den øffuerſte Punct ſtaar / oc bemercker da icke vden 2. Penninge/ Søg nu en Digitum/ at naar du den vdi ſig ſelff / Multiplicerer at du met ſamme/ kant de 2. ſlæt optage / eller paa det allernøffueſte/ det kant du met ingen anden end met 1. Sig/ 1. gang 1. er 1. ſcriff 1. vdi krumſtrigen/ ſom off-

uen

uen faare staar / eller leg j. Penning paa den fierde Linne vdi den tredie Regne Benck / fordi at der er 4. Puncter fortegnede / for den Aarsage skyld skal hand leggis paa den fierde Linne / Tag nu en Penning fra de 2. Penninge / huilcke som ligge paa den Linne / din Finger staar paa / bliffuer igien j. Penning / oc ligger paa Linnerne / som du vdi den anden Regne Benck seer.

Duplere nu / det j. som vdi krumstrigen staar / eller som ligger paa den fierde Linne / kommer 2. Flyt nu din Finger ned paa den anden Linne næst neden faare / som du her offuen faare vdi den anden Regne Benck seer / oc bemercker da icke vden j4. Randsage nu huor tit du samme Duplat som er 2. kant haffue i j4. Saa at der bliffuer dog saa mange offuer / at du kant tage det Quadrat Tal der aff / samme 2. haffuer du 5. gange / de 5. sæt i krumstrigen hos det ene / eller leg en Regne Penning i det middelste Rom næst neden faare den Penning / som ligger paa den fierde Linne vdi den tredie Regne Benck / Sig nu 2. gange 5. er j0. Tag de j0. fra de j4. bliffuer igien 4. Multiplicere nu 5. vdi sin Quadrate / oc sig 5. gange 5. er 25. Flyt nu din Finger ned paa den Linne næst neden faare / da ligger de 42.

Tag

Tag 25. der fra bliffuer igien 17. oc ligger vdi Regne Bencken som du her seer.

Duplere nu igien de 15. som du haffuer vdi din quotient / eller som i krumstrigen staar / kommer 30. flyt nu din Finger ned paa den Linne / som er næst neden faare de 17. da ligger der 177. som du her offuenfaare vdi den anden Regne Benck seer / Randsage nu huor tit du kant tage 30. vdaff 177. det kand du 5. gange / sæt de 5. vdi krumstrigen hoss de 15. eller leg 1. Penning i det mellemste Rom næst neden faare den tredie Linne / vdi den tredie Regne Benck / Sig nu 5. gange 30. er 150. dem tag fra de 177. Rest 27. Multiplicere nu 5. i sig selff / kommer 25. fløt Fingeren paa den Linne næst neden faare / da ligger der 273. Tag de 25. der fra / Rest 248. ligger paa Reglene som her.

Duplere

Duplere nu atter den gautske quotient / som er 155. kommer 310. fløt nu din Finger ned paa den anden Linne næst neden faare den Linne som hand staar paa/som her offuen for i den anden Regne Benck staar/da ligger der 2486. Randsage nu huor tit du kant tage 310. i 2486. det kant du 8. gange / de 8. sæt i quotient hoss de 155. Multiplicere nu 310. met 8. kommer 2480. dennem tag fra de 2486. bliffuer 6. igien/Tag nu din Finger slæt aff/ligger igien 64. Multiplicere nu 8. vdi sig selff / kommer 64. dennem tag fra 64. gaar slæt op/oc er saa Roden aff samme Tal 1558. som du her seer paa Linnerne vdi den tredie Regne Benck ligger/ oc vdi krumstrigen staar.

Vilt du dette Probere / da Multiplicere Roden som er 1558. vdi sig selff / da faar du 2427364. igien/ oc er saa ret.

It andet Exempel.

Item/ Jeg vil Radicem Quadratam Extrahere vdaff dette Tal 1914 0625. leg denem paa Linnerne oc fortegne paa huer tredie Linne en Punct/ som du her seer.

Sæt nu din Finger paa den Linne som den øffuerste Punct staar / som du seer her offuen faare/ da bemercker det Tal 19. Søg it Tal/ at naar du det i sig selff Multiplicerer / at det kand de 19. allesammen eller paa det nøyeste optage/det er 4. sig 4. gange 4. er 16. tag nu 16. fra 19. bliffuer igien 3. scriff eller leg nu de 4. vdi Quotienten / som du her offuen faare seer.

For

For det Andet.

Flyt nu din Finger ned paa den anden Linne/ da ligger der 31. Duplere nu de 4. du haffuer vdi Quotienten/ kommer 8. Randsage nu huor tit du kant tage 8. vdi 31. det kant du 3. gange/ scriff de 3. vdi Quotienten hoss de 4. Multiplicere nu 8. oc 3. met huer andre/ kommer 24. dennem tag fra 31. bliffuer igien 7. flyt nu Fingeren paa den anden Linne næst neden faare/ da ligger der 74. Multiplicere nu de 3. som du sætte i din Quotient/ i sin Quadrate/ kommer 9. de 9. tag fra de 74. bliffuer 65. igien/ oc ligger saa mange paa Linnerne/ som her neden screffuit staar.

650625 (43.

Søg nu en ny Figure/ flyt din Finger ned paa den Linne næst neden faare som 0. er/ da ligger paa Linnerne offuen faare 650. Duplere nu de 43. som du haffuer i din Quotiene kommer 86. Tag nu 86. vdaff 650. saa tit som du kant/ det kant du 7. gange/ oc bliffuer igien liggendis 48. de 7. sæt vdi Quotienten hoss de 43. Flyt nu din Finger ned paa den anden Linne/ da ligger der 486. Multipli-

cere

kere nu de 7. som du sætte i din Quotient i sig selff/kommer 49. dennem tag fra de 486. bliffuer igien 437. oc ligger paa Linnerne som her neden screffuit staar.

43725 (437.

Søg nu atter it nyt Tal/ som du tilforne haffuer de andre søgt / at du Duplicerer den gantske Quotient som er 437. kommer 874. flyt nu din Finger ned paa den anden Linne/ som de 2. ligger/da ligger paa Linnerne 4372. tag nu 874. aff 4372. saa tit du kant/det kant du 5. gange/ oc bliffuer igien 2. liggendis/ sæt nu de 5. vdi din Quotient hoss de 437. tag nu din Finger slæt op/ Ligger paa Linnerne igien 25. Multiplicere nu de 5. som du sætte vdi din Quotient i sig selff/ kommer 25. tag nu de 25. fra de 25. som paa Linnerne ligger/oc det gaar slæt op/oc saa er nu Roden aff forscreffne Tal (4375. det maat du Probere som før er lært oc saa met alle andre flere saadanne.

Exempel.

Item/ En kiøber it stycke Klæde / for 64. Marck / oc skal giffue saa mange ß. for Alnen som Stycket holder Alne / Her spørgis/ huor

mange

mange Alne stycket holder. Facit 32. Alne / Giør de 64. Marck til Skillinge / da faar du 1024. ß. Her vdaff tag Radicem Quadratam / da faar du 32. Saa mange Alne holder stycket / oc saa mange ß / skal hand giffue for Alnen. Vilt du det Probere / saa Multiplicere Roden i sig selff som er 32. da faar du igien 1024. ß / oc er saa ret.

Andet Exempel.

Item / En Høffuitzmand offuer it Tal Folck / haffuer 35005. Landsknecte oc hand vil giøre aff samme hob it firekant Slactorden / huor mange Knecte skal hand Ordinere i første led. Facit 187. oc hand beholder end da 36. Knecte vdoffuer / huilcke hand kand bruge til Løbere / Vil hand oc giøre it Orden aff dennem / da kommer der 6. vdi huer led.

Her effterfølger nogle lystige Collatz stycker / at bruge for tidkort oc morskaff skyld.

ITem / It lystigt stycke: Tre Personer side ved it Bord oc kaste met en Terning / Vilt du vide huor mange øyen der op kommer / for huer i seer / da giør som her effterfølger.

Lad den første kaste met samme Terning/ dig aldelis wuitterligt/naar hand haffuer kast saa bed hannem legge end saa mange øyen til/ som da paa Terningen oppe staar/oc der til 5. bed hannem saa Multiplicere dennem met 5. naar det er giort.

Lad nu den anden kaste/ naar hand haffuer kast/ da bed hannem legge de øyen som hand fick til den førstis Sum/ dernæst bed hannem Multiplicere all sin Sum met 10. naar det er giort.

Lad saa den tredie kaste/ naar hand haffuer kast/ bed hannem saa legge de øyen som hand fick/til den anden Sum/ naar det er giort/ bed dennem saa sige dig Summa/ tag saa fra den Sum enlige ved dig selff 250. Scriff dennem paa Bordet ved dig enlige/de Figurer oc Tal som da til offuers er/ Den første Figur imod den venstre Haand/ i huor mange de ere/ saa mange øyen kaste den første Person/oc den anden Figur betyder den andens øyen/oc den tredie Figur imod den høyre Haand/betyder den tredies øyen som hand haffuer kast.

It Andet lystigt stycke.

Item/En Mand haffuer bødit til giest nogke aff sine gode Venner/som ere/ Mend/ met deris

deris Høstruer oc Piger/ dennem alle haffuer hand sæt omkring en Skiffue/ Nu effter at Maaltid er giort/sætter hand it Glas Bastert for Mendene/ oc 2. Glass Vin for Quinderne/ oc try Glass Miød for Pigerne/ oc der til sætter hand mit paa Bordet/ for dennem/ it Fad met 13. Æble vdi/ Nu gick Hosbonden vd fra dennem/men hand vaar vde/giorde de skiffte met huer andre/saa at huert slags Kiøn drack icke aff den drick/ der hand sætte for dennem. Nu Hosbonden kom ind igien/ befant Glassene vere tomme/ oc huert stod som hand sætte dem/ Dog sagde hand til dennem/ i haffue icke drucket effter som ieg sætte for eder/ Men sagde/ i Mend drack aff Miøden/ oc i Quinder drack aff Basteret/oc i Piger drack aff Vinen. Vilt du dette vide eller giøre/ da giør som her effterfølger/ oc skalt du først vel lære denne Taffle vden at/ eller oc haffue hende saa lønlige hoss dig.

							Det offuerbliffuende tal.
	0	1	2	4	5	6	
I.	1	1	2	3	2	3	Mend.
II.	2	3	1	1	3	2	Quinder.
III.	3	2	3	2	1	1	Piger.

Merck.

HEr skalt du mercke oc vide/ at de Tal/ som i de øffuerste rom oc Linner staar/ er de Tal som bliffuer til offuers / de rom næst neden faare / betyder Mendene / den anden Linne eller rom/ betyder Quinderne/ det tredie rom betyder Pigerne/ oc de Tal som vdi rommene staar/ bemercker Glassene / Sæt nu it Glass met Bastert vdi (eller huad slags drick du vilt) for Mendene / oc tu Glass Vin for Quinderne/ oc try Glass Miød for Pigerne/ sæt saa for dem it Fad met 13. Æble Pummerantz eller Valnøder vdi / Vent dig nu fra dennem/ eller holt for dine øyen/ oc sig til dennem / huilcke vdaff eder der icke haffuer lyst til at dricke vdaff den drick / som ieg haffuer sæt for hannem / da tage til sig de Glass / oc giøre ret met som den drick vdi er/ der hannem lyster at dricke vdaff / oc sætte Glassene saa vdi den sted igien som hand tog dennem / Dernæst spør/ haffue i drucket/ da sige de Ja/ Dernæst sig / i som drack aff det Glass met Basteret / i skulle ingen tage aff disse 13. Æble/ Men i som drack vdaff de tu Glass Vin/ tager i 2. gange saa mange Æble vdaff Fadet / oc sætter dennem paa Bordet/ som der staar Glass for eder til/

til / Haffuer i it Glaſſ ſtaaende for eder / da
tager 2. Æble / ſtaar der tu Glaſſ da tager 4.
Æble/ ſtaar 3. Glaſſ for eder/ da tager 6. Æb-
le aff Fadit / oc ſætter dennem paa Bordet/
Dernæſt ſig / i ſom drack vdaff de try Glaſſ
Miød / tager i vdaff de Æble 3. gange / ſaa
mange ſom der ſtaar Glaſſ for eder til / ſtaar
der it Glaſſ/ ſaa tager 3. Æble/ ſtaar for eder
tu Glaſſ / ſaa tager 3. gange ſaa mange Æb-
le/ det er 6. ſtaar der try Glaſſ for eder / da ta-
ger 9. Æble / thi 3. gange 3. er 9. naar det er
ſkeet/ Vent dig ſaa til dem/ oc ſee huor mange
Æble/ da vdi Fadet til offuers er/ befinder du
da 6. Æble vdi Fadet igien/ Sæt ſaa vdi den-
ne Taffle ſom her offuen faare ſcreffuit ſtaar/
der finder du i den øffuerſte Linne vdi det ſiette
rom 6. vdi det rom næſt neden faare ſom hør
til Mendene/ finder du 3. vdi det andet rom
ſom hør til Quinderne 2. i det tredie rom ſom
hør til Pigerne 1. der vdaff kant du vide/ at
Mendene haffuer drucket aff de try Glaſſ ſom
Miøden vaar i/oc Quinderne aff de tu Glaſſ
der Vinen vaar vdi / oc Pigerne aff det ene
Glaſſ ſom Baſtertet vdi vaar. Finder du oc
færre Æble vdi Fadet/ da led det Tal op i den
øffuerſte Linne paa denne Taffle ſom bemer-
cker ſaa meget ſom de Æble vaare der bleffue

 til

til offuers/ vdi de rom der vnder er / finder du Glassens Tal / oc huorledis de haffue drucket oc skifft met huer andre.

En anden maade paa det samme.

Item / Der sider ved it Bord tre Personer/ for dennem staar 3. dricke Kar/ som er/en Sølffstaab / it Glass / oc it Begere / vdaff huilcke de 3. Personer haffue drucket/ Nu vilde ieg gierne vide huilcken der haffuer drucket aff det første Dricke kar/ som er Sølffstaaben/ oc huilcken vdaff Glasset/ oc huilcken der haffuer drucket vdaff Begerit.

Giør en Ordning for dennem / som skal dricke/ saa at du scriffuer 1. for den første / 2. for den anden/ oc 3. for den tredie. Scriff saa vnder det første dricke Kar som er Sølffstaaben 2. vnder Glasset 9. oc vnder Begerit 10. huilcken som dricker vdaff Sølffstaaben/ hand skal Multiplicere sit Tal met det Tal som vnder Staaben staar/ som er 2. huilcken der dricker aff Glasset/ hand skal oc Multiplicere sit Tal/ met det Tal som staar vnder Glasset/ som er 9. Den der dricker aff Begeret / hand skal Multiplicere sit Tal / met det Tal som

der vnder staar/som er 10. Addere saa de trende Summe tilsammen/ den Sum tag fra 60. det igien bliffuer/ det Affdele met 8. huad du da faar vdi Quotienten/ det hører til det første dricke Kar/ som er Sølffstaaben/ det der offuerbliffuer hører til det andet dricke Kar/ som er Glasset/ det tredie giffuer sig selff.

Exempel.

Lad saa vere/ at den anden Persone/ haffuer drucket aff Sølffstaaben/ oc den første aff Glasset/ oc den tredie aff Begeret/ Multiplicere Personens Tal som er 2. met Staabens Tal/ som er oc 2. kommer 4. Multiplicere dernæst den første Personis Tal/som er 1. met Glassens Tal/som er 9. kommer 9. Vdi lige maade Multiplicere den tredie Personis Tal/ som er 3. met Begerens Tal/ som er 10. kommer 30. Addere nu de tre Summe som er 4. 9. 30. tilsammen/ da faar du 43. dennem tag fra 60. bliffuer igien 17. dennem Affdele met 8. da faar du vdi Quotienten 2. oc bliffuer 1. til offuers/ der vdaff kant du vide/ at den anden Persone haffuer drucket aff det første dricke Kar som er Sølffstaaben/ oc den første aff det andet/ oc den tredie haffuer saa drucket aff det tredie Kar.

It andet lystigt stycke
om en Ring.

ITem / Der sider nogle Personer vdi en Collatz / oc en aff dennem siger : Her er en iblant oss som haffuer en Guld Ring paa/huem kand giette eller raade huilcken samme Ring haffuer / oc paa huilcken Finger oc huilcket Led. Vilt du nu dette vide / da giør som her efftefølger. Dette stycke kand icke giøris vel / vden der er nogen der kand Regne iblant hoben / Sig nu til den som skal staa for Regenskabet / at hand begynder at telle ret om/ fra sig oc til den som Ringen haffuer/ dig aldelis vvitterligt / bed hannem legge samme Persons tal op/ Naar det er giort / Bed hannem det Duplere / bed hannem saa legge 5. til / naar det er giort / da bed hannem Multiplicere all sin Sum met 5. bed hannem saa legge Fingerens Tal til / dernæst bed hannem Multiplicere all sit Tal met 10. naar det er giort / bed hannem saa legge Ledens Tal til / dernæst bed hannem sige dig Summa paa all sin Sum / naar hand haffuer sagt dig samme Sum / tag saa fra hannem enligen ved dig selff 250. huad igien bliffuer/ scriff det

for dig / den første Figur imod den høyre Haand / bemercker Ledit / Den anden Figur bemercker Fingeren / siden de andre Figurer i huor mange de ere / bemercker Personerne/ at du dette diss bedre kant forstaa. Merck dette Exempel.

Exempel.

Her skalt du mercke/at den lille Finger paa den vehstre Haand skal holdis for den første Finger / oc tømmel Fingeren paa den høyre Haand for den sidste oc 10. Finger/ oc huer Finger skal regnis for 3. Led/ det Led som Neglene sidde paa / skal holdis for det første Led/ oc det dernæst for det andet / det Led nest Haanden for det tredie / effter denne maade skick dit Regenskaff. Lad hannem nu telle ret omkring fra sig oc til den som Ringen haffuer/ Sæt at den 8. Person haffuer samme Ring/ paa den 6. Finger / oc paa det tredie Led / Lad hannem Duplere samme 8. kommer 16. bed hannem legge 5. til/ kommer 21. Naar det er giort / bed hannem dennem Multiplicere met 5. kommer 105. bed hannem nu legge Fingeren til/ som er den 6. Finger kommer 111. bed hannem nu Multiplicere all sit Tal met 10. kommer 1110. bed hannem saa legge Ledet til/ som

er det 3. Led/ kommer 1113. Naar det er giort saa bed hannem sige dig Summa summarum paa all sin Sum / da siger hand: Jeg haffuer 1113. Naar du haffuer samme Sum/ Tag fra hannem enlige ved dig selff 250. bliffuer igien 863. Tag nu den første Figure imod den høyre Haand for Ledit som er 3. oc den anden for Fingeren som er 6. oc den tredie Figur for Personerne/ som er 8. Her seer du/ at den 8. Persone haffuer Ringen paa den høyre Haand/ oc paa den lille Finger/ som er den 6. Finger / oc paa det 3. Led.

It Andet Stycke.

Item/ Vilt du sige din Stallbroder/ huor mange Penninge hand haffuer vdi sin Pung/ stycke fra stycke/ dog icke høyere end til 105. bed hannem kaste samme Penninge met 3. i huert kast/ Naar hand haffuer saa talt eller kast dennem met 3. Da spør hannem om hand beholt noget vdoffuer/ siger hand der bleff 1. vdoffuer/ Da leg for den ene 70. siger hand 2. da leg for huer 70. det er tilhobe 140. Bed hannem nu kaste eller telle dennem met 5. Naar det er giort/ da spør om hand beholt nogle vdoffuer/ Siger hand at der er 3. vdoffuer / da leg eller

scriff

scriff for det ene 21. oc er der 2. 3. eller 4. off/
uer/ da leg for huer 21. Naar det er giort / saa
bed hannem atter kaste eller telle dennem met
7. Naar det er giort / spør hannem atter om
hand beholt noget vdoffuer / Siger hand at
hand beholt 1. offuer / da leg eller scriff for det
ene 15. siger hand oc at der bleff flere end 1. da
leg for huer 15. Naar Penningene ere saa tal-
de / da leg alle Summene vdi en Sum / er da
vdi samme Sum icke vden it Hundret / da tag
fra samme Sum 105. men er der flere / da skalt
du tage der fra 210. Huad siden igien er / saa
mange Penninge eller Stycker haffuer hand/
At du dette diss lættere kan giøre / da acte den-
ne Taffle / som her neden staar / Oc lær hen-
de vden at / eller haffue hende saa lønlige hoss
dig.

3		5				7					
1	2	1	2	3	4	1	2	3	4	5	6
70	140	21	42	63	84	15	30	45	60	75	90
100						/105					
200						/eller 300/ 210					

Lad ſaa vere at hand haffde 86. Penninge eller Stycker/ bed hannem kaſte eller telle dennem met 3. da bliffuer der 2. til offuers/ See nu til denne Taffle ſom her offuen faare ſtaar/ vdi den øffuerſte Linne ſtaar de 3. ſom hand talde ſine Penninge met/ vdi det andet rom næſt vnderneden/ finder du de 2. Tal ſom bleff til offuers/ der lige vnder ſamme 2. vdi den tredie Linne ſtaar det Tal ſom du ſkalt betegne for de ſamme 2. ſom bleffue til offuers/ſom er 140. Bed hannem nu telle eller kaſte ſamme 86. Penninge om igien met 5. da bliffuer der 1. offuer/ See nu til denne forſcreffne Taffle vnder de 5. der finder du det 1. ſom bleff til offuers vdi det førſte rom/ vnder ſamme 1. ſtaar det Tal ſom er 21. huilcket du ſkalt ſcriffue for ſamme 1. Bed hannem nu atter kaſte eller telle forbeneffnde 86. Penninge igien met 7. da bliffuer til offuer 2. diſſe 2. finder du i det andet rom vdi denne forſcreffne Taffle vnder de 7. oc lige vnder ſamme 2. ſom bleff til offuers/ ſtaar det Tal ſom er 30. huilcket du ſkalt betegne for de 2. ſom bleff til offuers. Addere nu tilſammen diſſe trende Summe ſom er 140. 21. 30. kommer 191. Her ſeer du at vdi denne Sum er icke vden it hundret/ Tag derfaare 105. der fra/ bliffuer igien 86. oc ſaa mange Penninge

haffde

haffde hand/ Men vaare der flere hundret end it/ at der vaare thu eller try hundret vdi/ da skulde du tage 210. der fra.

It andet Stycke.

Item/ En haffuer en Sum Penninge vdi den rette Haand / oc en Sum vdi den venstre Haand/ vdi den ene Haand er der odde/ oc vdi den anden ieffne Penninge/ Vilt du vide vdi huilcken Haand odde/ oc vdi huilcken ieffne er/ da giør som her efftersølger.

Lad hannem Duplere de Penninge som hand haffuer vdi den rette Haand/ Lad hannem saa legge til den Product de Penninge som hand haffuer vdi den venstre Haand. Dernæst spør hannem at/ om hand haffuer odde eller ieffne/ haffuer hand da ieffne/ da haffde hand odde Penninge vdi den høyre Haand/ Men haffuer hand odde/ da haffde hand ieffne Penninge vdi den høyre Haand.

Merck.

EN Discipel hand heller vil dätze oc sprin-
End hand vdi Kircken vil siunge. (ge
Oc heller for vnge Quinder vil hoffue-
End vdi Kircken Ministrere. (re/
Oc heller indslipper vdi en Hore vraa/
End hand til Predicken vil gaa.
Oc ey heller tre dage Bole Breff scriffue/
End en time vdi Skolen bliffue.
Oc heller paa Gaden om spatzere/
End hand vdi Bogen vil studere.
Naar aff saadanne fromme Prest monne bliffue
Saa monne GVd hannem en synnderlig
(lycke giffue.

Beslutning.

MEt denne min lille Regne Bog oc korte Vnderuisning/ vil ieg alle dennem som hende faare kommer/ oc denne Konst elsker/ ydmygeligen oc ganiske venligen bede/ at dette mit ringe Arbeyde/ tacknemeligen maatte anammis/ oc der til/ hues brøst her vdi bliffuer befundet / oc icke saa rætteligen oc kaansteligen giort er / som sig vdaff rette burde at være / eller oc om Prenteren sig forseet haffuer/ som snart wuitterligt komme kand. At saa-
dant

dant kierligen oc Broderligen maatte Corri-
geris oc rettis. Der om beder ieg gantske yd-
mygeligen/Det forskylder oc fortiener ieg met
allerstørste ydmyghed/ oc tienstactighed i
huor ieg kand. Datum Kiøben-
haffn/ 21. Februarij/
Anno
1560.

Til Disciplene.

I Discipler som denne Konst ville lære/
Raader ieg foruden suig/
Oc beder aluorligen here/
At i lære hende flitelig.
Thi huem som denne Kaanst monne lære/
Oc lærer hende met flid/
Hannem løner hun met stor ære/
Gantske vel all sin Liffs tid.
Thi ingen giffuer sig til Verdslig Kald/
Det vere sig huem hand vere kand/
Foruden Regning oc disse Tal/
Enten Aandelig eller Verdslig Mand.
Derfaare beder ieg eder aff Hiertet nu/
I Discipler/ oc raader eder alle/
At i til denne Kaanst/ haffuer vilie oc hu/
Oc foracter icke denne min tale.

Om

Om i icke end strax kunde hende begribe/
Oc hende saa ret forstaa/
Skulle i icke eder offuer giffue /
Men altid legge Arbeide der paa.
Saa lenge at i denne Kaanst monne lære/
Saa skulle i det fornemme /
At det skal komme eder til storære/
Oc eders Arbeide skal vere eder vel bequem-
Om i oc kunde scriffue der til met/ (me.
Aff saadan Kaanst met stor ære/
For sandingen vil ieg sige eder det/
Eders Liffs tid maa i eder nære.
Huo dette besinder oc ret betracter/
Dette mit Arbeide hand icke foracter.

En Taffle om Mynt.

½.	ß	————————	6.	₰.
1.	ß	————————	12.	₰.
2.	ß	——haffuer——	24.	₰.
3.	ß	————————	36.	₰.
4.	ß	————————	48.	₰.
½.	ℳ	————————	8.	ß.
1.	ℳ	————————	16.	ß.
2.	ℳ	——haffuer——	32.	ß.
3.	ℳ	————————	48.	ß.
4.	ℳ	————————	64.	ß.

Gylden

½. fl ———————— 20. ß.
1. fl ———————— 40. ß.
2. fl —— haffuer —— 80. ß.
3. fl ———————— 120. ß.
4. fl ———————— 160. ß.
½. Dal. ——————— 24. ß.
1. Dal. ——————— 48. ß.
2. Dal. —— haffuer —— 96. ß.
3. Dal. ——————— 144. ß.
4. Dal. ——————— 192. ß.

Om Vect.

1. Skippund ————— 20. Lispund.
1. Skippund ————— 280. Marckpund.
1. Cintener —— er —— 112. Pund.
1. Lispund ————— 14. Marckpund.
1. Lispund ————— 16. Skaalepund.
1. Sten ——————— 21. Skaalepund.

1. Pund ——————— 32. Lodt.
1. Marck ——————— 16. Lodt.
1. Lodt —— er —— 4. Quintin.
1. Quintin ————— 4. Ort.
1½. Karat ————— 1. Lodt.

Om Maader.

1. Læst øll————————12. Tynner.
1. Tynne————————120. Potter.
1. Tynne Miød————32. Støffuicker.
1. Støffuicke——er——4. Potter.
1. Amme Vin——————160. Potter.
1. Tynne————————4. Fieringer.
1. Fiering———————2. Ottinger.
1. Læst Korn——————12. Pund.
1. Pund————————24. Skepper.
1. Pund Ru——————20. Skepper.
1. Pund Huede—————20. Skepper.
1. Skeppe——er———4. Fieringer.
1. Fiering———————2. Ottinger.
1. stor Læst Malt————42. Tynner.
1. Skibs Læst—————24. Tynner.

Om Aars tid.

1. Aar————————13. Maaneder.
1. Aar————————52. Vger.
1. Aar——haffuer——365. Dage.
1. Aar————————8760. Timer.
1. Aar————————525600. Minuter.
1. Maanet——————4. Vger.
1. Vge————————7. Dage.
1. Dag——haffuer——12. Timer.
1. Time———————60. Minuter.
1. Minut———————12. Seier knæp.

Her

Her efterfølger nogle Kiøbmands Taffler / paa almindelige Vare oc Kiøbmands Handel.

Den Første Taffle:

Denne første Taffle er om alle de Vare som sellis eller kiøbis / vdi Læste / Tynne / Fieringe eller Ottinge tal / som er Smør / Køckenfet / Honning / Kiød / Fisk / Tiere / Jern eller huadsomheldst Vare det er eller vere kand / som vdi Tynner / Fieringer oc Ottinger er.

Regnendis Læsten for 12. Tynner / Tynnen for 4. Fieringer / oc Fieringen for 2. Ottinger.

Læst	Tynne	Fiering		Otting	
Daler	Marck	Marck		Marck	ß
4	1	0	4	0	2
6	1½	0	6	0	3
8	2	0	8	0	4
10	2½	0	10	0	5

Læst	Tynne	Fiering		Otting	
Daler	Marck	Marck		Marck	ß
12	3	0	12	0	6
14	3½	0	14	0	7
16	4	1	0	0	8
18	4½	0	18	0	9
20	5	0	20	0	10
22	5½	0	22	0	11
24	6	0	24	0	12
26	6½	0	26	0	13
28	7	0	28	0	14
30	7½	0	30	0	15
32	8	2	0	1	0
34	8½	2	2	1	1
36	9	2	4	1	2
38	9½	2	6	1	3
40	10	2	8	1	4
42	10½	2½	2	1	5
44	11	2½	4	1	6
46	11½	2½	6	1	7
48	12	3	0	1½	0
50	12½	3	2	1½	1
52	13	3	4	1½	2
54	13½	3	6	1½	3
56	14	3½	0	1½	4

139

Læst	Tynne	Fiering		Otting	
Daler	Marck	Marck	ß	Marck	ß
58	14½	3½	2	1½	5
60	15	3½	4	1½	6
62	15½	3½	6	1½	7
64	16	4	0	2	0
66	16½	4	2	2	1
68	17	4	4	2	2
70	17½	4	6	2	3
72	18	4½	0	2	4
74	18½	4½	2	2	5
76	19	4½	4	2	6
78	19½	4½	6	2	7
80	20	5	0	2½	0
82	20½	5	2	2½	1
84	21	5	4	2½	2
86	21½	5	6	2½	3
88	22	5½	0	2½	4
90	22½	5½	2	2½	5
92	23	5½	4	2½	6
94	23½	5½	6	2½	7
96	24	6	0	3	0
98	24½	6	2	3	1
100	25	6	4	3	2
192	25½	6	6	3	3

Læst	Tynne		Fiering		Otting	
Daler	Marck	ß	Marck	ß	Marck	ß
104	26		6½	0	3	4
106	26½		6½	2	3	5
108	27		6½	4	3	6
110	27½		6½	6	3	7
112	28		7	0	3½	0
114	28½		7	2	3½	1
116	29		7	4	3½	2
118	29½		7	6	3½	3
120	30		7½	0	3½	4
122	30½		7½	2	3½	5
124	31		7½	4	3½	6
126	31½		7½	6	3½	7
128	32		8	0	4	0
130	32½		8	2	4	1
132	33		8	4	4	2
134	33½		8	6	4	3
136	34		8½	0	4	4
138	34½		8½	2	4	5
140	35		8½	4	4	6
142	35½		8½	6	4	7
144	36		9	0	4½	0
146	36½		9	2	4½	1
148	37		9	4	4½	2

Læst	Tynne	Fiering		Otting	
Daler	Marck	Marck	ß	Marck	ß
150	37½	9	6	4½	3
152	38	9½	0	4½	4
154	38½	9½	2	4½	5
156	39	9½	4	4½	6
158	39½	9½	6	4½	7
160	40	10	0	5	0
162	40½	10	2	5	1
164	41	10	4	5	2
166	41½	10	6	5	3
168	42	10½	0	5	4
170	42½	10½	2	5	5
172	43	10½	4	5	6
174	43½	10½	6	5	7
178	44	11	0	5½	0
180	44½	11	2	5½	1
182	45	11	4	5½	2
184	45½	11	6	5½	3
186	46	11½	0	5½	4
188	46½	11½	2	5½	5
190	47	11½	4	5½	6
192	47½	11½	6	5½	7
194	48	12	0	6	0
196	48½	12	2	6	1

Læst	Tynne	Fiering		Otting	
Daler	Marck	Marck		Marck	ß
198	49	12	4	6	2
200	49½	12	6	6	3
202	50	12½	0	6	4
204	50½	12½	2	6	5
206	51	12½	4	6	6
208	51½	12½	6	6	7
210	52	13	0	6½	0
212	52½	13	2	6½	1
214	53	13	4	6½	2
216	53½	13	6	6½	3
218	54	13½	0	6½	4
220	54½	13½	2	6½	5
224	55	13½	4	6½	6
226	55½	13½	6	6½	7
228	56	14	0	7	0

Den Anden Taffle:

Om Byg oc Malt / Regnendis Læsten for 12. Pund / oc Pundet for 24. Skepper / Skeppen for 4. Fieringer.

Læst

Læst	Pund		Skeppe		Fiering		
Daler	Marck	ß	ß	alb	ß	alb	₰
8	2	0	1	1	0	1	0
9	2	4	1	1½	0	4½	0
10	2½	0	1	2	0	1	1
11	2½	4	1	2½	0	1	1½
12	3	0	2	0	0	1	2
13	3	4	2	½	0	1	2½
14	3½	0	2	1	0	1	3
15	3½	4	2	1½	0	1	3½
16	4	0	2	2	0	2	0
17	4	4	2	2½	0	2	½
18	4½	0	3	0	0	2	1
19	4½	4	3	½	0	2	1½
20	5	0	3	1	0	2	2
21	5	4	3	1½	0	2	2½
22	5½	0	3	2	0	2	3
23	5½	4	3	2½	0	2	3½
24	6	0	4	0	1	0	0
25	6	4	4	½	1	0	½
26	6½	0	4	1	1	0	1
27	6½	4	4	1½	1	0	1½
28	7	0	4	2	1	0	2
29	7	4	4	2½	1	0	2½
30	7½	0	5	0	1	0	3

Læst	Pund		Skeppe		Fiering		
Daler	Marck	ß	ß	alb	ß	alb	[illegible]
31	7½	4	5	½	1	0	3½
32	8	0	5	1	1	1	0
33	8	4	5	1½	1	1	½
34	8½	0	5	2	1	1	1
35	8½	4	5	2½	1	1	1½
36	9	0	6	0	1	1	2
37	9	4	6	½	1	1	2½
38	9½	0	6	1	1	1	3
39	9½	4	6	1½	1	1	3½
40	10	0	6	2	1	2	0
41	10	4	6	2½	1	2	½
42	10½	0	7	0	1	2	1
43	10½	4	7	½	1	2	1½
44	11	0	7	1	1	2	2
45	11	4	7	1½	1	2	2½
46	11½	0	7	2	1	2	3
47	11½	4	7	2½	1	2	3½
48	12	0	8	0	2	0	0
49	12	4	8	½	2	0	½
50	12½	0	8	1	2	0	1
51	12½	4	8	1½	2	0	1½
52	13	0	8	2	2	0	2
53	13	4	8	2½	2	0	2½

Last	Pund		Skeppe		Fiering		
Marck	Marck	ß	ß	alb	ß	alb	Penning
54	13½	0	9	0	2	0	3
55	13½	4	9	½	2	0	3½
56	14	0	9	1	2	1	0
57	14	4	9	1½	2	1	½
58	14½	0	9	2	2	1	1
59	14½	4	9	2½	2	1	1½
60	15	0	10	0	2	1	2
61	15	4	10	½	2	1	2½
62	15½	0	10	1	2	1	3
63	15½	4	10	1½	2	1	3½
64	16	0	10	2	2	2	0
65	16	4	10	2½	2	2	½
66	16½	0	11	0	2	2	1
67	16½	4	11	½	2	2	1½
68	17	0	11	1	2	2	2
69	17	4	11	1½	2	2	2½
70	17½	0	11	2	2	2	3
71	17½	4	11	2½	2	2	3½
72	18	0	12	0	3	0	0

Den Tredie Taffle:

Om

Om Ru oc Huede/ Regnendis Læsten for 12. Pund/ oc Pundet for 20. Skepper / Skeppen for 4. Fieringer.

Læst	Pund		Skeppe	Fiering		
Marck	Marck	ß	ß	ß	alb	Penning
30	2½	0	2	0	1½	0
37½	3	2	2½	0	0	7½
45	3½	4	3	0	2½	9
52½	4	6	3½	0	0	10½
60	5		4	1	0	0
67½	5½	2	4½	1	0	1½
75	6	4	5	1	0	3
82½	6½	6	5½	1	0	4½
90	7½		6	1½	0	0
97½	8	2	6½	1½	0	1½
105	8½	4	7	1½	0	3
112½	9	6	7½	1½	0	4½
120	10	0	8	2	0	0
137½	10½	2	8½	2	0	1½
135	11	4	9	2	0	3
142½	11½	6	9½	2	0	4½
150	12½	0	10	2½	0	0
157½	13	2	10½	2½	0	1½

Læst	Pund		Skeppe	Fiering		
Marck	Marck	ß	ß	ß	alb	₰
165	13½	4	11	2½	0	3
172½	14	6	11½	2½	0	4½
180	15	0	12	3	0	0
187½	15½	2	12½	3	0	1½
195	16	4	13	3	0	3
202½	16½	6	13½	3	0	4½
210	17½	0	14	3½	0	0

Den Fierde Taffle:

Er om alle de Vare som kiøbis eller sellis vd met Skippund/Lispund/ Marckpund oc Skaalepund / som er Hør / Hamp / Humle / Kaaber / Messing / Tin/ Bly/ Jern/ eller huad for Vare det er / eller vere kand/ som vduegis/ etc. Regnendis Skippundet for 20. Lispund/ oc Lispundet for 14. Marck- pund/ oc 16. Skaa- lepund.

Skip-

Skippund Marck	Lispund		Marckpund		Skaalepund	
10	8 ß			4 6/7 Q		6 Q
11 1/4	9 ß	1 alb		8 Q		7 Q
13 1/3	10 1/2 ß	2 Q		9 1/7 Q		8 Q
15	12 ß			10 2/7 Q		9 Q
16 2/3	13 ß	1 alb		11 3/7 Q		10 Q
18 1/3	14 1/2 ß	2 Q	1 ß	0 4/7 Q		11 Q
20	1 ♣		1 ß	1 5/7 Q	1 ß	
25	1 ♣	4 ß	1 ß	5 1/7 Q	1 ß	3 Q
30	1 1/2 ♣		1 ß	8 4/7 Q	1 1/2 ß	
35	1 1/2 ♣	4 ß	2 ß		1 1/2 ß	3 Q
40	2 ♣		2 ß	3 3/7 Q	2 ß	
45	2 ♣	4 ß	2 1/2 ß	0 6/7 Q	2 ß	3 Q
50	2 1/2 ♣		2 1/2 ß	4 2/7 Q	2 1/2 ß	
55	2 1/2 ♣	4 ß	3 ß	1 5/7 Q	2 1/2 ß	3 Q
60	3 ♣		3 ß	5 1/7 Q	3 ß	
65	3 ♣	4 ß	3 ß	8 4/7 Q	3 ß	3 Q
70	3 1/2 ♣		4 ß		3 1/2 ß	
75	3 1/2 ♣	4 ß	4 ß	3 3/7 Q	3 1/2 ß	3 Q
80	4 ♣		4 1/2 ß	0 6/7 Q	4 ß	
85	4 ♣	4 ß	4 1/2 ß	4 2/7 Q	4 ß	3 Q
90	4 1/2 ♣		5 ß	1 5/7 Q	4 1/2 ß	
95	4 1/2 ♣	4 ß	5 ß	5 1/7 Q	4 1/2 ß	3 Q
100	5 ♣		5 ß	8 4/7 Q	5 ß	

Skippund Marck	Lispund		Marckpund		Skaalepund	
105	5 ℔	4 ß	5		9 ß	3 Sk
110	$5\frac{1}{2}$ ℔		6 ß	$3\frac{3}{7}$ Sk	$5\frac{1}{2}$ ß	
115	$5\frac{1}{2}$ ℔	4 ß	$6\frac{1}{2}$ ß	$0\frac{6}{7}$ Sk	$5\frac{1}{2}$ ß	3 Sk
120	6 ℔		$6\frac{1}{2}$ ß	$4\frac{5}{7}$ Sk	6 ß	
125	6 ℔	4 ß	7 ß	$1\frac{5}{7}$ Sk	6 ß	3 Sk
130	$6\frac{1}{2}$ ℔		7 ß	$5\frac{1}{7}$ Sk	$6\frac{1}{2}$ ß	
135	$6\frac{1}{2}$ ℔	4 ß	8 ß	$8\frac{4}{7}$ Sk	$6\frac{1}{2}$ ß	3 Sk
140	7 ℔		8 ß		7 ß	
145	7 ℔	4 ß	8 ß	$3\frac{1}{7}$ Sk	7 ß	3 Sk
150	$7\frac{1}{2}$ ℔		$8\frac{1}{2}$ ß	$0\frac{6}{7}$ Sk	$7\frac{1}{2}$ ß	
155	$7\frac{1}{2}$ ℔	4 ß	$8\frac{1}{2}$ ß	$4\frac{2}{7}$ Sk	$7\frac{1}{2}$ ß	3 Sk
160	8 ℔		9 ß	$1\frac{5}{7}$ Sk	8 ß	
165	8 ℔	4 ß	9 ß	$5\frac{4}{7}$ Sk	8 ß	3 Sk
170	$8\frac{1}{2}$ ℔		9 ß	$8\frac{4}{7}$ Sk	$8\frac{1}{2}$ ß	
175	$8\frac{1}{2}$ ℔	4 ß	10 ß		$8\frac{1}{2}$ ß	3 Sk
180	9 ℔		10 ß	$3\frac{3}{7}$ Sk	9 ß	
185	9 ℔	4 ß	$10\frac{1}{2}$ ß	$0\frac{6}{7}$ Sk	9 ß	3 Sk
190	$9\frac{1}{2}$ ℔		$10\frac{1}{2}$ ß	$4\frac{2}{7}$ Sk	$9\frac{1}{2}$ ß	
195	$9\frac{1}{2}$ ℔	4 ß	11 ß	$1\frac{5}{7}$ Sk	$9\frac{1}{2}$ ß	3 Sk
200	10 ℔		11 ß	$5\frac{1}{7}$ Sk	10 ß	
205	10 ℔	4 ß	11 ß	$5\frac{4}{7}$ Sk	10 ß	3 Sk
210	$10\frac{1}{2}$ ℔		12 ß		$10\frac{1}{2}$ ß	
215	$10\frac{1}{2}$ ℔	4 ß	12 ß	$3\frac{3}{7}$ Sk	$10\frac{1}{2}$ ß	3 Sk

Skippß Marck	Lispund		Marckpund		Skaalepß	
220	11 ♣		$12\frac{1}{2}$ ß	$0\frac{6}{7}$ ℳ	11 ß	
225	11 ♣	4 ß	$12\frac{1}{2}$ ß	$4\frac{2}{7}$ ℳ	11 ß	3 ℳ
230	$11\frac{1}{2}$ ♣		13 ß	$1\frac{5}{7}$ ℳ	$11\frac{1}{2}$ ß	
235	$11\frac{1}{2}$ ♣	4 ß	13 ß	$5\frac{1}{7}$ ℳ	$11\frac{1}{2}$ ß	3 ℳ
240	12 ♣		13 ß	$8\frac{4}{7}$ ℳ	12 ß	
245	12 ♣	4 ß	14 ß		12 ß	3 ℳ
250	$12\frac{1}{2}$ ♣		14 ß	$3\frac{3}{7}$ ℳ	$12\frac{1}{2}$ ß	
255	$12\frac{1}{2}$ ♣	4 ß	$14\frac{1}{2}$ ß	$0\frac{6}{7}$ ℳ	$12\frac{1}{2}$ ß	3 ℳ
260	13 ♣		$14\frac{1}{2}$ ß	$4\frac{2}{7}$ ℳ	13 ß	
265	13 ♣	4 ß	15 ß	$1\frac{5}{7}$ ℳ	13 ß	3 ℳ
270	$13\frac{1}{2}$ ♣		15 ß	$1\frac{1}{7}$ ℳ	$13\frac{1}{2}$ ß	
275	$13\frac{1}{2}$ ♣	4 ß	15 ß	$8\frac{4}{7}$ ℳ	$13\frac{1}{2}$ ß	3 ℳ
280	14 ♣		1 ♣		14 ß	
285	14 ♣	4 ß	1 ♣	$3\frac{1}{7}$ ℳ	14 ß	3 ℳ
290	$14\frac{1}{2}$ ♣		$16\frac{1}{2}$ ß	$0\frac{6}{7}$ ℳ	$14\frac{1}{2}$ ß	
295	$14\frac{1}{2}$ ♣	4 ß	$16\frac{1}{2}$ ß	$4\frac{2}{7}$ ℳ	$14\frac{1}{2}$ ß	3 ℳ
300	15 ♣		17 ß	$1\frac{5}{7}$ ℳ	15 ß	
305	15 ♣	4 ß	17 ß	$5\frac{1}{7}$ ℳ	15 ß	3 ℳ
310	$15\frac{1}{2}$ ♣		17 ß	$8\frac{4}{7}$ ℳ	$15\frac{1}{2}$ ß	
315	$15\frac{1}{2}$ ♣	4 ß	18 ß		$15\frac{1}{2}$ ß	3 ℳ
320	16 ♣		18 ß	$3\frac{3}{7}$ ℳ	1 marck	

Den

Den Femte Taffle:

Er om de Vare som sellis oc vduegis vdi Quintin/ Lod/ Pund oc Cintener tal/ som ere Vrter oc andre flere saadanne Vare / som effter saadan Vect kiøbis. Regnendis Cintenerit for 112. Pund/ Pundet for 32. Lodt / oc Lodet for 4. Quintin.

quintin.	Lodt	Pund	Cintener
1 ₰	1 alb	10 ß 2 alb	74½ ℳ 2 ß 2 alb
1½ ₰	1½ alb	1 ℳ	112 ℳ
2 ₰	2 alb	1 ℳ 5 ß 1 alb	149 ℳ 5 ß 1 alb
2½ ₰	2½ alb	1½ ℳ 2 ß 2 alb	186½ ℳ 2 ß 2 alb
3 ₰	1 ß	2 ℳ	224 ℳ
3½ ₰	3½ alb	2 ℳ 5 ß 1 alb	261 ℳ 5 ß 1 alb
4 ₰	4 alb	2½ ℳ 2 ß 2 alb	298½ ℳ 2 ß 2 alb
4½ ₰	4½ alb	3 ℳ	336 ℳ
5 ₰	5 alb	3 ℳ 5 ß 1 alb	373 ℳ 5 ß 1 alb
5½ ₰	5½ alb	3½ ℳ 2 ß 2 alb	410½ ℳ 2 ß 2 alb
6 ₰	2 ß	4 ℳ	448 ℳ
6½ ₰	6½ alb	4 ℳ 5 ß 1 alb	485 ℳ 5 ß 1 alb
7 ₰	7 alb	4½ ℳ 2 ß 2 alb	522½ ℳ 2 ß 2 alb
7½ ₰	7½ alb	5 ℳ	560 ℳ
8 ₰	8 alb	5 ℳ 5 ß 1 alb	597 ℳ 2 ß 1 alb
3½ ₰	8½ alb	5½ ℳ 2 ß 2 alb	634½ ℳ 2 ß 2 alb

quintin	Lodt	Pund	Cintener
9 ₰	3 ß	6 marck	672 marck
9½ ₰	9½ alb	6 ℳ 5 ß 2 alb	709 ℳ 5 ß 1 alb
10 ₰	10 alb	6½ ℳ 2 ß 2 alb	746½ ℳ 2 ß 2 al
10½ ₰	10½ alb	7 ℳ	784 marck
11 ₰	11 alb	7 ℳ 5 ß 1 alb	821 ℳ 5 ß 1 alb
11½ ₰	11½ alb	7½ ℳ 2 ß 2 alb	852½ ℳ 2 ß 2 al
1 ß	4 ß	8 ℳ	896 marck
13½ ₰	4½ ß	9 ℳ	1008 marck
15 ₰	5 ß	10 ℳ	1120 marck
1 ß 4 ₰	5 ß 1 al	10½ ℳ 2 ß 2 alb	1194½ ℳ 2 ß 2 al
1 ß 5 ₰	5½ ß	11 ℳ	1232 marck
1 ß 5 ₰	5 ß 2 al	11 ℳ 5 ß 1 alb	1269 ℳ 5 ß 1 alb
1 ß 5½ ₰	5 ß 2½ al	11½ ℳ 2 ß 2 alb	1306½ ℳ 2 ß 2 al
1½ ß	6 ß	12 ℳ	1344 marck
1 ß 7 ₰	6 ß 1 al	12½ ℳ 2 ß 2 alb	1418½ ℳ 2 ß 2 al
1 ß 7½ ₰	6½ ß	3 ℳ	1456 marck
1 ß 8 ₰	6 ß 2 al	13 ℳ 5 ß 1 alb	1493 ℳ 5 ß 1 al
1 ß 9 ₰	7 ß	14 ℳ	1568 marck
1 ß 10 ₰	7 ß 1 al	14½ ℳ 2 ß 2 al	1642½ ℳ 2 ß 2 al
1 ß 10½ ₰	7½ ß	15 ℳ	1680 marck
1 ß 11 ₰	7 ß 2 al	15 ℳ 5 ß 1 alb	1717 ℳ 5 ß 1 alb
2 ß	8 ß	16 marck	1792 marck
2 ß 1½ ₰	8½ ß	17 marck	1904 marck
2 ß 3 ₰	9 ß	18 marck	2016 marck
2 ß 4½ ₰	9½ ß	19 marck	2128 marck

Quintin	Lodt	Pund	Cintener
2½ ß	10 ß	20 marck	2240 marck
2½ ß 1½ ₰	10½ ß	21 marck	2352 marck
2½ ß 3 ₰	11 ß	22 marck	2464 marck
2½ ß 4½ ₰	11½ ß	23 marck	2576 marck
3 ß	12 ß	24 marck	2688 marck
3 ß 1½ ₰	12½ ß	25 marck	2800 marck
3 ß 3 ₰	13 ß	26 marck	2912 marck
3 ß 4½ ₰	13½ ß	27 marck	3624 marck
3½ ß	14 ß	28 marck	3136 marck
3½ ß 1½ ₰	14½ ß	29 marck	3248 marck
3½ ß 3 ₰	15 ß	30 marck	3360 marck
3½ ß 4½ ₰	15½ ß	31 marck	3472 marck
4 ß	1 ℳ	32 marck	3584 marck

Den Siette Taffle:

Om Øl kiøb / Regnendis Tynnen for 120. Paatter.

Paaten for	er Tynnen	Lester.
2 ₰	20 ß	15 Mk
3 ₰	30 ß	22½ Mk
1 alb	2½ Mk	30 Mk
5 ₰	3 Mk 2 ß	37½ Mk
6 ₰	3½ Mk 4 ß	45 Mk
7 ₰	4 Mk 6 ß	52½ Mk
2 alb	5 Mk	60 Mk
9 ₰	5½ Mk 2 ß	67½ Mk
10 ₰	6 Mk 4 ß	75 Mk
11 ₰	6½ Mk 6 ß	82½ Mk
1 ß	7½ Mk	90 Mk
4 alb	10 Mk	120 Mk
4½ alb	11 Mk 4 ß	135 Mk
5 alb	12½ Mk	150 Mk
5½ alb	13½ Mk 4 ß	165 Mk
2 ß	15 Mk	180 Mk
6½ alb	16 Mk 4 ß	195 Mk
6 alb	17½ Mk	210 Mk
7½ alb	18½ Mk 4 ß	225 Mk
3 alb	20 Mk	240 Mk
3 ß	22½ Mk	255 Mk

Den Siuende Taffle:

Om Skind oc Huder. Regnendis Degerit for 10. Skind eller Huder.

Skin-

Skindet for		er degerit			
4	alb	13		ß	1 alb
5	alb	1 marck			2 alb
2 ß		20		ß	
6½	alb	21		ß	2 alb
7	alb	23		ß	1 alb
7½	alb	25		ß	
8	alb	26		ß	2 alb
8½	alb	28		ß	1 alb
3 ß		30		ß	
9½	alb	31		ß	2 alb
10	alb	33		ß	1 alb
10½	alb	2 marck	3	ß	
11	alb	2 marck	4	ß	2 alb
11½	alb	2 marck	6	ß	1 alb
4	ß	2½ marck			
4½	ß	2½ marck	5	ß	
5	ß	3 marck	2	ß	
5½	ß	3 marck	7	ß	
6	ß	3½ marck	4	ß	
6½	ß	4 marck	1	ß	
7	ß	4 marck	6	ß	
7½	ß	4½ marck	3	ß	
8	ß	5 marck			
8½	ß	5 marck	5	ß	
9	ß	5½ marck	2	ß	
9½	ß	5½ marck	7	ß	
10	ß	6 marck	4	ß	

Skindet eller Huden for … er degerit

10½	ß	6½ marck	1 ß
11	ß	6½ marck	6 ß
11½	ß	7 marck	3 ß
12	ß	7½ marck	
12½	ß	7½ marck	5 ß
13	ß	8 marck	2 ß
13½	ß	8 marck	7 ß
14	ß	8½ marck	4 ß
14½	ß	9 marck	1 ß
15	ß	9 marck	6 ß
15½	ß	9½ marck	3 ß
1 mk		10 marck	
1 mk	4 ß	12½ marck	
1½ mk		15 marck	
1½ mk	4 ß	17½ marck	
2 mk		20 marck	
2 mk	4 ß	22½ marck	
2½ mk		25 marck	
2½ mk	4 ß	27½ marck	
3 mk		30 marck	
3 mk	4 ß	32½ marck	
3½ mk		35 marck	
3½ mk	4 ß	37½ marck	
4 mk		40 marck	
4 mk	4 ß	42½ marck	
4½ mk		45 marck	
4½ mk	4 ß	47½ marck	

Skindet for	5 ⚜ 5 ⚜ 4 ß $5\frac{1}{2}$ ⚜ $5\frac{1}{2}$ ⚜ 4 ß 6 ⚜	er degerit 50 ⚜ $52\frac{1}{2}$ ⚜ 55 ⚜ $57\frac{1}{2}$ ⚜ 60 ⚜

Den Otende Taffle:

Om Silde kiøb / Regnendis Lessit for 30. Ole / oc Olen for 80. Silder/ oc 4. Silder i Kastet.

Lessit			Olen			Kastit		
$2\frac{1}{2}$	marck		4		alb	$0\frac{1}{5}$		₰
$2\frac{1}{2}$	marck	5 ß	$4\frac{1}{2}$		alb	$0\frac{9}{10}$		₰
3	marck	2 ß	5		alb	1		₰
3	marck	7 ß	$5\frac{1}{2}$		alb	$1\frac{1}{10}$		₰
$3\frac{1}{2}$	marck	4 ß	2	ß		$1\frac{1}{5}$		₰
4	marck	1 ß	$6\frac{1}{2}$		alb	$1\frac{3}{10}$		₰
4	marck	6 ß	7		alb	$1\frac{2}{5}$		₰
$4\frac{1}{2}$	marck	3 ß	$7\frac{1}{2}$		alb	$1\frac{1}{2}$		₰
5	marck		8		alb	$1\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	₰
5	marck	5 ß	$8\frac{1}{2}$		alb	$1\frac{1}{2}$	$\frac{1}{5}$	₰
$5\frac{1}{2}$	marck	2 ß	3	ß		$1\frac{1}{2}$	$\frac{3}{10}$	₰
$5\frac{1}{2}$	marck	7 ß	$9\frac{1}{2}$		alb	$1\frac{1}{2}$	$\frac{2}{3}$	₰
6	marck	4 ß	10		alb	2		₰
$6\frac{1}{2}$	marck	1 ß	$10\frac{1}{2}$		alb	$2\frac{1}{10}$		₰

Lessit		Olen		Kastit	
6½ marck	6 ß	11	alb	2 1/5	₰
7 marck	3 ß	11½	alb	2 3/10	₰
7½ marck		4 ß		2 2/5	₰
7½ marck	5 ß	12½	alb	2½	₰
8 marck	2 ß	13	alb	2½	1/10 ₰
8 marck	7 ß	13½	alb	2½	1/5 ₰
8½ marck	4 ß	14	alb	2½	3/10 ₰
9 marck	1 ß	14½	alb	2½	2/5 ₰
9 marck	6 ß	5 ß		3	₰
9½ marck	3 ß	5 ß	2 ₰	3 1/10	₰
10 marck		5 ß	1 alb	3 1/5	₰
10 marck	5 ß	5 ß	1½ alb	3 3/10	₰
10½ marck	2 ß	5 ß	2 alb	3 2/5	₰
10½ marck	7 ß	5 ß	2½ alb	3½	₰
11 marck	4 ß	6 ß		2½	1/10 ₰
11½ marck	1 ß	6 ß	2 ₰	3½	1/5 ₰
11½ marck	6 ß	6 ß	1 alb	3½	3/10 ₰
12 marck	3 ß	6 ß	1½ alb	3½	2/5 ₰
12½ marck		6 ß	2 alb	1 alb	
12½ marck	5 ß	6 ß	2½ alb	1 alb	0 1/10 ₰
13 marck	2 ß	7 ß		1 alb	0 1/5 ₰
13 marck	7 ß	7 ß	2 ₰	1 alb	0 3/10 ₰
13½ marck	4 ß	7 ß	1 alb	1 alb	0 2/5 ₰
13½ marck	1 ß	7 ß	1½ alb	1 alb	4 ₰
14 marck	6 ß	7 ß	2 alb	1 alb	0 3/5 ₰

Lessit		Olen		Kastit	
$14\frac{1}{2}$ marck	3 ß	7 ß	$2\frac{1}{2}$ alb	1 alb	$0\frac{7}{10}$ ₰
15 marck		8 ß		1 alb	$0\frac{4}{5}$ ₰
15 marck	5 ß	8 ß	2 ₰	1 alb	$0\frac{9}{10}$ ₰
$15\frac{1}{2}$ marck	2 ß	8 ß	1 alb	1 alb	1 ₰
$15\frac{1}{2}$ marck	7 ß	8 ß	$1\frac{1}{2}$ alb	1 alb	$1\frac{1}{10}$ ₰
16 marck	4 ß	8 ß	2 alb	1 alb	$1\frac{1}{5}$ ₰
$16\frac{1}{2}$ marck	1 ß	8 ß	$2\frac{1}{2}$ alb	1 alb	$1\frac{3}{10}$ ₰
$16\frac{1}{2}$ marck	6 ß	9 ß		1 alb	$1\frac{2}{5}$ ₰
17 marck	3 ß	9 ß	2 ₰	1 alb	$1\frac{1}{2}$ ₰
$17\frac{1}{2}$ marck		9 ß	1 alb	1 alb	$1\frac{3}{5}$ ₰
$17\frac{1}{2}$ marck	5 ß	9 ß	$1\frac{1}{2}$ alb	1 alb	$1\frac{7}{10}$ ₰
18 marck	2 ß	9 ß	2 alb	1 alb	$1\frac{4}{5}$ ₰
18 marck	7 ß	9 ß	$2\frac{1}{2}$ alb	1 alb	$1\frac{9}{10}$ ₰
$18\frac{1}{2}$ marck	4 ß	10 ß		6	
19 marck	1 ß	10 ß	2 ₰	$6\frac{1}{10}$	₰
19 marck	6 ß	10 ß	1 alb	$6\frac{1}{5}$	₰
$19\frac{1}{2}$ marck	3 ß	10 ß	$1\frac{1}{2}$ alb	$6\frac{3}{10}$	₰
20 marck		10 ß	2 alb	$6\frac{2}{5}$	₰
20 marck	5 ß	10 ß	$2\frac{1}{2}$ alb	$6\frac{1}{2}$	₰
$20\frac{1}{2}$ marck	2 ß	11 ß		$6\frac{3}{5}$	₰
$20\frac{1}{2}$ marck	7 ß	11 ß	2 ₰	$6\frac{7}{10}$	₰
21 marck	4 ß	11 ß	1 alb	$6\frac{4}{5}$	₰
$21\frac{1}{2}$ marck	1 ß	11 ß	$1\frac{1}{2}$ alb	$6\frac{9}{10}$	₰
$21\frac{1}{2}$ marck	6 ß	11 ß	2 alb	7	₰
22 marck	3 ß	11 ß	$2\frac{1}{2}$ alb	$7\frac{1}{10}$	₰

Lessit		Olen		Kastit	
$22\frac{1}{2}$ marck		12 ß		$7\frac{1}{5}$	₰
$22\frac{1}{2}$ marck	5 ß	12 ß	2 ₰	$7\frac{3}{10}$	₰
23 marck	2 ß	12 ß	1 alb	$7\frac{2}{5}$	₰
23 marck	7 ß	12 ß	$1\frac{1}{2}$ alb	$7\frac{1}{2}$	₰
$23\frac{1}{2}$ marck	4 ß	12 ß	2 alb	$7\frac{3}{5}$	₰
24 marck	1 ß	12 ß	$2\frac{1}{2}$ alb	$7\frac{7}{10}$	₰
24 marck	6 ß	13 ß		$7\frac{4}{5}$	₰
$24\frac{1}{2}$ marck	3 ß	13 ß	2 ₰	$7\frac{9}{10}$	₰
25 marck		13 ß	1 alb	2 alb	
25 marck	5 ß	13 ß	$1\frac{1}{2}$ alb	2 alb $0\frac{1}{10}$	₰
$25\frac{1}{2}$ marck	2 ß	13 ß	2 alb	2 alb $0\frac{1}{5}$	₰
$25\frac{1}{2}$ marck	7 ß	13 ß	$2\frac{1}{2}$ alb	2 alb $0\frac{3}{10}$	₰
26 marck	4 ß	14 ß		2 alb $0\frac{2}{5}$	₰
$26\frac{1}{2}$ marck	1 ß	14 ß	2 ₰	2 alb $0\frac{1}{2}$	₰
$26\frac{1}{2}$ marck	6 ß	14 ß	1 alb	2 alb $0\frac{3}{5}$	₰
27 marck	3 ß	14 ß	$1\frac{1}{2}$ alb	2 alb $0\frac{7}{10}$	₰
$27\frac{1}{2}$ marck		14 ß	2 alb	2 alb $0\frac{4}{5}$	₰
$27\frac{1}{2}$ marck	5 ß	14 ß	$2\frac{1}{2}$ alb	2 alb $\frac{9}{10}$	₰
28 marck	2 ß	15 ß		9	₰
28 marck	7 ß	15 ß	2 ₰	$9\frac{1}{10}$	₰
$28\frac{1}{2}$ marck	4 ß	15 ß	1 alb	$9\frac{1}{5}$	₰
29 marck	1 ß	15 ß	$1\frac{1}{2}$ alb	$9\frac{3}{10}$	₰
29 marck	6 ß	15 ß	2 alb	$9\frac{2}{5}$	₰
$29\frac{1}{2}$ marck	3 ß	15 ß	$2\frac{1}{2}$ alb	$9\frac{1}{2}$	₰
30 marck		1 marck		$9\frac{3}{5}$	₰

Den

Den Niende Taffle:

Om Aars Fortieniste eller Fortæring.

Regnendis Aaret for 365. Dage/ oc Maaneden for 28. Dage.

Dagen	Maaneden	Aaret
1 Peñing	7 alb	30 ß 1 alb 1 ₰
2 Peñing	14 alb	$3\frac{1}{2}$ Dl 4 ß 10 ₰
3 Peñing	7 ß	$5\frac{1}{2}$ Dl 3 ß 3 ₰
1 alb	9 ß 1 alb	$7\frac{1}{2}$ marck 5 alb
5 Peñing	11 ß 2 alb	$9\frac{1}{2}$ marck 1 ₰
6 Peñing	14 ß	$15\frac{1}{2}$ Dl $4\frac{1}{2}$ ß
7 Peñing	1 marck 1 alb	13 Dl 4 ß 11 ₰
2 alb	18 ß 2 alb	15 Dl 3 ß 1 alb
9 Peñing	21 ſz	17 Dl 2 ß 9 ₰
10 Peñing	23 ſz 1 alb	19 marck 2 ₰
11 Peñing	25 ſz 2 alb	$20\frac{1}{2}$ Dl 6 ß 7 ₰
1 ſz	28 ſz	$22\frac{1}{2}$ Dl 5 ß
2 ſz	$3\frac{1}{2}$ marck	$32\frac{1}{2}$ Dl 2 ß
3 ſz	5 marck 4 ſz	68 Dl 7 ß
4 ſz	7 marck	91 marck 4 ß
5 ſz	8 marck 2 ſz	114 Dl 1 ß
6 ſz	$10\frac{1}{2}$ marck	$136\frac{1}{2}$ Dl 6 ß
7 ſz	12 marck 4 ſz	$159\frac{1}{2}$ Dl 3 ß

Dagen	Maaneden	Aaret
8 ß	14 marck	182½ marck
9 ß	15½ marck 4 ß	205 marck 5 ß
10 ß	17½ marck	228 marck 2 ß
11 ß	19 marck 4 ß	250½ marck 7 ß
12 ß	21 marck	273½ marck 4 ß
13 ß	22½ marck 4 ß	296½ marck 1 ß
14 ß	24½ marck	319 marck 6 ß
15 ß	26 marck 4 ß	342 marck 3 ß
1 marck	28 marck	365 marck
2 marck	56 marck	730 marck
3 marck	84 marck	1095 marck
4 marck	112	1460 marck
5 marck	140 marck	1825 marck
6 marck	168 marck	2190 marck
7 marck	196 marck	2555 marck
8 marck	224 marck	2920 marck
9 marck	252 marck	3285 marck
10 marck	280 marck	3650 marck
11 marck	308 marck	4015 marck
12 marck	336 marck	4380 marck

Ende paa Tafflerne.

Prentet i Kiø-
benhaffn / Aff Hans
Stockelman.

Aar effter Guds Byrd.

1591.

Denne bog hører mig
til Peder Olafsen
Borum

[illegible] fra mig for
Døe

Jesper Anders

Jesper Andersen

Stougaard